

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

Robert Reiss

Plzeň

2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Robert REISS**
Osobní číslo: **R10M0162P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží**
Zadávající katedra: **Katedra mezinárodního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod do problematiky
2. Historický vývoj unifikace práva mezinárodního obchodu
3. Ratifikace Úmluvy a její zařazení do systému právních norem
4. Aplikace Úmluvy a možnosti vyloučení použití Úmluvy
5. Uzavírání smluv podle Úmluvy
6. Koupě zboží
7. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Oto Kunz, CSc.

Katedra mezinárodního práva

Datum zadání diplomové práce: **12. května 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2015**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Petr Dobiáš, Ph.D.
pověřená osoba

V Plzni dne 4. září 2013

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni dne 26. 3. 2015

Robert Reiss

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu diplomové práce JUDr. Oto Kunzovi, CSc. za ochotu a odborné vedení při zpracovávání této diplomové práce. Poděkování patří také mé rodině za podporu během celého studia.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Charakteristika a dělení mezinárodního práva.....	3
2.1	Mezinárodní právo veřejné.....	3
2.2	Mezinárodní právo soukromé.....	4
2.3	Právo mezinárodního obchodu.....	5
2.4	Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva.....	6
2.5	Ústavní zakotvení mezinárodního práva v České republice.....	7
3	Mezinárodní právo obchodu.....	9
3.1	Normy mezinárodního práva obchodu.....	10
3.2	Způsoby právní úpravy v mezinárodním obchodu.....	10
3.3	Obchodní zvyklosti jako pramen mezinárodního práva obchodu.....	12
4	Mezinárodní organizace významné pro mezinárodní hospodářství a obchod.....	15
4.1	Mezinárodní organizace s celosvětovou působností.....	15
4.2	Mezinárodní organizace regionálního významu.....	16
4.3	Mimoevropské mezinárodní organizace regionálního významu.....	18
4.4	Světová obchodní organizace (WTO).....	19
4.5	Další významné instituce pro mezinárodní obchod.....	21
4.6	Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL).....	23
5	Ratifikace Úmluvy.....	26
5.1	Obsah Úmluvy.....	28
5.2	Ratifikace Úmluvy jednotlivými smluvními státy.....	28
5.3	Výhrady k Úmluvě představující výjimku z aplikace.....	29
5.4	Diplomatická a prioritní ustanovení Úmluvy.....	35
6	Aplikace Úmluvy.....	36
6.1	Mezinárodní prvek.....	36
6.2	Definice koupě zboží.....	40
6.3	Definice kupní smlouvy a vztah k jiným druhům smluvních vztahů.....	43
6.4	Neupravené a vyloučené otázky.....	45
6.5	Vyloučení použití Úmluvy stranami smlouvy o koupi zboží.....	46
7	Interpretace a výkladová pravidla Úmluvy.....	49
7.1	Zdroje judikatury vztahující se k CISG.....	51
7.2	Interpretační článek 7 Úmluvy.....	52
7.3	Mezinárodní charakter, jednotná aplikace a zásada dobré víry.....	53

7.4	Metody interpretace	54
7.5	Vyplňování mezer Úmluvy.....	56
7.6	Interpretace smluv o koupi zboží v režimu CISG	57
8	Uzavírání kupní smlouvy	62
8.1	Nabídka.....	63
8.2	Přijetí.....	65
8.3	Obchodní podmínky	67
8.4	Podstatné náležitosti kupní smlouvy	68
9	Koupě zboží v režimu Úmluvy	68
9.1	Práva a povinnosti smluvních stran	69
9.2	Vady zboží.....	72
9.3	Následky porušení smlouvy.....	74
9.4	Přechod nebezpečí	78
9.5	Ohrožené plnění smlouvy	79
9.6	Zachování zboží.....	80
9.7	Promlčení.....	80
10	Závěr.....	82

1 Úvod

Globalizace je stále častěji skloňovaným slovem, které je definováno obecně jako propojování do celku¹, což lze v kontextu práva chápat jako propojování právních kultur a právních řádů v jeden velký koherentní systém. Trend propojování je patrný ve všech oblastech lidské činnosti v každodenním životě každého člověka, který je ve hmotné i nehmotné rovině propojen s celým světem. S propojeností všech odvětví lidské činnosti je spojena i větší diverzifikace a specializace na určité činnosti a vzájemná směna zboží a služeb jako produktu této specializace v celosvětovém měřítku. Právě tato velká provázanost mnoha nesourodých geografických regionů se svými oblastními specifiky, které zahrnují na právní kultuře vystavěný právní řád, jsou důvodem, jež v mnoha případech proces globalizace zpomaluje, protože ztěžuje směnu produktů a služeb mezi jednotlivými státy. Z těchto důvodů je zde již od počátku směny zboží a služeb mezi státy nutnost sjednocování a harmonizace pravidel pro tuto směnu, tak aby obchod probíhal v předem daných mezích a za rovných podmínek všech smluvních stran.

Tématem této diplomové práce je Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (dále také jen jako "Vídeňská úmluva"², "Úmluva", nebo "CISG"). Právě tento dokument mezinárodního práva je možné považovat za dosavadní vyvrcholení snah unifikace a sjednocování pravidel mezinárodního obchodu, tedy alespoň v aplikačním rozsahu Úmluvy a v rozsahu postupného procesu ratifikace jednotlivými státy celého světa. Jedná se o normu, která přímo komplexním způsobem reguluje pravidla příhraniční směny zboží. Samotný obsah i forma této úmluvy má mnoho příznivců i odpůrců z řad odborné veřejnosti, ale i z řad obchodujících subjektů, které normu aplikují v praxi a mohou tak přímo pozorovat fungování těchto pravidel. Kritika i nadšení provází každý produkt legislativního procesu, a pouze čas ukáže, jak se bude vyvíjet život právě této úmluvy. Jedná se tedy o velice aktuální téma, které je neustále rozvíjeno novými podněty, a které se stále vyvíjí a přizpůsobuje potřebám současné společnosti.

¹ *Akademický slovník cizích slov I.díl A-K*. 1. vyd. Praha: Academia, 1995, 445 s. ISBN 80-200-0523-4. s. 266

² Předmětná Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží je často v literatuře nazývána jako Vídeňská úmluva. Není však jediným dokumentem mezinárodního práva, pro který se vžilo toto zkrácené označení. Pro potřeby této práce bude tedy každý jiný dokument, u kterého by hrozila záměna, označen svým originálním legálním názvem.

Cílem této diplomové práce je charakterizovat Úmluvu jako celek. Vzhledem k rozsahu však není možné do detailu pojednat o každém jednotlivém aspektu konkrétní praxe fungování Úmluvy. Větší důraz je proto kladen na samotnou aplikaci Úmluvy v rámci systému norem vnitrostátního, komunitárního a mezinárodní práva. V první části je nastíněn vývoj unifikace mezinárodního práva soukromého a práva mezinárodního obchodu. Druhá část je věnována ratifikaci a aplikaci Úmluvy, a také možnostem, které CISG v rámci ratifikace a aplikace státům nabízí. Druhá část se rovněž zaměřuje na aplikaci Úmluvy a problematiku, která s její aplikací, resp. neaplikací souvisí. Ve třetí části této práce je rámcově vysvětlena hmotněprávní část úmluvy, tedy výklad a fungování jednotlivých kapitol a článků, které přímo regulují koupi zboží. Celá práce je založena na objektivních faktech o Úmluvě, ale je rovněž protkána kritickým hodnocením jednotlivých výhod a nevýhod aplikace této právní normy.

2 Charakteristika a dělení mezinárodního práva

Mezinárodní právo je samostatným oborem práva se specifickými charakteristikami, které ho odlišují od dalších vnitrostátních oborů práva. Mezinárodní právo se od práva vnitrostátního odlišuje tím, že jde za hranice jednotlivých suverénních států a upravuje vztahy mezi nimi. Mezinárodní právo se však netýká pouze vztahů mezi státy samotnými, ale také vztahů mezi jednotlivými soukromými a veřejnými subjekty, které jsou se státem spojeny. Mezinárodní právo rozděluje právní doktrína na tři základní podobory, jimiž jsou mezinárodní právo veřejné, mezinárodní právo soukromé, a mezinárodní právo obchodu³.

2.1 Mezinárodní právo veřejné

Mezinárodní právo veřejné je definováno jako „soubor právních norem, upravujících z největší části vztahy mezi svrchovanými subjekty a dále upravující vztahy států k jiným subjektům mezinárodního práva veřejného, jakož i vztahy mezi těmito subjekty navzájem.“⁴ Základními prameny mezinárodního práva veřejného jsou mezinárodní smlouvy a také mezinárodní obyčej. Oba tyto prameny mají stejnou právní sílu. Mezinárodní právo veřejné je vynucováno převážně na národní úrovni, protože na mezinárodní úrovni neexistuje žádná univerzální soudní soustava, která by mezinárodní právo systematicky vynucovala. Řešení sporů u nadnárodních institucí vyžaduje vždy souhlas dotčených svrchovaných států, které musí primárně uznat jejich autoritu. K výraznému rozvoji spolupráce mezi státy na poli mezinárodního práva veřejného došlo po druhé světové válce, jejíž dopady vedly k myšlence, že napříč kulturami a národnostmi existují univerzální hodnoty, které je nutno chránit. Došlo tak k rozvoji ochrany lidských práv⁵ a také ke spolupráci v trestání zločinů podle mezinárodního práva a v oblasti boje proti organizovanému zločinu a terorizmu. Mezinárodní právo veřejné však s postupným rozvojem technologií proniká i do

³ Historicky bylo mezinárodní právo (international law) nejprve rozděleno párově použitím přívlastku na mezinárodní právo veřejné a mezinárodní právo soukromé. K dalšímu štěpení došlo později s rozvojem norem a nutností diverzifikace a specializace oborů mezinárodního práva jako celku. Mezinárodní právo obchodu není úplně svébytným odvětvím práva, ale spíše odvětvím, které je složeno z mnoha právních norem vnitrostátního a mezinárodního původu a které reguluje mezinárodní obchodní vztahy tak, jak jsou chápány právní a ekonomickou vědou. Od mezinárodního práva obchodu je nutné odlišit mezinárodní právo ekonomické, které je odvětvím mezinárodního práva veřejného a upravuje makroekonomické vztahy na mezinárodní úrovni.

⁴ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 26. ISBN 978-807-3803-483.

⁵ Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948, evropská Úmluva o ochraně lidských práv z roku 1950

jiných oblastí lidské činnosti, které je nutné regulovat. Mezi nová rozvíjející se odvětví, která reagují na tento trend, je možné zařadit právo regulující výzkum vesmíru, ale také právo regulující výzkum mořského dna a právo ochrany životního prostředí.⁶

2.2 Mezinárodní právo soukromé

Druhým odvětvím mezinárodního práva je mezinárodní právo soukromé, které již neupravuje přímo vztahy mezi jednotlivými svrchovanými státy, ale zabývá se vztahy mezi subjekty, které určitým způsobem náleží k od sebe odlišným státům, tedy o vztahy s mezinárodním prvkem, jehož přítomností v právním vztahu jsou hranice států z právního hlediska překročeny.⁷ Mezinárodní prvek povyšuje běžné vztahy práva občanského, obchodního, rodinného a pracovního na úroveň mezinárodního práva soukromého. Mezinárodní právo soukromé je tedy definováno jako „soubor právních norem, které výlučně upravují soukromoprávní vztahy (tj. vztahy práva občanského, obchodního, rodinného a pracovního) s mezinárodním prvkem.“⁸ V České republice je mezinárodní právo soukromé upraveno novým Zákonem o mezinárodním právu soukromém⁹, který není novým svou koncepcí, ale došlo k jeho rekonstrukci, jelikož bylo nutné reagovat na rozsáhlou rekonstrukci celého soukromého práva, která byla završena v lednu 2014. Kolizní norma charakteru zákona o mezinárodním právu soukromém je základem pro úpravu vztahů s mezinárodním prvkem.¹⁰ Na základě tohoto práva dochází k určení toho, která norma kterého státu bude aplikována na konkrétní právní vztah s mezinárodním prvkem. Normy zákona o mezinárodním právu soukromém se skládají ze dvou základních prvků. První část tvoří rozsah, který vymezuje rozsah vztahů, na které se zákon použije. Druhou částí je navázání, které už přímo odkazuje na konkrétní právní normu, která se na daný vztah s mezinárodním prvkem použije. Avšak před aplikací

⁶ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 28-29. ISBN 978-807-3803-483.

⁷ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 30-31. ISBN 978-807-3803-483.

⁸ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 31. ISBN 978-807-3803-483.

⁹ Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, účinný od 1. 1. 2014

¹⁰ DOLEČEK, Marek. Mezinárodní právo soukromé: Mezinárodní prvek, druhy norem a postavení mezinárodního práva soukromého. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mezinarodni-pravo-soukrome-ppbi-50788.html#!&chapter=2>

vnitrostátní normy, kterou je výše zmíněný zákon o mezinárodním právu soukromém, je vždy nutné zjistit, zda se na daný právní vztah nevztahuje nějaká přímá norma, která má před vnitrostátní úpravou přednost, a vztahy reguluje přímo. Mezi přímé normy řadíme bilaterální (dvoustranné) smlouvy mezi státy, a také multilaterální (vícestranné) mezinárodní smlouvy jako pramen mezinárodního práva soukromého, které upravují práva a povinnosti fyzických a právnických osob v soukromoprávních vztazích s mezinárodním prvkem. Velmi významnou přímou normou na poli mezinárodního práva soukromého je i předmětná Úmluva, které je tato práce věnována.

2.3 Právo mezinárodního obchodu

K rozvoji práva mezinárodního obchodu, jako součásti nových a novelizovaných právních norem mezinárodního i vnitrostátního práva, začalo postupně docházet po druhé světové válce. Právo mezinárodního obchodu reguluje mikroekonomické vztahy soukromoprávní povahy, které vznikají mezi fyzickými a právnickými osobami. Od vztahů vnitrostátní povahy se odlišují tím, že obsahují mezinárodní prvek, který může být reprezentován např. sídlem nebo bydlištěm těchto nesuverénních subjektů, které se nachází v různých státech. Mezinárodní právo obchodu může být definováno jako „účelově uspořádaný soubor právních norem z různých právních odvětví a různého původu, které spojuje jejich společný účel upravovat právní vztahy vznikající při uskutečňování mezinárodního obchodu a mezinárodního hospodářského styku vůbec.“¹¹ Tyto vztahy jsou v rámci mezinárodního práva obchodu regulovány normami vnitrostátní i mezinárodní povahy a tvůrci normotvorby mohou být jak suverénní státy, tak také mezinárodní organizace jako je např. WTO¹² nebo Evropská unie. Evropská unie je, v porovnání s WTO, regionálním uskupením států, které se na smluvním základě rozhodly přenést část svých pravomocí na její orgány, které by z pohledu obchodního práva měly působit integračně. Nástrojem této integrace jsou primární i sekundární normy EU.¹³ Normy lze dále rozdělit podle jejich povahy na hmotněprávní a procesněprávní. Za základní vnitrostátní zdroje mezinárodního práva obchodního jsou považovány Zákon o mezinárodním právu

¹¹ KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 407 s. s. 17. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-083.

¹² World Trade Organization (Světová obchodní organizace)

¹³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 19-20. ISBN 978-807-3575-625.

soukromém¹⁴, Občanský zákoník¹⁵ a Zákon o obchodních korporacích¹⁶. Dále můžeme do relevantních norem vnitrostátního původu zařadit normy upravující rozhodčí řízení¹⁷, které je převažujícím způsobem řešení sporů vyplývajících ze vztahů v mezinárodním obchodu. V neposlední řadě patří do této kategorie i vnitrostátní normy veřejnoprávní povahy, především normy finančního, daňového a devizového práva.¹⁸

2.4 Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva

Z mezinárodního práva obyčejového a smluvního vyplývá pro stát mnoho závazků, které musí být z povahy těchto norem dodržovány, a proto je důležité vymezit vztah mezinárodního a vnitrostátního práva, protože to by se mělo v ideálním případě doplňovat a vytvářet ucelený systém, který bude pro adresáty srozumitelný a bude založen na principu právní jistoty, tedy nebude matoucí pro adresáty, kteří se jím řídí, a kteří ho využívají jako nástroj a rámec svých aktivit. Obyčejové právo lze obecně charakterizovat jako „právní systém, který není vytvářen uvědomělou legislativní činností (zejména státní), nýbrž se ve společnosti vytváří spontánně zachováváním určitých tradičních obyčejů, které jsou považovány za závazné.“ Proto, aby bylo obyčejové právo závazné, musí o závaznosti panovat obecné přesvědčení (*opinio nesessitatis*) a obyčej musí být využíván dlouhodobě a soustavně (*usus longaevus*). Dalšími definičními znaky obyčeje jsou jeho obecnost a vynutitelnost. „Rozdíl mezi ním a právem psaným tedy, kromě formy, spočívá v tom, že právo psané je státem formálním legislativním procesem vytvářeno, kdežto právo obyčejové je státem uznáno (akceptováno).“¹⁹ V mezinárodním právu je obyčejové právo postaveno na stejné úrovni, jako smluvní právo a platí i v případě, že je část obyčejových norem kodifikována. Nové obyčejové normy mohou vznikat i na základě mezinárodních smluv. Takové obyčejové normy jsou následně závazné jako normy mezinárodního práva i pro mimosmluvní státy. Ve vztahu obyčejových norem a mezinárodních smluv platí zásada *lex specialis derogat lex generalis*. Podle tohoto

¹⁴ Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

¹⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁶ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹⁷ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

¹⁸ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 34-38. ISBN 978-807-3803-483.

¹⁹ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s. s. 134-135. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 34-064-0177-5.

pravidla se přednostně aplikuje speciální norma před normou obecnou, která však tímto nepozbývá své platnosti.²⁰

V teoretické rovině se historicky vyvinuly dvě teorie vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva. První teorií je monistická teorie, která obecně říká, že vnitrostátní a mezinárodní právo tvoří jednotný a vzájemně provázaný systém práva. Tato teorie byla dále rozdělena na monistickou teorii s primátem vnitrostátního práva, která považuje vnitrostátní právo za nadřazené nad mezinárodním právem. Následně tedy v důsledku rozporu mezinárodního práva s právem vnitrostátním dochází ke změně nebo zrušení mezinárodních smluv. Druhou odnoží monistické teorie je monistická teorie s primátem mezinárodního práva, ve které platí, že platnost vnitrostátního práva je závislá na právu mezinárodním. Právo vnitrostátní musí být tedy v souladu s normami mezinárodního práva. Druhou teorií je teorie dualistická, která je založena na premise, že právo vnitrostátní a právo mezinárodní jsou dva oddělené systémy práva. Striktní následování této teorie by v praxi mohlo vést k absurdním závěrům, kdy by se dodržováním vnitrostátního práva dostaly subjekty do rozporu s právem mezinárodním, a v opačném případě při dodržování mezinárodních pravidel by došlo k porušení pravidel vnitrostátního práva. Je tedy jasné, že oba systémy je nutno koordinovat a sladovat. Je však nutné podotknout, že v současné době není žádná z teorií uplatňována výhradně, ale přístup každého státu je kombinací přístupů výše zmíněných teorií.²¹ Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva je dále postaven na obecných zásadách a principech. Ze zásady poctivého plnění závazků z mezinárodního práva²² vyplývá, že mezinárodní právo je nadřazeno normám vnitrostátního práva, které by mělo být s mezinárodním právem v souladu.

2.5 Ústavní zakotvení mezinárodního práva v České republice

Ve většině států včetně České republiky je vztah mezinárodního a vnitrostátního práva upraven již v Ústavě nebo jiném obdobném dokumentu

²⁰ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 473 s. s. 84-85. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-816.

²¹ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 39-41. ISBN 978-807-3803-483.

²² Zásada *pacta sunt servanda* je obsažena také ve Vídeňské úmluvě o smluvním právu (15/1988 Sb.), která v čl. 26 říká, že „každá platná smlouva zavazuje smluvní strany a musí být jimi plněna v dobré víře.“ Článek 27 dále stanoví, že „strana se nemůže dovolávat ustanovení svého vnitrostátního práva jako důvodu pro neplnění smlouvy.“

nejvyšší právní síly. Základním ustanovením v Ústavě ČR²³ je čl. 1 odst. 2, který stanoví, že „Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.“ Dalším článkem Ústavy, který se vztahuje přímo k mezinárodnímu právu, je čl. 10²⁴, který se týká přímo mezinárodních smluv a jejich aplikační přednosti před vnitrostátním právem v případě jejich rozporu. I následující článek 10a²⁵, který byl přidán do Ústavy jako součást tzv. euronovely²⁶, upravuje vztah vnitrostátního a mezinárodního práva. Konkrétně tento článek umožňuje přenos části pravomocí suverénní České republiky na mezinárodní organizaci. Primárně se tedy jedná o pravomoci, které Česká republika přenesla na Evropskou unii na základě primárního práva EU, ale článek je formulovaný obecně, a tak nevylučuje možnost budoucího přenosu pravomocí i na další mezinárodní instituce a organizace, které mají nadstátní charakter. Na základě primárního práva EU²⁷ je v členských státech včetně České republiky přímo závazná sekundární normotvorba v podobě nařízení. Vztah práva EU a práva členských států byl postupně dotvořen i judikaturou Soudního dvora Evropské unie, který ve svém judikátu „Costa vs. ENEL“ obecně deklaroval nadřazenost práva EU nad právem národním. Jedná se však pouze o aplikační přednost, kdy Ústava stále zůstává normou nejvyšší právní síly.²⁸

Mezinárodní smlouvy lze podle jejich charakteristik členit do několika skupin. Podle čl. 46 Ústavy ČR je pro taxativně vymezené druhy smluv nutný souhlas obou komor Parlamentu. Tyto smlouvy patří do skupiny tzv. prezidentských smluv. Dalšími dvěma druhy, u kterých není souhlas Parlamentu vyžadován, jsou smlouvy vládní a rezortní. Podle jiných kritérií je dále možné dělit mezinárodní smlouvy na samovykonatelné²⁹ a na smlouvy nesamovykonatelné³⁰. Ze samovykonatelných mezinárodních smluv vznikají subjektům členského státu práva a povinnosti přímo bez toho, aby text smlouvy

²³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992

²⁴ „Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“

²⁵ „Mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů České republiky přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci.“ (čl. 10 odst. 1 Ústavy)

²⁶ Ústavní zákon č. 395/2001 Sb., tzv. Euronovela, přijata 18. října 2001, účinnosti nabyla 1.6.2002 v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie.

²⁷ Smlouva o Evropské Unii a Smlouva o fungování Evropské unie

²⁸ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 45-46. ISBN 978-807-3803-483.

²⁹ self-executing

³⁰ non-self-executing

musel být inkorporován do vnitrostátního práva. Do této kategorie patří i předmětná Úmluva, která je unifikační přímou normou, a při jejím použití odpadá rovněž užití kolizních norem vnitrostátního práva. Do vnitrostátního práva jsou tyto normy přenášeny odkazem, který v tomto případě představuje čl. 10 Ústavy ČR a který činí tyto smlouvy bezprostředně vnitrostátně závaznými. Dalšími podmínkami pro vnitrostátní závaznost těchto smluv je obecná závaznost mezinárodních smluv, státní souhlas se závazností smlouvy a její řádné vyhlášení ve Sbírce mezinárodních smluv³¹.³² Opačně tomu je u nesamovykonatelných smluv, které vyžadují vnitrostátní provedení, a které jsou obvykle zaměřeny na unifikaci nebo harmonizaci³³ vnitrostátního práva v některém právním odvětví. Dále je vhodné odlišit ještě dva druhy smluv, protože i toto dělení je relevantní ve vztahu k předmětné Úmluvě. Mezinárodní smlouvy mohou v prvním případě obsahovat nová pravidla. Druhou možností však je, že mezinárodní smlouvy pouze kodifikují již existující obyčejová práva, která jsou na mezinárodním poli uplatňována, a dají jim jednotnou, ucelenou a formální podobu. I pravidla obsažená v CISG byla původně obyčejovými pravidly, která postupem vývoje práva mezinárodního obchodu dostávala nynější kodifikovanou podobu.³⁴

3 Mezinárodní právo obchodu

Po obecném úvodu, definici a zařazení mezinárodního práva a jeho norem do systému práva jako celku, bude tato kapitola věnována oblasti mezinárodního práva obchodu a uvedení předmětně CISG do kontextu norem tohoto právního odvětví.

³¹ Podle § 5 odst. 1 zákona o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv (z. č. 309/1999 Sb.) se „ve Sbírce mezinárodních smluv vyhláší sdělením Ministerstva zahraničních věcí platné mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, oznámení o výpovědi mezinárodních smluv a o jiných skutečnostech důležitých pro provádění jednotlivých mezinárodních smluv, a rozhodnutí přijatá mezinárodními orgány a orgány mezinárodních organizací, jimiž je Česká republika vázána.“

³² ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 49-50. ISBN 978-807-3803-483.

³³ Pojmy „unifikace“ a „harmonizace“ je nutné odlišit. Unifikace je přejímáním ustanovení mezinárodních smluv, které vede k úplnému sjednocení pravidel v členských státech. Harmonizací se rozumí proces sblížení pravidel především v jejich účinku a výsledku. Především u unifikačních smluv je kladen velký důraz na jejich přesnou interpretaci v dobré víře. Ke správnému výkladu se využívá teleologického, gramatického a systematického výkladu.

³⁴ GRINC, Jaroslav. *Právo pro politology*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 147 s. s. 94-95. ISBN 978-802-4729-213.

3.1 Normy mezinárodního práva obchodu

První skupinu norem práva mezinárodního obchodu tvoří veřejnoprávní normy hospodářského práva, které upravují obecné podmínky mezinárodního obchodu pro jeho subjekty, a také vztah těchto subjektů s orgány veřejné správy, která dohlíží na veřejný zájem a jeho soulad se zájmem soukromoprávních subjektů. Druhou skupinou jsou soukromoprávní normy. Zde se jedná především o zvláštní normy zakotvené ve vnitrostátní úpravě. Dále do této kategorie náleží unifikované přímé normy sjednané v mezinárodních smlouvách. Třetím druhem jsou procesní normy, které upravují procesní pravidla řízení v mezinárodním obchodu, především pravidla řešení sporů, a uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů.³⁵

3.2 Způsoby právní úpravy v mezinárodním obchodu

První metodou úpravy vztahu v mezinárodním obchodním styku je metoda kolizní. Tato metoda spočívá v určení právního řádu, kterým se bude daný právní vztah řídit, na základě kolizních norem, tedy norem, které odkazují na určitý národní právní řád podle předem stanovených pravidel. Další normy jsou specifické pro mezinárodní obchodní styk, který vyžaduje speciální úpravu. Jsou to přímé normy obsažené obvykle v mezinárodních smlouvách. Pravidla zde obsažená mají následně přednost před aplikací vnitrostátních předpisů a upravují vztahy mezi jednotlivými subjekty soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem přímo a bezprostředně. Obě metody je možné kombinovat tak, že právní vztah se primárně řídí přímou normou, a v oblastech, kam přímá norma nezasahuje, se právní vztah řídí právním řádem podle pravidel normy kolizní. Přímá metoda úpravy mezinárodního práva obchodu je tedy ve vztahu speciality k úpravě norem kolizní metodou, která se použije až subsidiárně tam, kam přímá úprava ve vymezení svého předmětu nedosahuje.³⁶

Další historicky velmi důležitou součástí systému norem mezinárodního práva obchodu tvoří obchodní zvyklosti a právní obyčeje, mezi které patří i „mezinárodně používané ustálené obchodní výrazy, doložky, termíny a zkratky, obchodní podmínky a formulářové (vzorové, typové) smlouvy... a konečně také rozhodovací praxe, která se vytvořila u významných institucionálních rozhodčích

³⁵ KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 407 s. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). s. 18-19. ISBN 978-807-3801-083.

³⁶ KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 407 s. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). s. 28-29. ISBN 978-807-3801-083.

soudů zabývajících se rozhodováním sporů z mezinárodního obchodu.³⁷ Zvyklosti se často prolínají s ostatními prameny mezinárodního práva obchodu a jsou stále častěji kodifikovány, což zvyšuje jejich legitimitu a upevňuje jejich univerzální použitelnost. Zvyklosti mezinárodního obchodu jsou označovány jako *lex mercatoria*. *Lex mercatoria* je právo, které je definováno jako soubor zásad vytvořených v mezinárodním obchodu, a které může být alternativou pro jinak použitelné právo.³⁸ *Lex mercatoria* se formuje jako právo mezinárodních obchodníků již od 11. století, kdy došlo k rozmachu mezinárodního obchodu ve Francii, Anglii, ale i v islámských zemích a v Asii. Jeho vývoj byl narušen v 17. století, kdy začaly vznikat národní kodexy obchodního práva s ambicí právo kodifikovat a přidružit k jednotlivým státům. K dalšímu rozvoji *lex mercatoria* došlo ve dvacátém století, kdy s dalším rozvojem a urychlením mezinárodního obchodu začalo být patrné, že vnitrostátní předpisy nedokážou držet krok s obchodní realitou a nedostačují. Součástí *lex mercatoria* jsou nejen formulované a neformulované obchodní zvyklosti, ale také formulářové smlouvy a právní návody vytvářené mezinárodními organizacemi.³⁹ *Lex mercatoria* však není v tradiční právní doktríně považováno za třetí právní systém po boku mezinárodního a národního práva.⁴⁰ Právní zvyklosti lze do smluv inkorporovat přímo na základě zásady autonomie vůle stran, což se v mezinárodním právu obchodu nazývá *lex contractus*. Závaznost obecných zásad může být upravena i vnitrostátním právem. Obchodní zákoník stanoví přednost obecně zachovávaných obchodních zvyklostí před zákonem, který nemá donucující povahu, tedy před normami dispozitivními.⁴¹ *Lex mercatoria* lze tedy aplikovat subsidiárně a v mezích kogentních norem. Druhou možností je rovnocenná aplikace *lex mercatoria* s aplikací národního práva na základě výběru stran. Strany na *lex*

³⁷ KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 407 s. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). s. 22-23. ISBN 978-807-3801-083.

³⁸ RADOŠOVSKÝ, Petr. Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - *Lex mercatoria* – část I. In: *Epravo.cz* [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodne-pravo-v-zavazkovych-vztazich-z-mezinarodniho-obchodu-lex-mercatoria-cast-i-22524.html#_ftn3

³⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 201-212. ISBN 978-807-3575-625.

⁴⁰ ELCIN, Mert. *The Applicable Law to International Commercial Contracts and the Status of Lex Mercatoria: With a Special Emphasis on Choice of Law Rules in the Euro*. Vrije Universiteit Brussel: Dissertation.Com, 2010, 90 s. s. 17. ISBN 978-1599423036.

⁴¹ „V právním styku podnikatelů se přihlíží k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran nebo zákon. Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jež nemá donucující účinky, jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana určitou zvyklost musela znát a s postupem podle ní byla srozuměna.“ (§ 558 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

mercatoria obvykle explicitně odkazují ve smlouvě nějakým obecným ujednáním, které ho charakterizuje. Třetí je výhradní a přednostní aplikace lex mercatoria bez přihlídnutí ke kolizním normám, kterou mohou uplatnit některé rozhodčí soudy.⁴² K takovému rozhodnutí došlo např. ve sporu Société Pabalk Ticaret Limited Sirketi v Norsolor S.A., kdy rozhod i soud rozhodl ve prospěch Pabalk na základě dobr  víry, tedy jednoho z principů lex mercatoria a upřednostnil tento princip před aplikací národního práva podle procesních pravidel rozhod iho soudu. Rozhod i nález Mezinárodního rozhod iho soudu⁴³ byl n sledn  uznán obecnými soudy Francie.⁴⁴ O závaznosti zvyklostí v režimu p edm tn   mluvy bude pojednáno v následujících kapitolách.

3.3 Obchodní zvyklosti jako pramen mezinárodního práva obchodu

Systém lex mercatoria, tedy zvykového práva mezinárodního obchodu, se rozvinul na základě jedn  základní zásady závazkového práva, kterou je zásada autonomie vůle stran. Tato svoboda se projevuje jako svoboda smlouvu se smluvním partnerem vůbec uzav it. Na základě této zásady je dále stranám smluvního vztahu umožněno ujednat si ve smlouvě svobodn  vz jemn  práva a povinnosti. Dále je stranám závazkového právního vztahu s mezinárodním prvkem umožněno zvolit si pr vn  rád, kter m se bude r dit obsah smlouvy. Svobodn  si strany můžou rovněž ujednat formu smlouvy a způsob ukončení smluvního vztahu. Dal i  st smlouvy může obsahovat ujednání o způsobu rešení sporů, ve které se strany mohou rozhodnout mezi obecnými soudy a rozhod imi soudy, a dále si v prorogační dohodě mohou zvolit m stn  p islu n  soud.⁴⁵

Zvyklosti, kter  se vytv r ej  na poli mezinárodního obchodu v rámci mezinárodních obchodních transakcí, jsou postupn  unifikovány a kodifikovány do celosv tov  uznávaných pravidel, kter  jsou lépe pou iteln  a srozumiteln j i. Jejich kodifikací je rovněž sjednocen jejich výklad, což velkou m rou napomáhá k pr vn  jistotě stran. Určitost a srozumitelnost je rovněž p izniv m faktorem k omezen  sporů z nedodržení smluvních podmínek a k jednodu  imu rešení případných sporů vzhledem k jasn j i interpretaci a p edchoz i judikatuře.

⁴² ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer  esk  republika, 2010, 549 s. s. 214-215. ISBN 978-807-3575-625.

⁴³ Mezinárodní arbitra n  soud při Mezinárodní obchodní komoře v Pa i i (The International Court of Arbitration)

⁴⁴ *Société Pabalk Ticaret Limited Sirketi v Norsolor S.A. (1984)* [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z:

http://www.newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=notice_display&id=118&seule=1

⁴⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer  esk  republika, 2010, 549 s. s. 225-226. ISBN 978-807-3575-625.

Jednou z celosvětově nejvýznamnějších je unifikace obchodních termínů zpracovaná Mezinárodní obchodní komorou v Paříži pod názvem INCOTERMS⁴⁶. Unifikace obchodních termínů této instituce probíhá soustavně již od roku 1923, kdy byly vydány Trade Terms⁴⁷. V případě INCOTERMS se již nejedná jen o kodifikované zvyklosti, ale spíše o umělé vzory, které jsou důsledně definovány a od roku 1936 soustavně novelizovány. Nejnovější a v současné době používaná úprava pochází z roku 2010. INCOTERMS nejsou však komplexní úpravou obchodních podmínek. Jsou především dodacími podmínkami a "v jednotlivých termínech je tak řešena zejména problematika místa dodání, balení, kontroly zboží, povinnosti týkající se zajištění dovozních či vývozních formalit a úředních povolení, povinnosti týkající se uzavření přepravní smlouvy, okamžiku přechodu nebezpečí, okamžiku či místa přechodu nákladů, a v některých případech i povinnosti pojištění přepravy."⁴⁸ INCOTERMS jsou do smluv nebo smluvních podmínek vkládány pod ustálenou zkratkou, která referuje k jednomu z ustálených způsobů dodání. Ve smlouvě je rovněž nutné označit variantu INCOTERMS přidáním roku jejich vydání, tedy ucelený název dané varianty.⁴⁹ INCOTERMS jsou nejvíce využívanou unifikací dodacích podmínek, avšak existují i další soubory dodacích podmínek jako např. CMI⁵⁰, Uniform Rules for SEA WAYBILLS, nebo v Severní a Jižní Americe dříve využívané American Foreign Trade Definitions.⁵¹

K dalším nezávislým mezinárodním nástrojům, které usnadňují mezinárodní obchod, patří formulářové smlouvy, obchodní podmínky a právní návody (guide). K rozvoji formulářových smluv došlo v 19. století s rychlým rozvojem technologií. Formulářové smlouvy standardizované do přehledné podoby zajišťovaly stranám v krátkém čase právní jistotu prověřeného a pečlivě připraveného dokumentu, který je nutné jen upravit pro potřeby konkrétního právního vztahu. Obchodní podmínky představují širší rámec pravidel daného obchodu specifického pro dané odvětví. Obchodní podmínky, které obsahují detailní pravidla celého obchodu, jsou následně po projednání a připomínkování

⁴⁶ International Commercial Terms

⁴⁷ Tento anglický termín je možné přeložit jako obchodní podmínky, tedy jejich kodifikovaný soubor.

⁴⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 228-229. ISBN 978-807-3575-625.

⁴⁹ Jednotlivé názvy, zkratky a definice doložek INCOTERMS 2010 jsou uvedeny v příloze č. 1 této práce.

⁵⁰ Comité Maritime International

⁵¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 235-236. ISBN 978-807-3575-625.

součástí sjednané smlouvy, ve které je na ně odkazováno. Sjednávání obchodních podmínek může být náročný vyjednávacím procesem, kdy obě strany navrhnou své obchodní podmínky a nutností je, aby nastala dohoda na oboustranně přijatelném kompromisu. Právní návody jsou obecnými možnostmi ujednání konkrétního právního vztahu, které nastiňují soubor otázek, které by měly být mezi stranami ujednány.

Dalším prostředkem, který souží k usnadnění mezinárodního obchodu, je soubor Zásad mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT. UNIDROIT⁵² je nezávislá mezinárodní organizace se sídlem v Římě. Jejím účelem je studium potřeb a metod modernizace, harmonizace a koordinace soukromého a obchodního práva mezi státy a skupinami států, a formulování jednotných právních nástrojů a pravidel k dosažení těchto cílů. Tato mezivládní organizace byla založena v roce 1926 jako součást Společnosti národů a znovu založena v roce 1940 na základě vícestranné mezinárodní smlouvy. Dnes má tato organizace 63 členských států včetně České republiky.⁵³ Během své činnosti prezentoval UNIDROIT přes sedmdesát studií a návrhů mezinárodních nástrojů jako jsou úmluvy, vzorové smlouvy a právní návody. Výhody UNIDROIT spočívají v jeho apolitičnosti a nezávislosti, které přispívají k tvorbě široce přijímaných pravidel. Při přípravě všech dokumentů UNIDROIT úzce spolupracuje s jinými organizacemi, které se také zaměřují na unifikaci mezinárodního práva soukromého.⁵⁴

V neposlední řadě je nutné zmínit další zdroj, který slouží jako rámec pro sjednocování práva mezinárodního obchodu. Takovým zdrojem jsou kodexy jednání sestavené některými mezinárodními organizacemi, mezi které patří UNCTAD⁵⁵, WHO⁵⁶ a ICC⁵⁷. Kodexy jednání obsahují především morální pravidla chování subjektů mezinárodního obchodu, čímž přispívají ke zvyšování míry kultury a spravedlnosti v právních vztazích. Obecné právní zásady

⁵² International Institute for the Unification of Private Law (Mezinárodní ústav pro sjednocení soukromého práva)

⁵³ Membership. *UNIDROIT* [online]. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.unidroit.org/about-unidroit/membership>

⁵⁴ History and Overview. *UNIDROIT* [online]. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.unidroit.org/about-unidroit/overview>

⁵⁵ United Nations Conference on Trade and Development (Konference OSN o obchodu a rozvoji)

⁵⁶ World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)

⁵⁷ International Chamber of Commerce (Mezinárodní obchodní komora)

vycházející z judikatury a z právní doktríny dotvářejí celý právní systém mezinárodního práva obchodu.⁵⁸

4 Mezinárodní organizace významné pro mezinárodní hospodářství a obchod

Mezinárodní mezivládní organizace jsou významnými subjekty mezinárodního práva hospodářství a obchodu, protože přispívají svou činností k regulaci právních vztahů subjektů, pomáhají rozvojovým státům k začlenění do globálních ekonomických vztahů, přímo upravují podmínky obchodu s určitými druhy zboží. Všechny tyto aktivity směřují k větší stabilitě mezinárodního trhu. Mezinárodní organizace je možné členit podle několika kritérií. Podle kritéria územní působnosti je možná mezinárodní organizace rozdělit na organizace působící univerzálně, celosvětově a regionálně. Dalším dělicím kritériem je oblast působnosti, která může být opět univerzální, nebo omezená na určité odvětví dle komodit a služeb. Třetím kritériem je činnost organizace, která může být zaměřena primárně na ekonomické vztahy, nebo tato oblast může být jen na okraji zájmu organizace.⁵⁹

4.1 Mezinárodní organizace s celosvětovou působností

Bezpochyby nejvýznamnější a svým způsobem zastřešující organizací je Organizace spojených národů (OSN). OSN byla založena po druhé světové válce v roce 1945, kdy se prvních 51 států zavázalo k udržování míru a bezpečnosti, k rozvoji přátelských vztahů mezi národy, a k podpoře sociálního rozvoje, zlepšování životní úrovně a ochraně lidských práv. Hlavním úkolem OSN je být platformou pro uskutečňování těchto cílů, které nyní sdílí 193 členských států, které jsou signatáři Charty OSN. Charta OSN je ustavujícím dokumentem, ve kterém jsou vymezena práva a povinnosti členských států a uspořádání celé organizace.⁶⁰ Státy sdílí své postoje na Valném shromáždění, Radě bezpečnosti, Ekonomické a sociální radě a v dalších komisích a orgánech.⁶¹ Na Valné shromáždění jsou zastoupeny všechny členské státy OSN, kde přijímají závazné rezoluce, které jsou výrazem jejich společné demokraticky vyjádřené vůle.

⁵⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 242-243. ISBN 978-807-3575-625.

⁵⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 51-52. ISBN 978-807-3575-625.

⁶⁰ O OSN. *Informační centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/o-osn/>

⁶¹ UN at Glance. *United Nations* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/aboutun/index.shtml>

Základním úkolem Rady bezpečnosti je udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Rada bezpečnosti má pět stálých členů s právem veta a dalších deset nestálých členů volených Valným shromážděním na dva roky. Ekonomická a sociální rada (ECOSOC) je vedoucím orgánem zaměřeným na koordinaci práce specializovaných agentur OSN v oblasti ekonomiky a sociální politiky.⁶² Mezi další organizační útvary OSN, které se zabývají mezinárodním obchodem a hospodářstvím, patří Konference OSN pro obchod a rozvoj (UNCTAD). UNCTAD se zaměřuje vytváření pravidel mezinárodního obchodu s přihlédnutím k potřebám rozvojových zemí tak, aby vývoj směřoval ke zmenšení nerovností ve vyspělosti mezi jednotlivými státy a k jejich udržitelnému rozvoji. UNCTAD také přímo podporuje rozvojové země a pomáhá jim v integraci do globální ekonomiky.⁶³ Další organizací je Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC), jejímž cílem je koordinace a sjednocování pravidel vývozu ropy a zajištění stability trhů s ropou pro zabezpečení efektivní, ekonomicky šetrné a pravidelné dodávky ropy zákazníkům, a také pro zajištění stálého příjmu producentům ropy a spravedlivého návratu kapitálu investorům v oblasti ropného průmyslu.⁶⁴ Potlačování chudoby podporou rozvoje industrializace je cílem Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO)⁶⁵ a pomoc s vyhlazením chudoby a snížení nerovností je uskutečňováno také pomocí Rozvojového programu OSN (UNDP).⁶⁶ Unifikací mezinárodního práva soukromého se zabývá Komise pro mezinárodní právo obchodní (UNCITRAL), která zpracovala i předmětnou Úmluvu, a tak o ní bude podrobně pojednáno v samostatné podkapitole. Mimo rámec OSN se na unifikaci mezinárodního práva soukromého podílí také UNIDROIT a Haagská konference mezinárodního práva soukromého.⁶⁷

4.2 Mezinárodní organizace regionálního významu

Na celém světě existuje velké množství mezinárodních dohod lokálního a regionálního významu. Pro region Evropy je nejvýznamnější organizací Evropská

⁶² Main Bodies. *United Nations* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/mainbodies/>

⁶³ About UNCTAD. *United Nations Conference on Trade and Development* [online]. 2013 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://unctad.org/en/Pages/AboutUs.aspx>

⁶⁴ Our Mission. *Organization of the Petroleum Exporting Countries* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://www.opec.org/opec_web/en/about_us/23.htm

⁶⁵ Mission: inclusive and sustainable industrial development. *United Nations Industrial Development Organization* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.unido.org/mission.html>

⁶⁶ Overview: What we do. *United Nations Development Programme* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/ourwork/overview.html>

⁶⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 53-56. ISBN 978-807-3575-625.

Unie. Prvotním cílem EU na počátku integrace bylo ukončení častých krvavých válek mezi sousedícími státy, které vyvrcholily druhou světovou válkou. V roce 1950 bylo Evropské společenství uhlí a oceli prvním stupněm evropské ekonomické a politické integrace. Padesátá léta byla však poznamenána studenou válkou mezi západem a východem. V roce 1957 byla podepsána Římská smlouva, která založila Evropské hospodářské společenství (EHS) a vytvořila společný trh. V šedesátých letech došlo ke kulturní revoluci, prohloubení ekonomické spolupráce, odbourání cel v obchodu mezi členskými státy a ke zvýšení produkce potravin pod společnou kontrolou. V roce 1973 se šestičlenná EU rozrostla o další tři členy. V polovině sedmdesátých let došlo k pádu diktátorských režimů v Portugalsku a ve Španělsku a EU začala převádět velké sumy peněz ve snaze vytvořit nová pracovní místa a vybudovat infrastrukturu v chudších oblastech. V osmdesátých letech se Evropská Unie opět rozšířila o nové členy, v roce 1986 byl podepsán Jednotný evropský akt vytvářející jednotný trh a na konci osmdesátých let došlo také ke sjednocení Německa. Devadesátá léta jsou charakteristická sblížením evropských států po rozpadu komunismu. V roce 1993 byl dotvořen jednotný trh zajišťující volný pohyb zboží, služeb, osob a peněz. Dále byly v roce 1993 podepsány Smlouvy o Evropské unii a v roce 1999 také Amsterodamské smlouvy. Integrace je prohlubována i do oblastí ochrany životního prostředí, bezpečnosti a obranné politiky. Schengenské dohody rovněž umožňují volné cestování a studium v jiných členských státech EU. K velkému rozšíření začlenění postkomunistických zemí včetně České republiky došlo ve dvou fázích v letech 2004 a 2007. Lisabonská smlouva reformující fungování Evropské unie nabyla účinnosti 1. prosince 2009. V druhém desetiletí 21. století je činnost EU zaměřena na řešení ekonomických, politických a sociálních problémů celé EU v kontextu situace v jiných regionech světa. Důraz je kladen také na investice do šetrných zdrojů energie a celkově na užší spolupráci mezi členskými státy.⁶⁸

Rada Evropy (CoE) je další mezinárodní organizací působící v regionu Evropy, která byla založena v roce 1949. Rada Evropy má aktuálně 47 členských států a specializuje se na ochranu lidských práv, demokracie a principů právního státu. Všechny členské státy jsou signatáři Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.⁶⁹ Převážně evropské státy jsou sdruženy i v Organizaci pro

⁶⁸ The history of the European Union. *European Union: How the EU works* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_en.htm

⁶⁹ The Council of Europe in Brief. *Council of Europe: Who we are* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.coe.int/en/web/about-us/who-we-are>

ekonomickou spoluprací a rozvoj (OECD). Cílem OECD je spolupráce mezi členskými státy spočívající ve sdílení zkušeností a řešení společných problémů, které souvisejí s ekonomickými, sociálními a společenskými změnami. Prostředkem nalézání řešení těchto problémů je analýza dat měření produktivity a globálního toku obchodu a investic.⁷⁰ Další organizací, jejíž členská základna je složena také především ze států Evropy, je Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD), která je vlastněna 64 státy, Evropskou unií a Evropskou investiční bankou. Činnost EBRD spočívá v podpoře obchodu pomocí investic, služeb a dialogu o obchodních pravidlech s cílem pomáhat státům v přechodu na tržní ekonomiku.⁷¹

4.3 Mimoevropské mezinárodní organizace regionálního významu

V oblasti Latinské Ameriky působí na poli hospodářství a obchodu několik lokálně významných mezinárodních organizací, které spojují státy v tomto regionu. Středoamerický společný trh (CACM) je organizací sdružující státy střední Ameriky a jejím cílem byla podpora volného obchodu a ekonomická integrace. CACM byla založena v prosinci roku 1960 a aktuálně je pro rozpory mezi členskými státy její činnost velmi utlumena.⁷² Od roku 1969 jsou v organizaci Adean Community of Nations sdruženy Bolívie, Ekvádor, Kolumbie a Peru. Cílem těchto čtyř států je dosažení rychlejšího, vyrovnanějšího a samostatnějšího rozvoje Latinské Ameriky pomocí integrace, která má přispět k rozvoji a lepším životním podmínkám s respektem k odlišnostem v jednotlivých zemích.⁷³ Karibské společenství (CARICOM) bylo založeno v roce 1973 a nyní sdružuje 15 států, kteří vzájemně spolupracují v oblastech rozvoje ekonomiky a volného obchodu, cestování, ale i v záležitostech trestního práva.⁷⁴ Volný pohyb zboží, služeb a osob je realizován na základě politické dohody MERCOSUR,

⁷⁰ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD): Our mission. *OECD: About the OECD* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/>

⁷¹ What We Do. *The European Bank for Reconstruction and Development* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.ebrd.com/what-we-do.html>

⁷² Central American Common Market (CACM). *Encyclopædia Britannica* [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/102239/Central-American-Common-Market-CACM>

⁷³ What are our objectives?. *Comunidad Andina* [online]. 2009 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.comunidadandina.org/ingles/who.htm>

⁷⁴ CARICOM System. *Caribbean Community Secretariat* [online]. 2010 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.caricomlaw.org/Resources/CARICOMSystem.aspx>

jejímž cílem je odstranění překážek regionálního obchodu, jako jsou vysoká cla a rozdíly v příjmech.⁷⁵

V Africe sdružuje státy v oblasti ekonomické spolupráce Středoafričské hospodářské a měnové společenství (CEMAC) a Ekonomické společenství západoafričských států (ECOWAS). Organizace ECOWAS byla formálně založena v roce 1975 a zakládající smlouva byla výrazně změněna v roce 1993.⁷⁶ Cílem obou organizací je rozvoj volného obchodu a sjednocování pravidel pro obchodní styky mezi subjekty z jednotlivých členských států.

V oblasti Asie působí rovněž několik významných mezinárodních organizací, které sdružují státy s cílem dosažení lepší spolupráce a rozvoje v oblasti politiky a ekonomiky. V roce 1967 bylo založeno společenství ASEAN, které nyní sdružuje 10 států jihovýchodní Asie a zaměřuje se na zvýšení ekonomického růstu a sociálně-kulturního rozvoje v regionu pomocí společných projektů a partnerství. Dalšími cíly společenství je podpora míru a stability regionu, budování pravidel na základě principu právního státu, rozvoj technologií, vědy a výzkumu, a také spolupráce v oblasti vzdělávání zvyšování životní úrovně obyvatel.⁷⁷ Jihoasijské sdružení pro regionální spolupráci (SAARC) je dalším společenství sdružující celkem 8 států, které se zaměřuje na spolupráci v oblastech ekonomiky a obchodu, kultury, energetiky, financí, vzdělávání, informačních a komunikačních technologií a v dalších oborech.⁷⁸ Rada pro spolupráci arabských zemí v Perském zálivu (GCC) byla primárně založena na obranu států tohoto regionu, ale její oblast působnosti nyní přesahuje i do ekonomických a hospodářských vztahů.⁷⁹

4.4 Světová obchodní organizace (WTO)

Po nezdaru v roce 1948 založit Mezinárodní obchodní organizace se stala její předchůdkyní Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT) na základě Protokolu o prozatímním použití GATT. Cílem GATT bylo přimět státy k

⁷⁵ KLONSKY, Joanna. Mercosur: South America's Fractious Trade Bloc. *Council on Foreign Relations* [online]. 2012 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.cfr.org/trade/mercosur-south-americas-fractious-trade-bloc/p12762>

⁷⁶ SANDS, Philippe, Pierre KLEIN a D BOWETT. *Bowett's law of international institutions*. 5th ed. London: Sweet, 2001, xxxv, 610 s. s. 252-253. ISBN 04-215-3690-X.

⁷⁷ Overview: AIMS AND PURPOSES. *Association of Southeast Asian Nations* [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.asean.org/asean/about-asean>

⁷⁸ About SAARC: Areas of Cooperation. *South Asian Association for Regional Cooperation* [online]. 2009 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: http://www.saarc-sec.org/areaofcooperation/cat-detail.php?cat_id=45

⁷⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 57-61. ISBN 978-807-3575-625.

uzavírání bilaterálních dohod, které by byly zaměřeny na "snížení cel a jiných překážek obchodu a odstranění diskriminace v mezinárodním obchodě."⁸⁰ Státy svou spoluprací, která byla založena dohodou GATT, uskutečňovaly na tzv. kolech jednání (rounds), která probíhala průběžně vždy s několikaletými přestávkami již od roku 1947. GATT byla na rozdíl od WTO pouhou smlouvou, která nevytvářela organizační strukturu organizace, která by naplňovala její cíle efektivně a kontinuálně. Dohody učiněné v rámci GATT byly rovněž závazné až po tom, co je smluvní státy ratifikovaly, což bylo obligatorním krokem v diskreci států.

Světová obchodní organizace (WTO) vznikla 1. ledna 1995 na základech pravidel GATT během posledního Uruguayského kola, které probíhalo mezi lety 1986-1994. Na rozdíl od GATT, které se věnovalo především obchodu se zbožím, se WTO zaměřila i na obchod se službami a s právy duševního vlastnictví. Mezi hlavní principy WTO patří obchod bez diskriminace. Rovnocenný přístup ke všem státům je zabezpečen začleněním doložky nejvyšších výhod (MFN) do smluv WTO. Země tedy musí pro všechny obchodní partnery stanovit stejné podmínky. Dalším garantem rovného přístupu je národní režim, který zabezpečuje, že s domácím i cizím zbožím, službami a právy duševního vlastnictví bude na trhu nakládáno stejně. Volný obchod je dalším cílem, který se WTO snaží dosáhnout skrze postupné snižování cel a rušení dovozních kvót. Tato snaha by měla být uskutečňována na základě dalšího významného principu, kterým je předvídatelnost vývoje regulace. Stabilní a předvídatelné prostředí umožňuje subjektům dlouhodobě plánovat jejich činnost, která následně přispívá k tvorbě nových pracovních míst a ke snižování cen jejich produktů. WTO však není zcela institucí volného obchodu. Její snahou jsou především rovné a spravedlivé podmínky ekonomické soutěže s přihlédnutím k ekonomické vyspělosti jednotlivých členských států. Spolupráce mezi členskými státy WTO je uskutečňována na základě provázaného systému mnohostranných a vícestranných dohod. Základní dohodou pro obchod se zbožím je dohoda GATT 1994 a další mnohostranné dohody a dodatky. Druhou dohodou je Všeobecná dohoda o obchodu se službami (GATS) se svými dodatky a vyjednanými výjimkami. Třetí pilíř tvoří Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS),

⁸⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 64. ISBN 978-807-3575-625.

kteřá reguluje obchod s nehmotnými statky. Čtvrtý pilíř WTO tvoří čtyřstupňový systém řešení sporů.

O zásadních otázkách WTO rozhoduje Konference ministrů jednotlivých členských států, která se schází alespoň jednou za dva roky. O dalších otázkách je rozhodováno v sídle organizace v Ženevě, kde se pravidelně schází delegáti členských států, kteří jsou dále rozděleni do jednotlivých rad podle oborů na Radu pro obchod se zbožím, Radu pro obchod se službami a Radu pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví. Tyto tři rady se dále dělí na výbory, které se jednotlivě specializují na jednotlivé podobory v rámci agendy rady. Dalším orgánem WTO je sekretariát.

Členství ve WTO je výsledkem vyjednávacího procesu a je založeno na právech a povinnostech členských států. Výhody členství spočívají v právu využívat všech možností a záruk, které zajišťují pravidla obchodování v rámci WTO. Povinnosti každého státu spočívají právě v otevření vlastního trhu a v dodržování dojednaných pravidel. WTO v současné době sdružuje 160 členských států a přes dvacet dalších států má status pozorovatelů a jsou s nimi vedena přístupová jednání. Česká republika přistoupila ke GATT 15. dubna 1993 a členem WTO se stala se vznikem této organizace 1. ledna 1995.⁸¹

4.5 Další významné instituce pro mezinárodní obchod

Pro rozvoj mezinárodního obchodu je velmi důležité působení institucí Skupiny světové banky (WBG). Skupina světové banky se rozvíjí postupně od roku 1944, kdy byla na Bretton-woodské konferenci založena Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD) a Mezinárodní měnový fond (IMF). Do skupiny světové banky kromě IBRD dále naleží Mezinárodní finanční korporace (IFC), Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA), Multilaterální agentura pro investiční záruky (MIGA) a Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID). Světovou banku pak tvoří dohromady IBRD a IFC. Společným cílem těchto organizací je snižování světové chudoby podporou především ekonomicky chudých regionů. Prostředkem pro dosažení tohoto cíle je tvorba příznivého prostředí pro investice, které by vytvářely nová pracovní místa v rozvojových oblastech světa.⁸² Československá republika byla jedním ze zakládajících členů

⁸¹ Written and published by World Trade Organization. *Understanding the WTO*. 5th ed. Geneva: WTO, 2011. ISBN 978-928-7037-480.

⁸² Specializované agentury: Skupina Světové banky. *Informační Centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=120>

WBG. Po přerušení v roce 1954 ji bylo členství obnoveno v roce 1990 a Česká republika je členem WBG od svého vzniku. V Radě guvernérů zastupuje ČR ministr financí.⁸³ IMF je nezávislou mezinárodní organizací, která je zároveň specializovanou agenturou OSN se 188 členskými státy a zaměřuje se na podporu mezinárodní monetární spolupráce, zajišťování stability směnitelnosti měn a na vyvážený rozvoj mezinárodního obchodu.⁸⁴

Významnou měrou se na rozvoji mezinárodního obchodu podílejí také mezinárodní investice, tedy podnikání investorů na zahraničních trzích. „Investice musí splňovat tři kumulativní kritéria: určitý ekonomický přínos, který je poskytnut na určitou dobu, a podnikatelské riziko, kdy budoucí odměna investora závisí na hospodářském výsledku podniku, do něhož vnesl investici.“⁸⁵ Mezinárodní investice jsou regulovány mnohostrannými a dvoustrannými dohodami, které obvykle garantují investorům zacházení v národním režimu, zacházení v režimu nejvyšších výhod a obecně také spravedlivé a nediskriminační zacházení v rámci právního rámce daného státu. Pravidla ochrany investic a pravidla řešení sporů z investic jsou upravena v Úmluvě o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států (Washingtonská úmluva) a řízení může probíhat také podle pravidel UNCITRAL. Washingtonskou úmluvou bylo zřízeno také Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic (ICSID).⁸⁶

Velký význam pro rozvoj mezinárodního obchodu má také Mezinárodní obchodní komora (ICC). ICC vznikla po první světové válce jako reakce na důsledky, která tato válka měla v oblasti ekonomické prosperity celého světa. Obě světové války v první polovině dvacátého století způsobily rozpad mnoha vlád světa, které proto nevytvářely příhodné podmínky pro obchod, a proto tuto regulaci vzal do rukou soukromý sektor. Malá organizace se po čase rozrostla na organizaci, která sdružovala společnosti s více než 120 zemí světa. S tím došlo k zformování mezinárodního sekretariátu ICC a Mezinárodního rozhodčího soudu ICC. Ve dvacátých letech byla činnost ICC zaměřena na reparace a válečné dluhy. V roce 1936 vydala ICC první definici standardizovaných pravidel obchodu

⁸³ Mezinárodní spolupráce: Skupina Světové banky. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2013 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/skupina-svetove-banky-11654>

⁸⁴ About the IMF: Overview. *International Monetary Fund* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/about/overview.htm>

⁸⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 110. ISBN 978-807-3575-625.

⁸⁶ KOSTKA, Vladimír. Mezinárodní investiční spory před obecnými soudy?. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2013 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/mezinarodni-investicni-spory-pred-obecnymi-soudy>

INCOTERMS a v následujícím roce byl vydán i první Mezinárodní kodex pravidel reklamy. Od roku 1946 spolupracuje ICC úzce s OSN, kde reprezentuje aktivity soukromého sektoru. Dnes má ICC 13 specializovaných výborů, které se zaměřují na jednotlivá odvětví mezinárodního obchodu od soutěžního práva a zdanění až po informační technologie, energetiku a investice. Všechny tyto aktivity jsou cíleny na splnění hesla, které říká, že „s rozvinutější a více otevřenou světovou ekonomikou bude mezinárodní komerční směna zcela přesvědčivě přispívat ke globální prosperitě a míru.“⁸⁷ ICC sídlí v Paříži a úzce spolupracuje s regionálními kancelářemi, které sídlí ve 120 zemích světa.⁸⁸ Nejvyšším orgánem ICC je Světová rada, program vykonává Mezinárodní sekretariát v čele s generálním tajemníkem. Výkonná rada se pak stará o vytváření a implementaci strategií, politiky a programu celé organizace.⁸⁹

4.6 Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL)

Vzájemná ekonomická provázanost světa a rostoucí potřeba zlepšení právního rámce mezinárodního obchodu byly hlavními důvody vzniku UNCITRAL. Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo byla založena rezolucí Valného shromáždění OSN 17. prosince 1966. Od té doby hraje významnou roli na poli harmonizace a modernizace práva mezinárodního obchodu. Mezi její hlavní činnosti patří příprava a podpora používání legislativních a nelegislativních nástrojů v mnoha zásadních oblastech mezinárodního obchodu. Do těchto oblastí patří rozhodování sporů, mezinárodní smluvní postupy, doprava, insolvence, elektronický obchod, mezinárodní platební styk a také prodej zboží. Sjednávání a tvorba těchto instrumentů je uskutečňována v širokém fóru členských států UNCITRAL, ale i jiných států, organizací a institucí. Výsledkem tohoto vyjednávacího procesu jsou vhodná řešení přijatelná pro různé právní kultury a v zemích s různou úrovní ekonomické vyspělosti. Od svého vzniku je UNCITRAL považována za základní subjekt OSN v oblasti mezinárodního práva obchodu.

Mezi hlavní oblasti činnosti UNCITRAL patří koordinace práce organizací v oblasti mezinárodního práva obchodu a podpora jejich vzájemné spolupráce, podpora a propagace širšího využívání existujících mezinárodních úmluv,

⁸⁷ The merchants of peace. *International Chamber of Commerce: About ICC* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.iccwbo.org/about-icc/history/>

⁸⁸ Members. *International Chamber of Commerce: About ICC* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.iccwbo.org/worldwide-membership/members/members/>

⁸⁹ Governance. *International Chamber of Commerce: About ICC* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.iccwbo.org/about-icc/governance/>

modelových a unifikovaných právních pravidel, příprava a přijímání nových mezinárodních úmluv, modelových a unifikovaných pravidel a podpora kodifikace a širšího přijetí mezinárodních obchodních podmínek, pravidel a postupů ve spolupráci s organizacemi působícími v tomto odvětví. Spolupráce přispívá k větší efektivnosti, konzistenci a souladu jednotlivých pravidel mezinárodního práva obchodu. Mezi další činnosti UNCITRAL patří podpora jednotné interpretace a aplikace mezinárodních úmluv a unifikovaných pravidel v oblasti mezinárodního práva obchodu, sběr a předávání informací o vývoji národního práva členských států a o celkovém právním vývoji s přihlédnutím k judikatuře. Mezi další aktivity UNCITRAL patří úzká spolupráce s UNCTAD a dalšími orgány OSN, které se zabývají mezinárodním právem obchodu a obecně jakákoliv další činnost směřující k uskutečňování cílů UNCITRAL.

Členové UNCITRAL jsou vybíráni ze členů OSN tak, že reprezentují různé právní kultury a stupně ekonomické vyspělosti. V době založení bylo v UNCITRAL zastoupeno pouze 29 členských států, ale s rozšiřující se agendou se počet států rozšířil v roce 2002 na 60. Česká republika byla v UNCITRAL zastoupena mezi lety 1968-1971, 1974-2013 a také nyní mezi lety 2015-2016. Valné shromáždění OSN vybírá polovinu členů UNCITRAL podle spravedlivého a vyváženého regionálního rozložení zastoupení každé tři roky vždy na šestileté období.

Práce UNCITRAL je uskutečňována na třech úrovních. První úroveň je nazývána jako Komise, která se schází na každoročních plenárních zasedáních, která se konají střídavě v New Yorku a ve Vídni. Druhou úroveň tvoří mezivládní pracovní skupiny, které se velkou měrou podílejí na tvorbě témat pracovního programu UNCITRAL. Třetí úroveň tvoří sekretariát, který pomáhá Komisi a jejím pracovním skupinám v jejich práci. Komise se většinou zabývá dokončením a přijetím textů, které Komisi předkládají pracovní skupiny. Komise rovněž určuje témata dalšího výzkumu a práce, koordinuje kooperaci s mezinárodními organizacemi, monitoruje a prosazuje existující právní dokumenty UNCITRAL a obstarává také administrativní záležitosti. Přípravné práce na tématech pracovního programu UNCITRAL jsou přiděleny pracovním skupinám, které se obvykle scházejí dvakrát ročně a po přidělení tématu pracují nezávisle na Komisi, kterou mohou požádat o konzultaci a upřesnění daného úkolu. V pracovních skupinách jsou zastoupeny všechny členské státy UNCITRAL, ale i nečlenské organizace, právníci z privátního sektoru a zástupci akademické obce. Sekretariát UNCITRAL

je formálně stále divizí sekretariátu OSN a v roce 1979 byl přesídlen do Vídně. Sekretariát UNCITRAL se podílí na přípravě studií, expertíz, návrhů legislativních dokumentů, právních rešerší a reportů o práci Komise a pracovních skupin. Sekretariát rovněž pro UNCITRAL zajišťuje administrativní podporu a během přípravných prací spolupracuje s externími právníky, akademiky, bankéři, soudci, rozhodci a jinými odborníky, kteří podle své specializace poskytují rady a názory na daná témata.

Mezi hlavní témata, kterými se UNCITRAL zabývá dlouhodobě již od svého prvního zasedání v roce 1968, patří mezinárodní prodej zboží, mezinárodní obchodní arbitráž, doprava, pojištění, mezinárodní platební styk, duševní vlastnictví, odstranění diskriminace v právu ovlivňujícím mezinárodní obchod, obchodněprávní zastoupení a uzákonění dokumentů. Práce na některých tématech však ještě nebyla započata a některá nová témata, jako elektronický obchod, zadávání veřejných zakázek, insolvence, mikrofinancování a online řešení sporů, byla přidána.

Pro dosahování cílu modernizace a harmonizace mezinárodního práva obchodu používá UNCITRAL zákonodárné, smluvní a výkladové metody. Mezi legislativní dokumenty UNCITRAL patří úmluvy, vzorové zákony, legislativní návody a vzorová ustanovení. Úmluvy směřují k vytvoření závazných právních pravidel. Účinné úmluvy ratifikované členskými státy jsou následně závazným pramenem práva. Do této kategorie spadá i předmětná CISG. Vzorové zákony jsou legislativní texty, které je doporučeno členským státům implementovat do jejich národních právních řádů. Legislativní návody a doporučení jsou dalším nástrojem harmonizace práva mezinárodního obchodu, který UNCITRAL využívá, když se členské státy nedokážou dohodnout na přesném znění pravidel. Vzorová ustanovení jsou pak vytvářeny jako možná řešení nových problémů, která jsou následně začleňována do nových nebo již existujících úmluv. Smluvní metoda spočívá ve vytváření jednotných doložek a pravidel, která jsou následně používána a začleňována do jednotlivých smluv v mezinárodním obchodu, protože nabízí ucelené řešení dané problematiky. Mezi výkladové metody patří právní návody, které smluvním stranám nabízejí návod k právnímu řešení velmi specifických oblastí tak, aby žádná z částí jejich smluvního ujednání nechyběla nebo nebyla defektní. Dalším nástrojem výkladové metody činnosti jsou výkladová prohlášení, která mohou sjednotit výklad částí ucelených legislativních dokumentů UNCITRAL, která jsou interpretována nejednotně v závislosti na

vývoji oborů souvisejících s mezinárodním právem obchodu. Pro potřeby jednotné aplikace práva zřídila UNCITRAL databázi judikatury, která se jednotlivých textů UNCITRAL týká (CLOUT). Nejvíce publikovaných rozhodnutí se týká právě předmětné CISG. Všechna rozhodnutí jsou nejprve přeložena do všech šesti oficiálních jazyků OSN a následně uložena do databáze rozhodnutí.⁹⁰

UNCITRAL je jako stálá komise OSN tvůrcem i předmětné Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, o které bude detailně pojednáno v následujících kapitolách.

5 Ratifikace Úmluvy

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží je, jak již bylo v obecném úvodu částečně charakterizováno, přímou normou mezinárodního práva soukromého, která v rozsahu své aplikace reguluje problematiku kupní smlouvy s mezinárodním prvkem. Jedná se o mezinárodní smlouvu, která obsahuje pravidla regulující práva a povinnosti kupujícího a prodávajícího ve spojení se smlouvami o mezinárodní koupi zboží. Jedná se o první smlouvu svého druhu, která se dočkala celosvětového přijetí. V únoru 2015 má Úmluva celkem 83 smluvních států.⁹¹ Úmluva tedy reguluje přes dvě třetiny celkového objemu mezinárodního obchodu (respektive může potenciálně regulovat), což představuje obrovské objemy finančních prostředků. Jen za období trvající od ledna do prosince 2014 činil v USA celkový objem vývozu zboží 1,6 trilionu dolarů a celkový objem dovezeného zboží činil 2,3 trilionu dolarů.⁹² Převážná většina z tohoto objemu obchodu se zbožím proběhla se státy, které jsou signatáři CISG. Úmluva, která se použije především v kontextu mezinárodního obchodu, má rovněž dopad na zákony regulující obchod na regionální a národní úrovni. Tento dopad je patrný především v rozhodovací praxi soudů a rozhodčích soudů, které rozhodují spory vzniklé ze smluv, na které se vztahuje tato Úmluva. Její ustanovení mohou v

⁹⁰ A Guide to UNCITRAL: Basic facts about the United Nations Commission on International Trade Law. In: *UNCITRAL: About UNCITRAL* [online]. Vídeň, 2013 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/general/12-57491-Guide-to-UNCITRAL-e.pdf>

⁹¹ Status: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980). *United Nations Commission on International Trade Law* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html

⁹² Exhibit 5. U.S. Trade in Goods. *United States Census Bureau* [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.census.gov/foreign-trade/Press-Release/current_press_release/exh5.pdf

neposlední řadě sloužit i jako inspirační zdroj při tvorbě jiných národních a regionálních norem mezinárodního práva obchodu.⁹³

Úmluva však není prvním pokusem o unifikaci práva mezinárodní kupní smlouvy, nýbrž výsledkem již poměrně dlouhého procesu unifikace, jehož výsledky nebyly nikdy tak úspěšné. Úmluva je zakotvena ve dvou předcházejících dokumentech, které vytvořil UNIDROIT. Prvním dokumentem byly, od třicátých let dvacátého století vznikající, úmluvy ULF⁹⁴ a ULIS⁹⁵ (Haagské úmluvy). Obě úmluvy byly pod vedením právních expertů ze západní Evropy dokončeny v roce 1964 na Haagské konferenci mezinárodního práva soukromého a v účinnost vešly v roce 1972. I přes svou zásadní důležitost nebyly tyto úmluvy přijaty mimo 9 smluvních států západní Evropy. První zasedání UNCITRAL se konalo v roce 1968 a jejím cílem bylo zjistit vztah zemí k již platným, ale ne ještě účinným úmluvám ULF a ULIS. Na základě analýzy odpovědí jednotlivých smluvních států se Komise na svém druhém zasedání v roce 1969 rozhodla ustanovit Pracovní skupinu pro mezinárodní obchod se zbožím. Tato pracovní skupina byla složena ze zástupců 14 členských států a měla za úkol upravit stávající úmluvy tak, aby byly schopné širšího přijetí v zemích s rozdílným právním, ekonomickým a sociálním uspořádáním. Alternativním úkolem této pracovní skupiny bylo, pokud by to považovala za nezbytné, vytvořit zcela nový dokument, který by komplexně reguloval mezinárodní obchod se zbožím. Tato pracovní skupina, rozšířena na 15 členů, se mezi lety 1970-1977 sešla celkem devětkrát. Po důkladném prozkoumání obou stávajících úmluv doporučila pracovní skupina Komisi vytvoření zcela nového dokumentu, který by byl přijatelnější pro státy s odlišnými právními, ekonomickými i sociálními systémy. Následně pracovní skupina vypracovala dva návrhy Úmluvy. První návrh Úmluvy byl schválen na desátém zasedání Komise v roce 1977 a druhý návrh Úmluvy byl schválen v následujícím roce na jedenáctém zasedání Komise, kde bylo také rozhodnuto o sloučení obou návrhů do jednoho dokumentu (do Úmluvy o smlouvách o mezinárodní koupi zboží), který byl na tomto zasedání také schválen. Na základě

⁹³ LOOKOFSKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 1-5. ISBN 87-574-1514-5.

⁹⁴ Convention relating to a Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods (ULF), celý text této úmluvy je dostupný z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/ulf.html>

⁹⁵ Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods (ULIS), celý text této úmluvy je dostupný z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/ulis.html>

doporučení UNCITRAL byla Úmluva spolu s komentářem, který zpracoval Sekretariát UNCITRAL, předložena ke zvážení Valnému shromáždění OSN, jehož Konference byla svolána v roce 1980 ve Vídni. Konference Úmluvu jednohlasně přijala, a ta tak byla 11. dubna 1980 otevřena k podpisu až do 30. září 1981.⁹⁶ Podpis a následná ratifikace Úmluvy mají stejný účinek jako přistoupení k Úmluvě. V souladu s jejím článkem 99, který platnost Úmluvy podmiňuje ratifikací alespoň deseti států⁹⁷, nabyla platnosti 1. ledna 1988.⁹⁸

5.1 Obsah Úmluvy

Úmluva obsahuje celkem 101 článků, které jsou dále rozděleny do čtyř částí. Hmotněprávní část Úmluvy je obsažena ve její druhé a třetí části. První část Úmluvy obsahuje důležitá ustanovení o tom, kdy a jak mají být hmotněprávní ustanovení použity, vymezuje tedy působnost Úmluvy a obsahuje další obecná ustanovení. V první části se tedy nachází aplikační rozsah Úmluvy společně s dalšími požadavky na její použití včetně požadavku na mezinárodní prvek a omezení pro definici pojmu zboží. Obecná ustanovení první části dále upravují důležitá pravidla interpretace Úmluvy včetně interpretace samotných smluv, které se CISG řídí. Druhá část upravuje proces uzavírání mezinárodních kupních smluv, tedy problematiku oferty a akceptace a okamžik, kdy přijetím návrhu vzniká kupní smlouva. Úmluva však již dále nereguluje její platnost a účinky na vlastnické právo k prodávanému zboží, což je výslovně uvedeno v čl. 4 Úmluvy. Pravidla platnosti smlouvy vychází obvykle z rozhodného práva pro daný právní vztah, na které odkazují kolizní normy. Třetí část reguluje koupi zboží, tedy práva a povinnosti prodávajícího a kupující ve vztahu ke zboží, jeho doručení, zaplacení, převzetí a přechod odpovědnosti za zboží. Čtvrtá část Úmluvy obsahuje závěrečná ustanovení, která se týkají výhrad k různým pravidlům CISG.

5.2 Ratifikace Úmluvy jednotlivými smluvními státy

Úmluva nabyla platnosti 1. ledna 1988, tedy prvního dne měsíce následujícího po uplynutí dvanácti měsíců ode dne uložení desáté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu přesně tak, jak stanoví čl. 99 Úmluvy.

⁹⁶ V tomto období podepsalo Úmluvu i Československo.

⁹⁷ „Tato Úmluva nabude platnosti, pokud z ustanovení odstavce 6 tohoto článku nevyplývá něco jiného, prvního dne měsíce následujícího po uplynutí dvanácti měsíců ode dne uložení desáté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, včetně listiny, která obsahuje prohlášení učiněné podle článku 92.“ (čl. 99 odst. 1 Úmluvy)

⁹⁸ United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Procedural History. FLECHTNER, Harry. *Audiovisual Library of International Law* [online]. 2013 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://legal.un.org/avl/pdf/ha/ccisg/ccisg_ph_e.pdf

Depozitářem je podle čl. 89 Úmluvy Generální tajemník OSN, jehož povinnosti jsou upraveny v čl. 77 Vídeňské úmluvy o smluvním právu.⁹⁹ Uložení ratifikační listiny u depozitáře je v mezinárodněprávní pojetí považováno za formální akt ratifikace Úmluvy. Této mezinárodněprávní ratifikaci u významných mezinárodních smluv jako je CISG předchází vnitřní ratifikace.¹⁰⁰ Vnitřní ratifikace je obecně proces, který probíhá podle ústavních mechanismů uvnitř každého státu, kdy se jeho demokraticky zvolené orgány vyslovují souhlas s přijatou mezinárodní smlouvou. Ratifikací se Úmluva stává součástí právního řádu daného státu a právní vztahy vzniklé po ratifikaci této Úmluvy se jí řídí.

Česká a Slovenská Federativní Republika podepsala Úmluvu 1. září 1981, ratifikovala ji 5. března 1990 a platnost nabyla 1. dubna 1991. Při ratifikaci Úmluvy vláda ČSFR prohlásila, že se necítí být vázána ustanovením čl. 1 odst. 1 písm. b). Na základě principu kontinuity převzala Úmluvu i s touto výhradou do svého právního řádu i Česká republika, pro kterou je Úmluva platná od jejího vzniku, tedy od 1. ledna 1993. Úmluva je pro Českou republiku tedy závazná a je recipována do Sbírký zákonů jako sdělení č. 160/1991, o Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Z článku 10 Ústavy ČR lze následně dovodit, že Úmluva je součástí právního řádu České republiky. Jedná se zde o deklarativní ustanovení, které informuje ostatní státy, že ČR dodržuje závazky, které pro ni plynou z mezinárodního práva na základě zásady *pacta sunt servanda*. Část za středníkem čl. 10 Ústavy ČR dále stanoví, že Úmluva má před zákony aplikační přednost v případě, že dojde k textové kolizi jejich ustanovení. Článek 95 odst. 1 Ústavy ČR je pouze důsledkem tohoto pravidla a stanoví vázanost soudců zákonem a mezinárodními smlouvami. Zároveň platí, že pokud je zákon v rozporu s ustanoveními v mezinárodní smlouvě, která je součástí právního řádu ČR, měl by soud užít mezinárodní smlouvu. Soudce má rovněž pravomoc posoudit soulad jiného právního předpisu s mezinárodní smlouvou a zákonem.¹⁰¹

5.3 Výhrady k Úmluvě představující výjimku z aplikace

Úmluva každému státu nabízí možnost ratifikace plné, nebo ratifikace s výhradami. V čl. 2 odst. 1 d) Vídeňské úmluvy o smluvním právu je výhrada

⁹⁹ Vyhláška ministra zahraničních věcí 15/1988 Sb., o Vídeňské úmluvě o smluvním právu

¹⁰⁰ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň:

Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. s. 66-67 Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3803-483.

¹⁰¹ KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 1. vyd., 2002. Dobrá Voda: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2002, 782 s. s. 228-236. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7320-1.

definována jako „jednostranné, jakkoliv formulované nebo označené prohlášení, učiněné státem při podpisu, ratifikaci, přijetí nebo schválení smlouvy nebo při přístupu k ní, jímž tento stát zamýšlí vyloučit nebo změnit právní účinek určitých ustanovení smlouvy při jejich použití vůči tomuto státu.“¹⁰² Povoleny jsou pouze výhrady, které stát učiní na základě ustanovení článků 92-97 Úmluvy prohlášením na základě ustanovení části IV Úmluvy, k jiným výhradám se nepřihlíží. Některé výhrady musí být učiněny v době podpisu Úmluvy a u některých výhrad je možné pozdější prohlášení. Všechna prohlášení je pak možné zrušit formálním postupem podle čl. 97 odst. 4 Úmluvy.

Podle čl. 92 Úmluvy může každý smluvní stát „prohlásit při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, že nebude vázán částí II této Úmluvy, nebo že nebude vázán částí III této Úmluvy.“ Jedná se o výhradu s největším rozsahem.¹⁰³ Toto ustanovení bylo do Úmluvy přidáno na základě přání skandinávských zemí (Dánska, Finska, Norska a Švédska), které následně tuto výhradu využily ve vztahu k části II Úmluvy, protože s ustanoveními v této části nesouhlasily z důvodu jejich odlišného přístupu k záležitostem, které tato část upravuje. Prohlášení o výhradě podle čl. 92 musí být učiněno v době ratifikace Úmluvy¹⁰⁴ a následně může být už jen zrušeno podle pravidel obsažených v čl. 97 odst. 4 Úmluvy. Nicméně každý stát, který po ratifikaci nechce dále aplikovat část II nebo část III Úmluvy může tuto část vypovědět kdykoliv podle čl. 101 odst. 1 Úmluvy. Stát, který využil této výhrady, není následně smluvním státem ve vztahu k té části, kterou prohlášením o výhradě uvedl. Tato část se tedy neaplikuje, pokud alespoň jeden ze států, kde mají smluvní strany smlouvy o koupi zboží místo podnikání, využil této výhrady.¹⁰⁵ Práva a povinnosti subjektů se budou tedy namísto této části CISG řídit rozhodným právem určeným na základě kolizních norem.¹⁰⁶ Přednostní aplikace zbylých částí Úmluvy ale dotčena není, protože ve vztahu k těmto částem jsou státy, i přes využití výhrady podle čl. 92 Úmluvy, stále smluvními státy. Za situace, kdy by jeden ze států využil prohlášení o výhradě ve vztahu k části II Úmluvy a druhý stát ve vztahu k části III

¹⁰² Vyhláška ministra zahraničních věcí 15/1988 Sb., o Vídeňské úmluvě o smluvním právu

¹⁰³ LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s.171-172. ISBN 87-574-1514-5.

¹⁰⁴ Prohlášení učiněné při podpisu je považováno pouze za oznámení.

¹⁰⁵ Úmluva nebude aplikována, protože nedojde k naplnění aplikačního pravidla podle čl. 1 odst. 1 a) Úmluvy.

¹⁰⁶ Pokud však kolizní norma odkazuje na právo smluvního státu Úmluvy, který výhradu podle čl. 92 nevyužil, tato část se použije na základě ustanovení čl. 1 odst. 1 b) Úmluvy.

Úmluvy a strany smlouvy o koupi zboží by měly místa svého podnikání v těchto státech, tak by se CISG na tento právní vztah podle čl. 1 odst. 1 a) Úmluvy neaplikovala. V případě takového právního vztahu by mohlo k aplikaci těchto částí dojít pouze podle čl. 1 odst. 1 b), tedy na základě odkazu v kolizních normách.¹⁰⁷ Z rozhodnutí č. 7585/1992 Rozhodčího soudu ICC dále vyplývá, že Úmluva bude aplikována celá v případě, že se na její aplikaci strany explicitně dohodou přímo ustanovením v kupní smlouvě.¹⁰⁸

Podle čl. 93 Úmluvy, který byl zařazen na žádost Austrálie a Kanady, mohou federální státy se dvěma a více územními jednotkami¹⁰⁹ prohlásit, že se Úmluva vztahuje pouze na jednu nebo několik územních jednotek. Prohlášení musí být učiněno nejpozději v době ratifikace nebo přístupu k Úmluvě. Takové prohlášení může být měněno kdykoliv novým prohlášením. V takovém případě pak místo podnikání rozhodné pro aplikaci Úmluvy podle čl. 10 Úmluvy¹¹⁰, které se nachází ve smluvním státě, ale na jeho územní jednotce, která je součástí prohlášení o výhradě podle čl. 93, není považováno za místo podnikání ve smluvním státě. Takového prohlášení využily opakovaně pro některé své územní jednotky Austrálie, Dánsko, Nizozemsko a Nový Zéland. Kanada, která již rozšířila působnost Úmluvy na všechny své územní jednotky, dříve využila tuto výhradu pro Quebec a Saskatchewan.¹¹¹ Pokud stát takové prohlášení neučiní, vztahuje se Úmluva na všechny jeho územní jednotky.¹¹² Hned několik rozhodnutí se věnuje problematice Hongkongu. Podrobná analýza, zda je i Hongkong územní jednotkou Číny, což je důležité pro aplikaci Úmluvy pro subjekty s místem podnikání v Hongkongu, se nachází v rozhodnutí federálního

¹⁰⁷ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 1182-1183. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁰⁸ ICC Arbitration Case No. 7585 of 1992 (Foamed board machinery). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1992 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/927585i1.html>

¹⁰⁹ Za územní jednotky jsou považovány např. státy federace, kantony, nebo provincie, které mají alespoň částečnou ústavní nezávislost.

¹¹⁰ V případě více míst podnikání je rozhodujícím pro aplikaci Úmluvy místo podnikání s nejužším vztahem ke smlouvě a jejímu plnění. Pokud strana nemá místo podnikání, je rozhodujícím její bydliště (sídlo).

¹¹¹ LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s 172. ISBN 87-574-1514-5.

¹¹² SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 1184-1185. ISBN 01-995-6897-9.

okresního soudu v Illinois v USA.¹¹³ V tomto rozhodnutí došel soud k závěru, že Hongkong je jako zvláštní správní oblastí (SAR) Čínské lidové republiky, i přes svou ústavě zaručenou nezávislost v oblasti zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní jednotkou Číny, na kterou se vztahuje aplikace CISG. K tomuto závěru došel soud po důkladně analýze historického vývoje oblasti a přechodu mezinárodních smluv na Hongkong, který se stal součástí Číny k 1. červenci 1997, tedy až po tom, co Čína ratifikovala CISG.¹¹⁴ Sdělení deponitáři Úmluvy, které bylo učiněno potom, co se Hongkong stal SAR Číny, totiž nesplňuje formální náležitosti prohlášení o výhradě podle čl. 93 Úmluvy. Jedná se pouze o obecné prohlášení o platnosti mezinárodních smluv v Hongkongu, ale CISG v tomto prohlášení není výslovně zmíněna.

Článek 94 Úmluvy stanoví, že „dva nebo více smluvních států, které mají tutéž nebo velmi podobnou právní úpravu věci, na kterou se vztahuje tato Úmluva, mohou kdykoliv prohlásit, že se Úmluva nebude vztahovat na smlouvy o koupi nebo jejich uzavírání mezi stranami, jež mají místo podnikání na území těchto států. Taková prohlášení mohou být učiněna společně nebo vzájemnými jednostrannými prohlášeními.“ Stejně prohlášení může učinit smluvní stát ve vztahu k nesmluvním státům se stejnou nebo podobnou právní úpravou. Ani v jednom případě se potom Úmluva na smlouvu o koupi zboží podle čl. 1 odst. 1 a) a b) neaplikuje. K aplikaci CISG dojde pouze v případě, že se tyto strany kupní smlouvy dohodnou, že se jejich právní vztah bude řídit právem smluvního státu Úmluvy¹¹⁵, který prohlášení o výhradě podle čl. 94 neučinil. Podobnost právní úpravy je neurčitý termín, jehož výklad je ponechán v diskreci jednotlivých států.¹¹⁶ Toto ustanovení umožňuje automatické použití národního práva ve vztahu subjektů států s podobnou a ve velké míře harmonizovanou právní úpravou¹¹⁷ a usnadňuje tak smluvní vztah mezi těmito stranami, protože je i přes znalost Úmluvy jednodušší, aby se právní vztah řídil národním právem, které strany znají lépe než právo mezinárodní. Tato úprava usnadní i řešení sporů mezi

¹¹³ United States 3 September 2008 Federal District Court [Illinois] (CNA Int'l, Inc. v. Guangdong Kelon Electronical Holdings et al.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080903u1.html>

¹¹⁴ Čína podepsala Úmluvu 30. září 1981, ratifikovala ji 11. prosince 1986 a v platnost vešla k 1. lednu 1988.

¹¹⁵ choice of law clause

¹¹⁶ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 1186-1189. ISBN 01-995-6897-9.

¹¹⁷ Pokud je úprava harmonizována mezinárodní dohodou, má taková dohoda automaticky přednost podle čl. 90 Úmluvy. V takovém případě tedy není nutné využít výhradu čl. 94 Úmluvy.

takovými subjekty, protože výklad a aplikace národního práva je v takových případech obvykle jasnější a jednotnější, a tak může být lépe naplněno legitimní očekávání sporných stran. Této výhrady využily Dánsko, Finsko, Island, Norsko a Švédsko, kteří prohlásily, že se Úmluva nebude vztahovat na kupní smlouvy a jejich uzavírání tam, kde strany mají místo podnikání v těchto státech. Prohlášení o této výhradě může být učiněno kdykoliv, což zohledňuje proces postupného regionálního sjednocování práva mezinárodního obchodu, které by jinak mohlo vést státy k úplnému vypovídání Úmluvy.

Další výhradou, která byla do Úmluvy zařazena na žádost Československa, je prohlášení podle čl. 95 Úmluvy o tom, že stát „nebude vázán ustanovením článku 1 odst. 1 písm. b) této Úmluvy.“ Touto výhradou je vyloučena aplikace Úmluvy podle jejího čl. 1 odst. 1 b), tedy v případě, že kolizní normy mezinárodního práva soukromého odkazují na právní řád státu, kterým se řídí právní vztah, a který je smluvním státem Úmluvy. Tuto výhradu při ratifikaci využily např. Spojené státy americké, Čína, ale i Česká republika a Slovensko.¹¹⁸ Soudy smluvních států, které tuto výhradu uplatnily, aplikují Úmluvu pouze v případech, kdy budou mít obě smluvní strany smlouvy o koupi zboží místo podnikání ve smluvních státech CISG. V ostatních případech bude aplikováno národní obchodní právo na základě pravidel kolizních norem. Problematickou a spornou otázkou je aplikace Úmluvy v případě, že rozhoduje soud státu, který výhradu podle čl. 95 Úmluvy neuplatnil a jedna strana sporu je z nesmluvního státu CISG, a druhá strana sporuje ze smluvního státu CISG, který tuto výhradu uplatnil. V takovém případě se Úmluva aplikuje pouze podle pravidel čl. 1 odst. 1 b), tedy když kolizní normy odkazují na právo smluvního státu CISG. Obecně je tento stát smluvním státem Úmluvy, čímž je naplněno pravidlo čl. 1 odst. 1 b), a proto převládajícím názorem je, že i když by tento stát uplatnil výhradu podle čl. 95 Úmluvy, měla by být soudem nebo rozhodčím soudem Úmluva na předmětnou kupní smlouvu v daném sporu aplikována.¹¹⁹

Článek 11 Úmluvy stanoví, že „smlouva o koupi nemusí být uzavřena nebo prokazována písemně a nevyžadují se u ní žádné jiné formální náležitosti;

¹¹⁸ LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s 173-174. ISBN 87-574-1514-5.

¹¹⁹ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 1190-1191. ISBN 01-995-6897-9.

lze ji prokazovat jakýmikoli prostředky, včetně svědků.¹²⁰ Některá národní práva smluvních států však vyžadují obligatorně písemnou formu pro určitá právní jednání. A proto další možnost výhrady, která je obsažena v ustanovení čl. 96 Úmluvy, umožňuje smluvním státům vyloučit ústní formu určitých právních jednání v případě, že jejich národní právní řád vyžaduje obligatorní písemnou formu. Na tuto výhradu je navázán čl. 12 Úmluvy, který explicitně říká, že v případě využití výhrady podle čl. 96 Úmluvy se čl. 11 Úmluvy nepoužije. Pravidla formy právního jednání se následně řídí právním řádem, na který odkazují kolizní normy, nebo právním řádem, který si smluvní strany smlouvy o koupi zboží zvolí. Neformálnost právního jednání je zachována v případě, že kolizní norma odkazuje na národní právo státu, který výhradu podle čl. 96 neučinil. Může tedy nastat situace, že i přes tuto výhradu nebude pro některá právní jednání daných subjektů písemná forma obligatorní.¹²¹ Prohlášení o této výhradě může být učiněno kdykoliv po ratifikaci nebo přistoupení k Úmluvě, nicméně může být učiněno pouze státem, jehož národní právo požaduje obligatorně pro uzavření všech typů kupních smluv písemnou formu.¹²²

Následující články IV. části Úmluvy stanoví, že všechna prohlášení států musí být potvrzena a potvrzení každého prohlášení musí být učiněno písemně a formálně sděleno depozitáři. Článek 97 Úmluvy dále stanoví, že „prohlášení nabývá účinnosti současně s nabytím účinnosti Úmluvy pro stát, který je učinil. Jestliže však o prohlášení byl depozitář formálně vyrozuměn teprve po tomto nabytí účinnosti, má prohlášení účinky od prvního dne měsíce následujícího po uplynutí šesti měsíců po dni, kdy depozitář obdržel prohlášení.“ Písemná forma a formální oznámení depozitáři je vyžadována i pro zrušení každého prohlášení, které stát v minulosti učinil. Úmluva neplatí retroaktivně a použije se pouze na vztahy, kdy návrh na uzavření smlouvy nebo uzavření samotné smlouvy proběhlo až dne, kdy Úmluva nabyla platnosti pro smluvní státy podle obou odstavců článku 1 CISG. Strany kupní smlouvy se však mohou dohodnout na použití Úmluvy i přes nesplnění těchto podmínek obsažených v čl. 100 Úmluvy.

¹²⁰ freedom of form

¹²¹ LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s 174-175. ISBN 87-574-1514-5.

¹²² SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 1192-1193. ISBN 01-995-6897-9.

Úmluva je významným nástrojem unifikace mezinárodního práva obchodu, a tak je zřejmé, že uvedené výhrady jdou spíše proti smyslu Úmluvy, když umožňují státům neaplikovat její jednotlivá ustanovení, čímž soudům a rozhodčím soudům ztěžují její interpretaci. Výhrady také znesnadňují práci mezinárodním obchodníkům, protože ti primárně každodenně Úmluvu aplikují na své právní vztahy. Složitost její aplikace, ke které výhrady přispívají, znesnadňuje uzavírání smluv o koupi zboží podle pravidel Úmluvy a snižuje právní jistotu smluvní stran. Výhrady a s nimi související problémy aplikace a interpretace Úmluvy jsou tedy jedním z faktorů, které vedou k odmítání Úmluvy v praxi.¹²³

5.4 Diplomatická a prioritní ustanovení Úmluvy

Článek 90 stanoví, že „Úmluva se nedotýká jakékoli mezinárodní dohody¹²⁴, která již byla nebo bude uzavřena a jež obsahuje ustanovení, týkající se věcí upravených touto Úmluvou, jestliže strany mají místo podnikání na území států, jež jsou smluvními stranami takové dohody.“ Platí tedy, že v případech, kde jsou oba smluvní státy CISG zároveň smluvními státy jiné mezinárodní dohody, která je v rozporu s CISG, bude tato mezinárodní dohoda aplikována přednostně a Úmluva ustoupí její aplikaci v oblastech rozporu obou norem. Toto obecné pravidlo může být samozřejmě změněno určitou deklarací či prohlášením smluvních stran takové mezinárodní dohody.¹²⁵ Článek 101 Úmluvy stanoví, že „smluvní stát může vypovědět tuto Úmluvu nebo část II nebo část III této Úmluvy, jestliže o tom zašle formální písemné oznámení deponitáři.“ Výpověď, pokud není stanoveno jinak, „nabývá účinnosti prvního dne měsíce, následujícího po uplynutí dvanácti měsíců od oznámení, které obdržel deponitář.“

¹²³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, Klára DRLIČKOVÁ, Tereza KYSELOVSKÁ a Jiří VALDHANS. *Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne?*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 418. s. 61-82. ISBN 978-802-1059-566.

¹²⁴ Za mezinárodní smlouvy jsou podle CISG považovány vícestranné i dvoustranné mezinárodní smlouvy. Sporné však zůstává, zda i nařízení a směrnice EU mají být považovány za mezinárodní smlouvy podle tohoto ustanovení. Tato nejasnost je způsobena doslovným, a proto nepřesným, překladem CISG do německého jazyka. Nejpřesnějším překladem sousloví mezinárodní smlouva v CISG by bylo přidáním přívlastku mezinárodní smlouva veřejného práva. V českém překladu je užitý termín mezinárodní dohoda.

¹²⁵ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s. 1173-1180. ISBN 01-995-6897-9.

6 Aplikace Úmluvy

Úmluva je přímá norma mezinárodního práva, jejíž rozsah má věcný, personální, teritoriální a časová rozměr.¹²⁶ Hlavní součástí části I Úmluvy jsou aplikační pravidla, tedy pravidla, která určí, zda se CISG použije pro regulaci daného právního vztahu. Aplikace Úmluvy je závislá na splnění dvou kumulativních podmínek. První podmínkou, která musí být pro aplikaci CISG dodržena, je, aby daný smluvní vztah splňoval charakteristiky definované v čl. 1 odst. 1 a) a b), tedy aby se jednalo o mezinárodní prodej. Druhá z podmínek je obsažena v čl. 1-3 Úmluvy, kde je blíže definována smlouva o koupi zboží. Prvky smlouvy o koupi zboží musí každá kupní smlouva v režimu CISG rovněž obsahovat. Dále musí být zvaženo, zda strany aplikaci Úmluvy na svůj daný smluvní vztah nevyloučily na základě čl. 6 Úmluvy, a v neposlední řadě je nutné zjistit, zda jsou práva a povinnosti stran ve smlouvě obsažená vůbec Úmlouvou regulována, nebo zda se jedná o otázky, na které se Úmluva podle svého čl. 4 a 5 nepoužije.

6.1 Mezinárodní prvek

Základním aplikačním kritériem, obsaženým v čl. 1 Úmluvy, je mezinárodní prvek. CISG se použije jen na smlouvy o koupi zboží, které tuto podmínku svým charakterem naplňují. Mezinárodní prvek může mít dvě podoby, jež jsou obě definovány v čl. 1 odst. 1 a) a b) Úmluvy. Mezinárodním prvek je závislý na místech podnikání obou smluvních stran, jež se musí nacházet v různých státech. Mezinárodní prvek musí být, podle čl. 1 odst. 2 Úmluvy, smluvním stranám známý před uzavřením smlouvy.

Nejdůležitějším aplikačním ustanovením je čl. 1 odst. 1 a), který stanoví že „Úmluva upravuje smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech, jestliže tyto státy jsou smluvními státy.“ Úmluva se tedy použije přímo na smlouvu o koupi zboží v případě, že jedna strana smlouvy má místo svého podnikání v jednom smluvním státě CISG a druhá strana smlouvy má místo svého podnikání v jiném smluvním státě CISG, protože Úmluva se použije na smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa svého podnikání v různých smluvních státech CISG. Úmluva se na takové smluvní vztahy aplikuje přímo a k její aplikaci není tedy nutné dojít přes pravidla

¹²⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 258-259. ISBN 978-807-3575-625.

kolizních norem jednotlivých států, ve kterých mají strany místo svého podnikání, nebo státu místa sudiště sporu z kupní smlouvy.

Pro aplikaci Úmluvy je tedy zásadní definice místa podnikání. Jeden subjekt může mít totiž více míst podnikání, a proto je nutné určit, které místo podnikání bude rozhodné pro aplikaci Úmluvy.¹²⁷ Pro takové případy je rozhodné místo podnikání definováno v čl. 10 Úmluvy, který stanoví, že pokud „strana má více míst podnikání, je rozhodující místo podnikání, které má nejužší vztah ke smlouvě a jejímu plnění, s přihlédnutím k okolnostem stranám známým nebo stranami zamýšlenými kdykoliv před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření.“ Definice místa podnikání je naplněna, pokud je takové místo nezávislé, a je otevřeně, dlouhodobě a pravidelně používáno pro obchodní účely. V takovém případě se může tedy jednat i o pobočku, kterou společnost zřídila v jiném státě. K tomuto závěru došel v roce 2006 i soud ve Švýcarsku, který rozhodoval spor mezi francouzským prodávajícím (žalobce) a švýcarským kupujícím (žalovaný). Soud konstatoval, že místo podnikání je definováno, když organizace (smluvní strana) provádí z tohoto místa obchodní aktivitu s jistou stálostí. Takové místo je nutné odlišit od stánků na trhu nebo skladů zboží, které za místo podnikání považovat nelze.¹²⁸ Místem podnikání není ani umístění serveru, který je využíván k elektronické komunikaci v případě, že je kupní smlouva uzavírána přes internet. I přes toto upřesnění je stále výklad čl. 10 a) ponechán z části soudům a rozhodčím soudům, které musí vždy určit, které místo podnikání má nejužší vztah ke smlouvě a jejímu plnění.¹²⁹ Důkazní břemeno související s místem podnikání má vždy strana sporu, která tvrdí, že by CISG měla být aplikována.¹³⁰ Pokud strana kupní smlouvy nemá místo podnikání, je rozhodujícím její bydliště nebo sídlo.

¹²⁷ LOOKOFISKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 11-15. ISBN 87-574-1514-5.

¹²⁸ Switzerland 23 May 2006 Higher Cantonal Court Valais (Suits case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2006 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/060523s1.html>

¹²⁹ V případě, že bude mít jedno místo podnikání užší vztah ke smlouvě, a jiné místo podnikání bude mít užší vztah k jejímu plnění, bude dána přednost místu s užším vztahem k plnění kupní smlouvy. V případě takové rozporu doktrína rovněž zvažuje, které místo plnění se rozhodnou měrou podílelo na uzavření kupní smlouvy, a které místo podnikání mohlo největší měrou celý smluvní vztah ovlivňovat. Toto místo pak bude rozhodným místem podnikání pro určení aplikace CISG podle čl. 1 Úmluvy. Splnění těchto kritérií je vázáno na používanou adresu, inspekci zboží v určitém místě, návštěva kanceláře v místě podnikání druhé smluvní strany a na dalších objektivních zjištěních.

¹³⁰ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 37-38. ISBN 01-995-6897-9.

Smluvní strana by měla ve svém bydlišti či sídle pobývat delší dobu, aby takové místo bylo rozhodné pro aplikaci Úmluvy. Nepřijatelné je účelové stěhování bydliště nebo sídla do jiného státu jen proto, aby se Úmluva na smlouvu o koupi zboží aplikovala, resp. neaplikovala.

Druhá možnost aplikace je uvedena v čl. 1 odst. 1 b) Úmluvy a je závislá na kolizních normách mezinárodního práva soukromého, které vedou k aplikaci práva státu, který je smluvním státem CISG. Úmluva se na základě tohoto ustanovení aplikuje i v případech, kdy se místo podnikání jedné nebo obou stran kupní smlouvy nenachází ve smluvním státě CISG za předpokladu, že kolizní normy odkazují na právo státu, který je smluvním státem Úmluvy. Aplikace Úmluvy na základě čl. 1 odst. 1 b) je tedy závislá na kolizních normách státu soudu nebo rozhodčího soudu, který rozhoduje spor z mezinárodní kupní smlouvy. Úmluva bude následně aplikována v případě, že kolizní normy¹³¹ odkazují na aplikaci práva smluvního státu CISG. V kolizních normách jsou pak využívány různé legislativní techniky pro určení rozhodného práva, kterými může být např. objektivní test neuzšího vztahu, nebo sídlo prodávajícího.

Úmluva může být rovněž aplikována na základě smluvního ustanovení o výběru rozhodného práva pro danou smlouvu o koupi zboží. Pokud si strany vybraly právo smluvního státu CISG, má se za to, že si strany implicitně přejí Úmluvu na svůj smluvní vztah aplikovat, protože Úmluva je de iure součástí právního řádu smluvního státu. Pokud by si strany Úmluvu přály z aplikace vyloučit, musely by toto explicitně uvést ve své kupní smlouvě. Strany kupní smlouvy si mohou rovněž dojednat, že se část jejich právního vztahu, např. problematika uzavírání smlouvy, bude řídit právem smluvního státu Úmluvy, tedy Úmluvou samotnou, a jiná část jejich právního vztahu se bude řídit právem státu, který není smluvním státem CISG. V takovém případě bude část kupní smlouvy v režimu CISG a část v právním režimu státu, který není smluvním státem Úmluvy. Výše popsaná aplikace nastane za předpokladu, že smluvní stát Úmluvy neuplatnil výhradu na základě čl. 95 Úmluvy, o které je pojednáno v předchozí

¹³¹ Kolizní normy jsou obvykle národního původu. V České republice je kolizní normou zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (ZMPS). Na úrovni Evropské unie je kolizní normou nařízení Řím I (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy), které navazuje na Římskou úmluvu z roku 1980 a použije se pro smlouvy uzavřené po 17. prosinci 2009. Vztah těchto norem vychází z práva EU, z Ústavy ČR a ze samotného ZMPS, který ve svém § 2 stanoví, že se tento „zákon se použije v mezích ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a přímo použitelných ustanovení práva Evropské unie.“

kapitole. Obecně lze konstatovat, že důležitost tohoto aplikačního ustanovení ubývá s přibývajícím množstvím smluvních států Úmluvy.¹³²

Čl. 1 odst. 2 Úmluvy stanoví, že „ke skutečnosti, že strany mají místa podnikání v různých státech se nepřihlíží, jestliže tato skutečnost nevyplývá buď ze smlouvy nebo z jednání mezi stranami nebo z informací poskytnutých stranami kdykoli do uzavření smlouvy nebo při jejím uzavření.“ Z tohoto článku je tedy zřejmé, že mezinárodní prvek, který je nezbytný pro aplikaci CISG na daný smluvní vztah, musí být stranám kupní smlouvy znám¹³³ nejpozději do uzavření této smlouvy. V opačném případě by se k němu nepřihlíželo, mezinárodní prvek by ve smluvním vztahu tedy neexistoval a aplikace CISG by byla tímto vyloučena a smlouva by se řídila národním právem. Úmluva se nepoužije ani v případě, kdy existence mezinárodního prvku je zřejmá pouze jedné straně kupní smlouvy, přičemž druhá kupní smlouva předpokládá, že oba subjekty mají místo podnikání ve stejném státě. I přesto, že se v tomto ustanovení hovoří pouze o místě podnikání, je nutné tento odstavec vnímat v kontextu celé Úmluvy a dojít k závěru, že se tento odstavec vztahuje i na sídlo nebo bydliště (čl. 10 b) Úmluvy) v případě, že subjekt místo podnikání nemá. Existenci mezinárodního prvku mohou strany kupní smlouvy zjistit z jejich předchozích právních vztahů, vzájemného jednání nebo korespondence¹³⁴ s přihlédnutím ke všem informacím, které si strany navzájem poskytly. Toto ustanovení je do Úmluvy zařazeno především na ochranu legitimního očekávání smluvních stran ve vztahu k právu, kterým se jejich smluvní vztah řídí. Úmluva se tedy neaplikuje rovněž na vztahy, kdy uzavírání smlouvy za jednu ze smluvních stran dojednávává právní zástupce. V takovém případě totiž pro druhou smluvní stranu není patrné, že místo podnikání druhého zastoupeného subjektu je v jiném státě, a že by tedy měl být daný smluvní vztah v režimu CISG.

Čl. 1 odst. 3 stanoví, že „při určování použitelnosti této Úmluvy se nepřihlíží k státní příslušnosti stran a ani k tomu, zda strany nebo smlouva mají občanskoprávní nebo obchodní povahu.“ Toto ustanovení vysloveně vylučuje rozpoznávání mezinárodního prvku v závislosti na státní příslušnosti. Tímto

¹³² SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 40-43. ISBN 01-995-6897-9.

¹³³ Existence mezinárodního prvku by tedy neměla být před druhou smluvní stranou skrytá. Důkazní břemeno má v následném ve sporu strana, která tvrdí, že existence mezinárodní prvku nevyšla zřejmá

¹³⁴ V případě emailové korespondence se přihlíží i k internetové doméně, která indikuje, ze kterého státu daný subjekt pochází.

ustanovením je tedy vyloučena možná pochybnost při použití Úmluvy v případě, že by některý ze subjektů měl dvojí státní příslušnost. Problematické je rovněž určení státní příslušnosti (nebo obdobného institutu) u obchodních korporací.¹³⁵

6.2 Definice koupě zboží

Dalšími pojmy, mimo mezinárodní prvek, které je důležité vymezit pro potřeby aplikace Úmluvy, jsou pojmy koupě zboží.¹³⁶ Obecně lze koupě zboží definovat jako převod vlastnického práva k movité věci. Rozsah této obecné definice je však zúžen v čl. 2 a 3 Úmluvy, a také samotnou definicí pojmu zboží. Za zboží podle CISG je možné označit každou movitou věc, která je předmětem koupě, mimo věci explicitně vyloučených čl. 2 Úmluvy. Mezi zboží se tedy řadí i hospodářská zvířata, lidské orgány, umělé končetiny a léčiva. Tato hranice je však nejasná u zboží, které má nehmotný charakter, jako jsou např. myšlenky, plány, koncepty, know-how nebo také výsledky výzkumu. S rozvíjejícími se technologiemi vyvstal problém s touto definicí v souvislosti s počítačovými programy. Bylo nejasné, zda smlouvy o koupě softwaru s mezinárodním prvkem spadají do režimu Úmluvy.¹³⁷ Je však evidentní a také žádoucí, aby software byl považován za zboží podle Úmluvy. Software lze považovat za zboží, protože je movitý a Úmluva se vztahuje i na zboží nehmotného charakteru. Základní povaha softwaru je podobná stroji, protože i nehmotný počítačový program provádí úkony na základě zadaných příkazů, a vychází z technologií, které dříve hmatatelné byly. Blíže se problematice interpretace softwaru jako zboží věnuje následující kapitola. Na rozdíl od softwaru nespadá do definice zboží know-how, které není zaznamenáno na nějakém fyzickém nosiči. K této otázce se vyjádřil soud v Německu v roce 1994, který konstatoval, že i přesto, že je předmětná analýza trhu vytištěna na papíře, nejedná se v tomto případě o zboží, protože zájem stran spočíval v předání myšlenek, které byly na tomto papíře zaznamenány. V důsledku tohoto závěru soud na daný případ Úmluvu

¹³⁵ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 43-47. ISBN 01-995-6897-9.

¹³⁶ V anglické verzi je toto sousloví označeno jako *sale of goods*.

¹³⁷ LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 19-21. ISBN 87-574-1514-5.

neaplikoval.¹³⁸ Úmluva se dále nepoužije ani na prodej závodu jako celku.¹³⁹ Úmluva by se vztahovala pouze na součásti závodu, které by byly prodávány jednotlivě. Definice zboží nesplňují ani licence, patenty¹⁴⁰, autorská práva, vysílací čas a vstupenky na akce.¹⁴¹

Jedním z článků, který zužuje použití Úmluvy, jež je obecně stanoveno v čl. 1 Úmluvy, je její čl. 2, který stanoví, že se „tato Úmluva se nepoužije na koupě zboží kupovaného pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti, ledaže prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl a ani neměl vědět, že zboží je kupováno k takovému účelu.“ Úmluva se podle tohoto článku dále nepoužije na koupě „na dražbách; při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu; cenných papírů nebo peněz, lodí, člunů, vznášedel nebo letadel; a elektrické energie.“ Tento článek svým taxativním výčtem tedy také zužuje definici zboží, kterou čl. 1 Úmluvy neobsahuje. Písmeno a) čl. 2 Úmluvy zužuje pojem zboží jen na věci, které jsou nakupovány pro obchodní účely a pro použití pro výkon povolání. Může se tedy jednat např. o různé stroje a nástroje, ale také o slovník pro profesionálního překladatele, nebo o fotoaparát pro profesionálního fotografa. Nicméně CISG se nepoužije na koupi zboží pro osobní potřebu, která zahrnuje osobní zájmy nekomerčního charakteru. K této otázce se v roce 2007 vyjádřil soud v Dánsku, který aplikoval Úmluvu na kupní smlouvu mezi prodávajícím z Belgie a kupujícím ze Švédska. Předmětem této kupní smlouvy byl poník, jehož schopnosti měly být nejprve otestovány dcerou kupujícího na závodech, a následně měl být poník prodán za účelem zisku. CISG se na tento smluvní vztah aplikovala, protože poník nebyl kupován pro soukromé, rekreační, ani sportovní účely, ale za účelem následného prodeje.¹⁴² Rovněž pojmy rodina a domácnost musí být vykládány extenzivně. Do rodiny ve smyslu čl. 2 a) Úmluvy jsou zahrnuti nejen pokrevní příbuzní, ale také všechny osoby s ním žijící a náležící do široké rodiny. Na druhé straně se Úmluva nevztahuje jen na zboží,

¹³⁸ Germany 26 August 1994 Appellate Court Köln (Market study case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1994 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940826g1.html>

¹³⁹ Obchodní závod je definován také v § 502 občanském zákoníku (z. č. 89/2012 Sb.): „Obchodní závod je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.“

¹⁴⁰ Stroje, které provádějí patentované procesy, jsou však za zboží považovány.

¹⁴¹ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 34-37. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁴² Denmark 19 October 2007 District Court Copenhagen (Pony case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/071019d1.html>

kteře je koupeno výhradně pro osobní účely. Pokud by byl účel koupě zboží pro osobní i komerční účely, Úmluva by se na smlouvu o koupi v takovém případě použila. Úmluva se, především kvůli zásadě právní jistoty, použije i v případech, kdy prodávajícímu nebylo a nemohlo být¹⁴³ do doby uzavření kupní smlouvy známé, že zboží bude využito pro osobní účely, a počítal tedy s tím, že smlouva bude v režimu CISG. Ani jednoznačné prohlášení kupujícího, že bude zboží použito pro osobní účely, nevylučuje automaticky použití Úmluvy. U některého zboží je zřejmé, že bude použito pro účely komerční. V takových případech může prodávající tvrzení kupujícího vyvrátit a k použití CISG následně dojde. Čl. 2 a) byl do Úmluvy zařazen především proto, aby národní právo na ochranu spotřebitele zůstalo podle kolizních norem aplikovatelné, a aby tak účinně chránilo spotřebitele i v případech mezinárodní koupě zboží pro osobní účely. Úmluva se dále nepoužije na koupě na dražbách¹⁴⁴, protože při dražbách se obvykle použije právo státu místa, kde se dražba koná a bylo by obtížné zjišťovat podmínky pro aplikaci CISG. Tato obtížnost však odpadá u dražeb prostřednictvím veřejné datové sítě (online), při kterých se dá předpokládat, že prodávající a kupující budou mít svá místa podnikání v jiných státech. Na takové smlouvy o koupi zboží na dražbách uskutečňovaných online se Úmluva použije. Úmluva se však podle čl. 2 c) nepoužije na exekuční dražby, nebo na jiný nucený prodej zboží na základě rozhodnutí soudu nebo při jeho výkonu. Úmluva se podle čl. 2 d) nepoužije ani na koupi cenných papírů a peněz. Do definice cenných papírů a peněz spadají rovněž akcie, investiční cenné papíry, dluhopisy, směnky, šeky a kupóny. Do této kategorie ale nespádají nákladní listy a skladní listy, jejichž koupě bude v režimu CISG. Úmluva se dále podle čl. 2 e) nepoužije na koupi lodí, člunů, vznášedel a letadel. Loď je definována jako plavidlo, které se pohybuje po vodě, nebo také pod vodní hladinou bez ohledu na jeho velikost. Nezáleží ani na tom, zda je loď poháněna motorem, nebo lidskou silou. Musí se však jednat o plavidlo, které se pohybuje, nikoliv jen o plovoucí na stálo pevně ukotvené zařízení. Definice loď rovněž nezahrnuje plavidla, která jsou využívána

¹⁴³ Prodávající není závislý jen na sdělení kupujícího, ale sám také hodnotí charakter a množství zboží v souvislosti s osobou kupujícího. Na základě vlastního úsudku si pak vytváří domněnku o tom, zda je dané zboží určeno pro osobní, či obchodní účely.

¹⁴⁴ Dražba je definována např. v z. č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách: „Dražbou je veřejné jednání, jehož účelem je přechod vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby, konané na základě návrhu navrhovatele, při němž se licitátor obrací na předem neurčený okruh osob přítomných na předem určeném místě, nebo v prostředí veřejné datové sítě na určené adrese, s výzvou k podávání nabídek, a při němž na osobu, která za stanovených podmínek učiní nejvyšší nabídku, přejde příklepem licitátora vlastnictví nebo jiné právo k předmětu dražby, nebo totéž veřejné jednání, které bylo licitátorem ukončeno z důvodu, že nebylo učiněno ani nejnižší podání.“

pro sportovní a rekreační účely. V roce 2008 se definicí loď zabýval nizozemský soud, který rozhodoval spor mezi prodávajícím z Nizozemska a kupujícím z Německa. Předmětem kupní smlouvy byla jachta poháněná silou větru. Nizozemský soud konstatoval, že jachta je lodí, a proto se Úmluva na daný právní vztah neaplikuje.¹⁴⁵ Na základě čl. 2 f) se Úmluva nevztahuje na koupi elektrické energie, která je specifickým zbožím. Koupě elektrické energie vyžaduje speciální právní úpravu a regulace obsažená v Úmluvě je proto nevyhovující. Analogicky se však toto ustanovení nevztahuje na ropu a zemní plyn, jejichž koupě bude v režimu CISG.¹⁴⁶

6.3 Definice kupní smlouvy a vztah k jiným druhům smluvních vztahů

Úmluva reguluje smlouvu o koupi zboží, tedy kupní smlouvu, jejímž předmětem je zboží, a která obsahuje mezinárodní prvek. Kupní smlouva není v Úmluvě přímo definována, ale čl. 30 a čl. 53 Úmluvy obsahují základní práva a povinnosti kupujícího a prodávajícího, která kupní smlouvu charakterizují. Čl. 30 Úmluvy stanoví, že „prodávající je povinen dodat zboží, předat jakékoliv doklady, které se k němu vztahují, a vlastnické právo ke zboží“ a čl. 53 Úmluvy dále stanoví, že „kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku.“ Kupní smlouvu je tedy nutné odlišit od jiných druhů smluv, na které se Úmluva nepoužije. Smlouva o dílo je nejpříbuznějším druhem kupní smlouvy a v různých aspektech s ní může být zaměňována. Rozdílům těchto dvou druhů smluv je věnován čl. 3 Úmluvy.¹⁴⁷ Čl. 3 odst. 1 stanoví, že „smlouvy o dodávce zboží, které má být vyrobeno nebo vyhotoveno, se považují za smlouvy o koupi zboží, ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat podstatnou část věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení.“ Za zboží je ve smyslu tohoto článku považováno jak zboží generické, tak také zboží vyráběné jednotlivě na zakázku. Prodávající může rovněž při výrobě využít služeb subdodavatelů a externích firem. Na výklad složitějším termínem je poněkud vágní ustanovení, které vylučuje aplikaci CISG v případě, že kupující dodá na výrobu a zhotovení zboží

¹⁴⁵ Netherlands 2 April 2008 District Court Middleburg (Sailing yacht case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080402n1.html>

¹⁴⁶ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s. 48-60. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁴⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 262-263. ISBN 978-807-3575-625.

podstatnou¹⁴⁸ část věcí. Jedná se zde především o případy, kdy druhá strana pouze zpracuje dodanou věc. U oblečení by se tedy mohlo jednat o barvení a šití z dodané látky a u zpracovatelského průmyslu o přeměnu surové ropy na benzín a jiné deriváty. Problematická je interpretace tohoto ustanovení v případě, že obě strany dodají srovnatelné množství materiálu na výrobu výsledného zboží. Určování, zda část dodaných věcí je podstatná, podléhá třístupňovému testu. Věc musí být podstatná ve své ekonomické hodnotě, objemu (kvalitativním a kvantitativním) a podstatná pro vytvoření výsledného produktu. Alespoň jedna z těchto náležitostí, kterou soud uzná za směrodatnou pro daný případ, by měla převažovat, prodávající by měl tedy dodat nejméně 50% věcí, měřeno podle jejich ekonomické hodnoty, pro výrobu výsledného zboží, aby se na smlouvu o koupi tohoto zboží Úmluva použila. K takovému závěru došel v roce 2008 i belgický soud, který se ve sporu mezi prodávajícím z Belgie a kupujícím z Německa rozhodoval, zda se na daný právní vztah aplikuje CISG. Předmětem kupní smlouvy byly dvě mrazicí komory v celkové hodnotě 52 000 EUR. Proávající se ve smlouvě rovněž zavázal tyto mrazicí komory kupujícímu smontovat a nainstalovat. Smluvená cena montáže a instalace byla 12 570 EUR, což činí pouhých 24% z celkové sumy, kterou kupující prodávajícímu zaplatil. Soud tedy došel k závěru, že koupě zboží je ve své ekonomické hodnotě převažující nad provedenými pracemi a poskytnutými službami, a proto Úmluvu na tento právní vztah aplikoval. Čl. 3 odst. 1 se nevztahuje na hmotné věci dodané kupujícím, ten tedy může dodat prodávajícímu know-how, práva průmyslového vlastnictví a jiné nehmotné statky v jakémkoliv množství v souvislosti s daným zbožím. Mezi věci dodané kupujícím nepatří ani pozemek, na kterém má prodávající např. ukotvit montovaný dům, nebo vysadit strom i když se tyto věci následně stanou součástí daného pozemku. Čl. 3 odst. 2 dále stanoví, že „tato Úmluva se nepoužije na smlouvy, v nichž převažující část závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytování služeb.“ Úmluva se tedy neaplikuje na smlouvy, jejichž předmětem je jak dodání zboží, tak také výkon prací a poskytnutí služeb, přičemž výkon prací a poskytnutí služeb musí svým charakterem převážet nad dodávaným zbožím. Úmluva se aplikuje v případě, že práce a služby mají pouze doplňující a vedlejší roli, kdy činí zboží dostupnějším a lépe použitelným pro

¹⁴⁸ V anglické verzi je uveden termín *substantial*, což lze do českého jazyka přeložit jako podstatný, ale ve francouzské verzi se objevuje termín *essentielle*, což lze do českého jazyka přeložit spíše jako hlavní či nezbytný. Tento rozdíl ve dvou nejdůležitějších jazykových mutacích k jednotnému použití, resp. nepoužití nepřispívá.

kupujícího. Příkladem může být doručení průmyslového zařízení, které se ve stejné kupní smlouvě prodávající zaváže také nainstalovat kupujícímu v jeho prostorách. Prodávající se může rovněž v kupní smlouvě zavázat k zaškolení zaměstnanců kupujícího a seřízení stroje.¹⁴⁹ Úmluva se však nebude aplikovat na koupi zboží, které je pouze hmotným dokladem či prostředkem doručení vykonaných prací a poskytnutých služeb. Příkladem takového produktu mohou být internetové stránky, které jsou zhotoveny jako celek a předány prostřednictvím datové sítě za pomoci přístupových hesel, a nesplňují tak definici softwaru, který je zbožím podle čl. 1 Úmluvy. Termín převažující část by měl být tedy definován také na základě ekonomické hodnoty dodaného zboží v porovnání s ekonomickou hodnotou vykonané práce a poskytnutých služeb. Někdy je však vyčíslení ekonomické hodnoty obtížné, a proto dalším faktorem, který musí být při určování převažující části zhodnocen, je úmysl a zájem smluvních stran. Rozhodným okamžikem pro určení, zda se CISG na daný smluvní vztah použije, je okamžik uzavření smlouvy. V tomto okamžiku totiž musí strany ve svém vlastním zájmu vědět, zda se bude jejich smluvní vztah Úmluvou řídit.¹⁵⁰ Úmluva se nepoužije ani na smlouvy o dodávce investičních celků¹⁵¹, které jsou stejně zpracovávány velice podrobně a obvykle upravují vše detailně, takže by na použití Úmluvy stejně nedošlo. V případě sporu má důkazní břemeno strana, která se domáhá použití výjimky podle čl. 3, tedy použití národního práva namísto Úmluvy. Použití Úmluvy se tedy předpokládá, ledaže ho některá smluvní strana vyvrátí.

6.4 Neupravené a vyloučené otázky

Úmluva, konkrétně její část I a II, není komplexní a Úmluvou nejsou některé otázky upraveny. S přihlédnutím ke kontextu CISG lze tyto neupravené otázky identifikovat z čl. 4 a 5 Úmluvy. Čl. 4 stanoví, že „Úmluva upravuje pouze uzavírání smlouvy o koupi a práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího vznikající z takové smlouvy.“ Negativně je dále v čl. 4 stanoveno, že se Úmluva nedotýká zejména „platnosti smlouvy nebo kteréhokoliv jejího ustanovení nebo

¹⁴⁹ Belgium 14 November 2008 Appellate Court Ghent (Volmari Werner v. Isocab NV). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/081114b1.html>

¹⁵⁰ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 61-73. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁵¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 263-264. ISBN 978-807-3575-625.

jakékoli zvyklosti“ a „účinku, který může mít smlouva na vlastnické právo k prodávanému zboží.“ Otázky platnosti kupní smlouvy a jejího účinku na vlastnické právo k prodávanému zboží v režimu CISG musí být tedy řešeny vždy podle pravidel národního práva, které je rozhodným právem pro daný smluvní vztah, určeným na základě kolizních norem. Čl. 5 dále stanoví, že „Úmluva se nepoužije na odpovědnost prodávajícího za smrt nebo ublížení na zdraví, způsobené zbožím kterékoli osobě.“ Tento článek stanoví, že Úmluva neupravuje problematiku odpovědnosti za smrt a ublížení na zdraví. Úmluva se však vztahuje na případy odpovědnosti prodávajícího za zboží, které kupujícímu způsobí majetkovou škodu.¹⁵² Odpovědnost za poškození samotného zboží, které je předmětem kupní smlouvy, se bude rovněž řídit pravidly Úmluvy.¹⁵³

6.5 Vyloučení použití Úmluvy stranami smlouvy o koupi zboží

Autonomie vůle smluvních stran je jednou ze základních zásad soukromého práva vůbec. Tato zásada je obsažena i v Úmluvě, konkrétně v jejím čl. 6, který stanoví, že „strany mohou vyloučit použití této Úmluvy nebo, s výjimkou článku 12, kteréhokoli jejího ustanovení nebo jeho účinky změnit.“ Stranám kupní smlouvy je tedy dána možnost, aby Úmluvu nebo její část na svůj smluvní vztah nemusely použít i přesto, že jsou splněna kritéria pro její aplikaci a normálně by tedy byla kupní smlouva v režimu CISG. Strany mohou vyloučit použití Úmluvy na jejich právní vztah, na který by se Úmluva aplikovala, buďto výslovným ustanovením o vyloučení použití CISG, nebo výslovným odkazem na právo nesmluvního státu Úmluvy, které se má na daný smluvní vztah použít. V případě, že se strany dohodnou aplikovat na daný smluvní vztah právo nesmluvního státu Úmluvy, má se zato, že si nepřejí Úmluvu použít a ta se tedy na daný smluvní vztah neaplikuje. Shoda panuje rovněž na použití Úmluvy na kupní smlouvy mezi stranami, které mají místo podnikání ve smluvních státech Úmluvy a vzájemně se dohodly na použití práva jiného státu¹⁵⁴, který je smluvním státem CISG. Úmluva by se nepoužila jen v případě, že by se v daném ustanovení,

¹⁵² LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 22-27. ISBN 87-574-1514-5.

¹⁵³ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s. 98-99. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁵⁴ Toto pravidlo se vztahuje i při dohodě smluvních stran použít právo územní jednotky smluvního státu Úmluvy, na kterou se nevztahuje výjimka obsažená v čl. 93 Úmluvy, a tato územní jednotka je tedy de iure smluvním státem CISG.

nebo odděleně v jiném ustanovení kupní smlouvy, smluvní strany výslovně dohodly na tom, že se Úmluva na jejich smluvní vztah nepoužije. Smluvní ustanovení by pak mohlo být formulováno např. takto: „Tato kupní smlouva se řídí francouzským právem. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží¹⁵⁵ se na tuto smlouvu nepoužije.“

Pokud si strany přejí vyloučit použití pouze jednotlivých hmotněprávních ustanovení Úmluvy, mohou se přímo ve smlouvě dohodnout na jejich novém nebo rozšířeném znění. Práva a povinnosti obsažená v kupní smlouvě mají pak přednost před hmotněprávní úpravou, která je obsažena v Úmluvě. Mezi taková ustanovení, která nahrazují části Úmluvy, patří i odkaz na mezinárodní obchodní podmínky INCOTERMS. Vyloučení použití Úmluvy jako celku může být uskutečněno pouze na základě vzájemné dohody stran, která může vyplývat ze smlouvy o koupi zboží, nebo také z všeobecných smluvních podmínek, které jsou její součástí. Strany kupní smlouvy se mohou dále dohodnout na tom, že se jejich právní vztah nebude řídit právním řádem určitého státu. Smluvní ustanovení o vyloučení aplikace právního řádu může být formulováno např. takto: „Tato kupní smlouva se neřídí německým právem.“ Takovýmto ustanovením strany vylučují použití německého práva, jehož je Úmluva součástí. Avšak panuje shoda na tom, že takové ustanovení má být chápáno jako pouhé výslovné vyloučení práva národního, což implikuje, že pokud se na daný smluvní vztah na základě kolizních norem použije právo státu, který je smluvním státem Úmluvy, bude daná kupní smlouva v režimu CISG, protože její použití nebylo explicitně vyloučeno. Ke stejnému závěru došel v roce 2009 i rozhodčí soud při Srbské obchodní komoře, který rozhodoval spor mezi prodávajícím s místem podnikání v Srbsku a kupujícím s místem svého podnikání v Albánii. Předmětem sporu byla kupní a distribuční smlouva, kterou mezi sebou smluvní strany uzavřely. Tato smlouva obsahovala i ustanovení o volbě rozhodné práva. Strany se ve smlouvě dohodly, že se jejich smluvní vztah bude řídit srbským právem. Rozhodčí soud následně shledal, že Srbsko je smluvním státem Úmluvy. Albánie smluvním státem Úmluvy není, ale i přesto rozhodčí soud konstatoval, že se Úmluva na základě čl. 1 odst. 1 b) na daný právní vztah použije, protože CISG je součástí právního řádu

¹⁵⁵ Na Úmluvu může být odkázáno i pomocí její zkratky, nebo jiného ustáleného označení (např. CISG, Vídeňská úmluva, právo UNCITRAL).

Srbska.¹⁵⁶ Ani pouhé nezvetí použití Úmluvy v úvahu v případě sporu neznamená, že se CISG na daný smluvní vztah nepoužije. Jedná se totiž o pouhé opomenutí aplikace Úmluvy, ale nikoliv o dohodu stran, která by byla pro vyloučení použití Úmluvy nezbytná. K tomuto závěru dospěl i chilský nejvyšší soud, který ve sporu mezi prodávajícím z Chile a kupujícím z Argentiny konstatoval, že CISG bude na jejich smluvní vztah aplikována, protože použití úmluvy na základě autonomie vůle stran lze vyloučit pouze souhlasným jednáním obou smluvních stran, které si přejí, aby se CISG na jejich smluvní vztah nepoužila.¹⁵⁷ Dále platí zásada *iura novit curia*, na základě které soud Úmluvu aplikuje a rovněž upozorní strany sporu na její použití. Toto pravidlo potvrdil v roce 2009 i nejvyšší soud ve Francii, který přezkoumával rozhodnutí odvolacího soudu. Tento odvolací soud na smluvní vztah mezi prodávajícím z Německa a kupujícím z Francie aplikoval pouze francouzské právo i přesto, že smluvní strany ve své kupní smlouvě citovaly Vídeňskou úmluvu odkazem na její čl. 82, který upravuje práva a povinnosti stran smlouvy. Odvolací soud podložil své rozhodnutí neaplikovat CISG na daný právní vztah chybným tvrzením, že strany výslovně nevyjádřily přání, aby se jejich smluvní vztah Úmluvou řídil. Rozhodnutí odvolacího soudu následně změnil nejvyšší soud, který konstatoval, že pokud strany ve své smlouvě odkazují na ustanovení francouzského práva a rovněž na ustanovení CISG, nelze dovést, že si strany přejí použít výhradně francouzské právo a použití Úmluvy vyloučit. Nejvyšší soud tedy následně Úmluvu na daný smluvní vztah v tomto sporu aplikoval.¹⁵⁸ Strany smlouvy o koupi zboží se mohou vzájemně dohodnout i na vyloučení aplikace pouze určité části nebo určitého ustanovení Úmluvy. Strany se mohou na vyloučení aplikace části Úmluvy dohodnout i po uzavření smlouvy. V takovém případě se pak záležitosti upravené v těchto částech řídí národním právem, nebo mohou být nahrazeny přímými ustanoveními dané smlouvy. Zbývající záležitosti a smlouva jako celek jsou však nadále v režimu CISG.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Serbia 28 January 2009 Foreign Trade Court of Arbitration attached to the Serbian Chamber of Commerce (Medicaments case). CISG CASE PRESENTATION [online]. 2009 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090128sb.html>

¹⁵⁷ Chile 22 September 2008 Supreme Court (Jorge Plaza Oviedo v. Sociedad Agricola Sacor Limitada). CISG CASE PRESENTATION [online]. 2008 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080922ch.html>

¹⁵⁸ France 3 November 2009 Supreme Court (Société Anthon GmbH & Co. v. SA Tonnellerie Ludonnais). CISG CASE PRESENTATION [online]. 2009 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/091103f1.html>

¹⁵⁹ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 102-116. ISBN 01-995-6897-9.

Nicméně platí i opačné pravidlo, které umožňuje smluvním stranám, aby se dohodly na použití CISG na jejich smluvní vztah i přesto, že bez takové dohody by jejich kupní smlouva v režimu CISG nebyla (např. prodávající má místo podnikání v Japonsku a kupující má místo svého podnikání v Anglii). Úmluva může být takovými smluvními stranami aplikována dvěma způsoby. Prvním způsobem je, že se strany ve smlouvě dohodnou, že se na daný právní vztah použije právo státu, který je smluvním státem Úmluvy. Smluvní ustanovení, které by strany měly do smlouvy zahrnout, může být formulováno takto: „Tato smlouva se řídí švýcarským právem.“ A protože Úmluva je součástí práva Švýcarska, bude CISG aplikována i na daný právní vztah. Druhou možností je přímá dohoda stran kupní smlouvy, že se jejich smluvní vztah bude řídit Úmluvou. Taková dohoda by měla být na základě zásady autonomie vůle respektována i v nesmluvních státech Úmluvy, a CISG by měla být na takový právní vztah použita, protože i přes její nestátní charakter obsahuje všechna zásadní ustanovení pro regulaci smlouvy o koupi zboží. Pokud se strany nedohodou na určitém národním právním řádu, tak otázky, které Úmluvou upraveny nejsou, se řídí národním právem, na které odkazují kolizní normy, což bývá obvykle právo státu místa podnikání prodávajícího. Zde je nutné připomenout, že pro strany platí výjimky obsažené v čl. 2 a čl. 3 Úmluvy.¹⁶⁰ Podmínkou použití Úmluvy je tedy i při jejím výběru splnění jejího aplikačního rozsahu. Strany kupní smlouvy by rovněž měly s předstihem myslet na fakt, že šest autentických verzí Úmluvy se částečně odlišuje nepřesnostmi v překladech, a proto je vhodné při výběru Úmluvy jako práva, kterým se kupní smlouva řídí, rovněž uvést, která jazyková mutace Úmluvy je pro daný smluvní vztah směrodatná.¹⁶¹

7 Interpretace a výkladová pravidla Úmluvy

Interpretace je slovo latinského původu, pro které se v českém jazyce používá synonyma výklad, a v právu se jedná o cestu k poznání právního předpisu, ale také smlouvy či jiného právního jednání. Definice pojmu

¹⁶⁰ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xevi, 1480 s. s 116-119. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁶¹ LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 27-30. ISBN 87-574-1514-5.

interpretace podléhá, stejně jako metody výkladu, změnám v historickém vývoji. V Římě byla nejprve interpretace výhradní doménou kněží (pontifiků), kteří na základě analogie vykládali nejstarší římské právo. Až mezi 4. a 3. stol. př. n. l. začali vykládat právo i římstí právníci.¹⁶² Jedním z nich byl i Celsus, který definoval výklad zákona jako proces vedoucí k pochopení jeho významu a působení.¹⁶³ Dnes je interpretace právních předpisů chápána spíše jako „vysvětlování nejasného významu zákona.“¹⁶⁴ Právní doktrína rozlišuje několik výkladových metod. Nejpřirozenější a nejčastěji používaným interpretačním druhem je soukromá interpretace, která je prováděna podvědomě či záměrně již při čtení právního předpisu. Právní věda rozlišuje čtyři druhy výkladu. Prvním je výklad autentický (legální), který je závazný a obvykle je součástí dané právní normy. Druhým je výklad konstantní, který se uskutečňuje na úrovni vyšších soudů a sjednocuje rozhodovací praxi. Třetím je výklad vědecký (doktrinální), což je nezávazný výklad právních norem právní vědou. A čtvrtým druhem interpretace je výklad soudní, který uskutečňuje Nejvyšší soud ve svých stanoviscích. Dále právní věda rozlišuje několik metod výkladu právních předpisů. Při logickém výkladu právních norem je využíváno argumentů právní logiky. Systematický výklad je zaměřen na zkoumání daného právního předpisu v kontextu celého systému práva. Gramatický posuzuje interpretovaný právní předpis podle gramatických pravidel, složení slovních spojení a vět, a také podle ustálených definic a významů použitých slov v daném kontextu. Historický výklad, který při výkladu právních předpisů zkoumá historii a okolnosti jejich vzniku. K historickému výkladu je možné přidružit výklad teleologický, který se normu snaží interpretovat tak, aby její následné použití co nejvíce odráželo úmysl zákonodárce.¹⁶⁵

Úmluva je dokument mezinárodního práva a proto je nutné jej překládat do jazyků jednotlivých členských států, aby ji všichni uživatelé porozuměli a mohli se jí řídit. Mimo originální anglickou verzi Úmluvy jsou autentickými a rovnocennými verzemi také překlady do arabštiny, čínštiny, francouzštiny, ruštiny

¹⁶² SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo: systém a instituce*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 350 s. s. 26-27. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3803-346.

¹⁶³ Scireleges non hoc est verba eorum tenere, sed vim ac potestatem (Znát zákony neznamena znát jejich slova, ale pochopit jejich význam a působení.)

¹⁶⁴ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s. s. 169. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 34-064-0177-5.

¹⁶⁵ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s. s. 167-173. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 34-064-0177-5.

a španělštiny. U překladu do ostatních jazyků včetně českého platí presumpce správnosti, ale je nutné ho vždy porovnat s autentickou verzí. Šest autentických verzí má své výhody i nevýhody. Mezi výhody bezpochyby patří možnost nahlédnout do všech těchto jazykových mutací a s jejich pomocí zjistit co nejpřesněji smysl daných ustanovení Úmluvy. Nevýhody však patrně převládají, protože je nesmírně obtížné najít v šesti rozdílných světových jazycích absolutně totožné termíny a vhodná slovní spojení a syntax tak, aby byl překlad stejný. Toto je ztíženo kulturními, jazykovými a sociálními rozdíly, které přispívají k rozdílnému chápání užitých termínů v různých jazykových verzích Úmluvy, což znesnadňuje její jednotnou interpretaci a následnou aplikaci. Žádná z autentických verzí není nadřazena nad ostatními, a tak je při hledání pravého textu Úmluvy nutné srovnávat všech šest autentických verzí a po jejich vzájemném porovnání nacházet pravý význam jednotlivých ustanovení. I přes rovnost autentických verzí Úmluvy se zdá být nejvhodnější hledat pravý význam ustanovení v anglické a francouzské verzi, protože v těchto jazycích probíhalo již vyjednávání států a přípravné práce, které předcházely vydání finální verze Úmluvy. Je možné tedy předpokládat, že anglická a francouzská verze nejlépe vystihují záměr zástupců jednotlivých států.¹⁶⁶ Pravidla pro výklad mezinárodních smluv se dvěma a více jazykovými verzemi jsou obsažena i v čl. 33 Vídeňské úmluvy o smluvním právu.¹⁶⁷

7.1 Zdroje judikatury vztahující se k CISG

U CISG je nutné rozdělit výklad na dva druhy. Prvním je výklad samotné Úmluvy a jejich jednotlivých ustanovení. Druhým druhem výkladu je pak výklad smluv o koupi zboží, které se Úmluvou řídí. Dále je nutné rozlišit mezi jednotnou interpretací a jednotnou aplikací Úmluvy. Jednotná interpretace znamená, že všechny soudy a rozhodčí soudy by měly přisoudit jednotlivým ustanovením Úmluvy stejný význam. Jednotná aplikace potom spočívá ve shodných rozhodnutích ve stejných nebo podobných případech. Významnou překážkou, která stojí na cestě k jednotné interpretaci a aplikaci Úmluvy je neexistence jedné zastřešující instituce, ke které by směřovala odvolání proti rozhodnutím národních soudů a rozhodčích soudů ve sporech z Úmluvy. V současné době neexistuje žádný mezinárodní soud, který by měl autoritu sjednocovat výklad a aplikaci

¹⁶⁶ CISG Database. *Texts of the CISG: Challenges present* [online]. 2014 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/text.html>

¹⁶⁷ Vyhláška ministra zahraničních věcí 15/1988 Sb., o Vídeňské úmluvě o smluvním právu

CISG. Soudy jednotlivých států proto často interpretují a aplikují Úmluvu rozdílně, protože nerespektují předešlá rozhodnutí soudů a rozhodčích soudů ve stejné věci. V roce 1993 založil UNCITRAL systém CLOUT¹⁶⁸ pro sběr, shromažďování a šíření soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů, které se tykají Úmluvy. Sebraná rozhodnutí na národní úrovni jsou připravena a odeslána do sídla UNCITRAL, kde jsou následně publikována. Databáze je však již velice rozsáhlá, a proto UNCITRAL vytvořil CISG Case Digest, který pomáhá všechna rozhodnutí organizovat, což činí judikaturu CISG přístupnější a tím i užitečnější. Další databázi soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů nabízí internetová stránka CISGW3, která je vyvinuta a spravována Pace Institute of International Commercial Law v New Yorku.¹⁶⁹ Dalším cenným zdrojem judikatury CISG je databáze UNILEX, která je vyvinuta a spravována Center for Comparative and Foreign Law Studies v Římě.¹⁷⁰ I přes rozsáhlé databáze se však nedaří interpretaci a aplikaci Úmluvy zcela sjednotit, protože jednotlivá rozhodnutí nemají precedenční charakter a nejsou tedy pro další rozhodování závazná. Rozhodnutí soudů a rozhodčí nálezy mají pouze doporučující charakter a na jiná sudiště působí pouze silou přesvědčivosti své argumentace, která však není závazná a konečná.

7.2 Interpretační článek 7 Úmluvy

Článek 7 je rozdělen na dva odstavce, které stanovují dvě interpretační pravidla Úmluvy, která se vzájemně prolínají. Odstavec 1 stanoví, že „při výkladu této Úmluvy se přihlédně k její mezinárodní povaze a k potřebě podporovat jednotnost při jejím použití a dodržování dobré víry v mezinárodním obchodu“ a odstavec 2 stanoví, že „otázky spadající do předmětu úpravy této Úmluvy, které v ní nejsou výslovně řešeny, se řeší podle obecných zásad, na nichž Úmluva spočívá, nebo jestliže takové zásady chybějí, podle ustanovení právního řádu rozhodného podle ustanovení mezinárodního práva soukromého.“ Obecně se tedy první odstavec snaží o zajištění autonomní interpretace úmluvy bez vlivu předsudků pocházejících z národního práva. Druhý odstavec je základem pro vyplňování mezer Úmluvy. Oba odstavce pak mohou být použity i při interpretaci

¹⁶⁸ Case Law On UNCITRAL Texts

¹⁶⁹ Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu>

¹⁷⁰ LOOKOFSKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 33-35. ISBN 87-574-1514-5.

a aplikaci Úmluvy v souladu s ekonomickým a technologickým vývojem společnosti.¹⁷¹

7.3 Mezinárodní charakter, jednotná aplikace a zásada dobré víry

První odstavec čl. 7 se vztahuje pouze na interpretaci Úmluvy samotné a nelze ho použít na výklad smluv o koupi zboží, které se Úmluvou řídí. Článek 7 odst. 1 Úmluvy se zaměřuje na tři hlavní oblasti interpretace Úmluvy. Mezi tyto tři oblasti patří důraz na mezinárodní charakter Úmluvy, jednotnost aplikace a dobrá víra v mezinárodním obchodu. Mezinárodní charakter Úmluvy spočívá v nutnosti její autonomní interpretace, tedy interpretace nezávislé na národních předsudcích států a státních subjektů, které Úmluvu interpretují. Každý učiněný závěr a definice jednotlivých právních pojmů by měly být kompatibilní se všemi právními řády a právními systémy v různých právních kulturách. Výklad Úmluvy by tedy neměl být zaměřen jednostranně na jeden právní řád, ale interpretace by měla vycházet z výkladových pravidel všech právních řádů smluvních států Úmluvy. Syntézou všech těchto pravidel by mělo dojít ke složení nového celku výkladových pravidel používaných pro výklad Úmluvy.¹⁷² Potřeba jednotné aplikace Úmluvy je namířena na soudy a rozhodčí soudy a vychází z podstaty Úmluvy, kterou je sjednocování práva mezinárodního obchodu. K sjednocování aplikace Úmluvy přispívá nejen databáze CLOUT, ale také CISG-AC¹⁷³, což je soukromá iniciativa odborníků, kteří se zabývají spornými otázkami výkladu a aplikace Úmluvy. Při své práci využívají kritické analýzy judikatury a odborných článků, které se týkají jednotlivých záležitostí, které CISG upravuje. Jejich cílem je nalézat společné body interpretace a porozumění ustanovením Úmluvy ve světle principů obsažených v čl. 7 odst. 1 Úmluvy. Názory CISG-AC nejsou závazné, ale mají doporučující charakter a jsou jedním z významných zdrojů při interpretaci Úmluvy. Jednotná aplikace se však nevztahuje na některé termíny jako např. přiměřená doba (čl. 39 odst. 1 Úmluvy), jejichž definice musí být vždy přizpůsobena konkrétnímu případu.

Interpretace Úmluvy je rovněž podřízena zásadě dobré víry v mezinárodním obchodu, který je obsažen nejen v Úmluvě samotné, ale i

¹⁷¹ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 120-122. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁷² DIEDRICH, Frank. *Maintaining Uniformity in International Uniform Law Via Autonomous Interpretation: Software Contracts and the CISG*. [online]. 1996 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/Diedrich.html>

¹⁷³ Advisory Council on the CISG

v jiných dokumentech, jednotných pravidlech a vzorových zákonech mezinárodního práva obchodu. Zásada dobré víry obsažena v článku 7 odst. 1 se však nevztahuje na interpretaci samotných smluvních vztahů stran smlouvy o koupi zboží. Zásada dobré víry ovlivňuje kupní smlouvy jen nepřímo tím, že pomáhá konkretizovat práva a povinnosti subjektů v nich obsažená, ale sama nemůže být důvodem pro neplatnost smlouvy.¹⁷⁴ Nicméně z judikatury je zřejmé, že chování subjektů v mezinárodním obchodu principu dobré víry podléhá. V případě *Fresh-Life v. Cobana*¹⁷⁵ konstatoval okresní soud v Rotterdamu, že pouhé odkázání na všeobecné podmínky smlouvy v ofertě bez předložení těchto podmínek k nahlédnutí před uzavřením smlouvy je v rozporu s principem dobré víry v mezinárodním právu obchodu na základě čl. 7 odst. 1 Úmluvy. Takto prezentované podmínky tedy na základě tohoto rozhodnutí nejsou součástí dané kupní smlouvy. V roce 2012 rozhodl nejvyšší soud v Německu, rovněž s použitím zásady dobré víry, na jejímž základě interpretoval čl. 77 a čl. 80 Úmluvy v případě, který se týkal odpovědnosti za nesplnění povinnosti prodávajícího upozornit kupujícího na obsah dioxinu v dodaném jílu.¹⁷⁶ Charakteristika samotné zásady dobré víry a její chápání by nemělo být závislé na žádném národním právní řádu, ale její výklad a aplikace by měla být rovněž mezinárodní, nezávislá a autonomní. Zásada dobré víry funguje také jako nástroj, který pomáhá interpretovat ustanovení Úmluvy extenzivně, čímž se daří přizpůsobovat ustanovení Úmluvy měnícím se podmínkám mezinárodního obchodu. Příkladem může být čl. 13 Úmluvy, který stanoví, že „pro účely této Úmluvy písemná forma zahrnuje telegram a dálnopis.“ Interpretací s využitím principu dobré víry je však možné dojít k závěru, že písemná forma zahrnuje rovněž explicitně nezmiňené moderní komunikační metody jako je např. fax nebo elektronická pošta.¹⁷⁷

7.4 Metody interpretace

Metody interpretace Úmluvy jsou podobné metodám výkladu národního práva, nesmí být však v rozporu s obecnými výkladovými pravidly čl. 7 odst. 1

¹⁷⁴ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 159-160. ISBN 01-995-6897-9.

¹⁷⁵ Netherlands 25 February 2009 District Court Rotterdam (*Fresh-Life International B.V. v. Cobana Fruchtring GmbH & Co., KG*). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090225n1.html>

¹⁷⁶ Germany 26 September 2012 Supreme Court (Clay case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2012 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/120926g1.html>

¹⁷⁷ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 127-130. ISBN 01-995-6897-9.

Úmluvy. Při výkladu Úmluvy by měl být vždy brán ohled na její mezinárodní původ a vždy by měla být patrná snaha o jednotnost výkladu.¹⁷⁸ První metodou interpretace, je jazykový a systematický výklad. Doslovný výklad může být prováděn pouze u autentických verzí Úmluvy s tím, že německý překlad Úmluvy může být rovněž pro srovnání využit. V případě nesrovnalostí ustanovení autentických verzí je směřodátná anglická a francouzská verze textu Úmluvy, protože nejlépe vystihují úmysl tvůrců Úmluvy. Zastřešujícím principem při srovnávání jednotlivých autentických verzí Úmluvy je její jednotná aplikace. V případě závažného rozdílu může být tedy některá verze i opomenuta. Další výkladovou metodou Úmluvy je metoda historická (*travauxpré paratoires*), při které se zkoumá proces vzniku úmluvy včetně přípravných prací, na kterých se podílely společně všechny orgány UNCITRAL. K jednotlivým návrhům Úmluvy v přípravné fázi byly Sekretariátem vypracovávány komentáře, které jsou pro historický výklad dostupné. Historický výklad však s postupujícím časem ztrácí na významu, protože výklad jednotlivých ustanovení Úmluvy je modifikován a rozšiřován vývojem, který reaguje na měnící se podmínky v oblasti mezinárodního práva obchodu. Dále je možné vykládat Úmluvu pomocí principů pro výklad smluv mezinárodního práva veřejného. Problematickou výkladovou metodou je metoda komparativní, protože může jednoduše vést k tendenčnímu výkladu, který nebude autonomní, ale bude přizpůsoben normám národního právního řádu. Proto je komparativní metoda využívána především právními odborníky, kteří ve svých pracích vykládají Úmluvy autonomně s pomocí srovnání jednotlivých právních řádů smluvních států Úmluvy a s přihlédnutím k soudním rozhodnutím a rozhodčím nálezům. Projekty zaměřené na sjednocování mezinárodního práva obchodu jako např. 2004 UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts nebo 1999 Principles of European Contract law jsou taktéž významnými nástroji, které slouží k interpretaci Úmluvy s důrazem na její mezinárodní charakter. Všechny výkladové metody mají společně za cíl vytvořit rámec pro jednotný a všeobecně přijatelný výklad Úmluvy.¹⁷⁹

¹⁷⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 275-276. ISBN 978-807-3575-625.

¹⁷⁹ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 130-133. ISBN 01-995-6897-9.

7.5 Vyplňování mezer Úmluvy

Druhý odstavce čl. 7 Úmluvy obsahuje ustanovení, které umožňuje soudům a rozhodčím soudům aplikovat Úmluvu i v případech, kdy jsou její ustanovení nedostačující, a mělo by dojít k použití konkurenčního národního práva na základě kolizních norem. S využitím obecných principů Úmluvy lze však mezery v jejích ustanoveních vyplnit a vyhnout se tak použití národního práva. Nedostatečnost ustanovení Úmluvy je opět způsobena vývojem mezinárodního práva obchodu v souvislosti s novými technologiemi a ekonomickým vývojem, který tvůrci Úmluvy nemohli předpokládat. Novým termínem je např. software. Mezi soudy a rozhodčími soudy nepanuje shoda nad definicí softwaru jako zboží. Není tedy jasné, zda se na smlouvy o koupi softwaru aplikuje CISG.¹⁸⁰ Některé soudy zastávají názor, že pouze standardní software spadá do definice zboží podle Úmluvy. Některé soudy však došli k závěru, že i software vyrobený na zakázku odpovídá definici zboží a CISG by se tedy měla aplikovat.¹⁸¹ Software je definován jako soubor strojově čitelných příkazů a dat, která umožňují počítači fungovat. Z právního hlediska není software podobný ničemu, co bylo doposud právem rozeznáno, a proto je velice obtížné ho zařadit do určité právní kategorie. Software tedy nemá jasně vymezenou právní subjektivitu. Pro potřeby aplikace Úmluvy je na koupi softwaru jako zboží rozporné splnění kritérií hmatatelnosti a movitosti. Problematice kritéria hmatatelnosti softwaru se věnuje několik soudních rozhodnutí. Německý soud ve svém rozhodnutí z roku 1993 konstatoval, že CISG se použije na smlouvy o koupi zboží s hmotným i nehmotným základem, což zahrnuje i software, který je prodáván na čipu nebo jiném nosiči. Do této definice zboží bude spadat i software prodáváný pouze prostřednictvím internetu, tedy počítačový program, který nebude nahrán na žádném hmatatelném nosiči typu CD-ROM.¹⁸² Software splňuje i kritérium movitosti, protože při přemístování nedochází ke změně jeho podstatných vlastností.¹⁸³

¹⁸⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, Klára DRLIČKOVÁ, Tereza KYSELOVSKÁ a Jiří VALDHANS. *Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne?*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 418. s. 42-43. ISBN 978-802-1059-566.

¹⁸¹ BAZINAS, S. V. *Uniformity in the Interpretation and the Application of the CISG: The Role of CLOUT and the Digest*. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bazinas.html>

¹⁸² Germany 17 September 1993 Appellate Court Koblenz (Computer chip case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1993 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930917g1.html>

¹⁸³ GREEN, Sarah a Djakhongir SAIDOV. *Software as Goods*. [online]. 2007 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/green-saidov.html#40>

Mezi hlavní principy vycházející z části I Úmluvy využívané k interpretaci při vyplňování mezer v Úmluvě patří zásada dobré víry, přiměřenosti, estoppel („v zemích s kontinentálním právním systémem se obvykle hovoří o zákazu venire contra factum proprium“¹⁸⁴) a zásada neformálnosti právního jednání. Z části II Úmluvy vychází zásada legitimního očekávání, a také ustanovení čl. 20 odst. 2 Úmluvy o zohlednění státních svátků a dnů pracovního klidu při počítání lhůty pro přijetí nabídky. Z části III Úmluvy vyplývá zásada rovnosti smluvních stran a zásada nezávislosti CISG. Další zásada favor contractus vyplývá z čl. 25 Úmluvy a doslova znamená zachování smlouvy. Úmluva by tedy na základě zásady favor contractus měla být interpretována tak, aby smluvní vztahy mezi stranami zůstal platný a nedošlo k jeho předčasnému ukončení.¹⁸⁵

Článek 7 odst. 2 Úmluvy často slouží k definování oblastí, které se Úmluvou řídí, ale nejsou v ní hlouběji zakotveny.¹⁸⁶ Jedná se o tzv. interní mezery Úmluvy. V takových případech pak musí soudy a rozhodčí soudy využít obecných zásad a využitím analogie nebo extenzivní interpretace vyplnit mezeru v textu Úmluvy.¹⁸⁷ Dále existují externí mezery, tedy oblasti, které Úmluva vůbec neupravuje. Některé nejsou v Úmluvě upraveny záměrně a některé byly při přípravě Úmluvy přehlédnuty. Při aplikaci Úmluvy jsou takové oblasti regulovány národním právem na základě kolizních norem. Použití národního práva je ultima ratio, národní právo je tedy aplikováno až v nejzazším případě.¹⁸⁸

7.6 Interpretace smluv o koupi zboží v režimu CISG

Interpretačním nástrojem pro výklad právního jednání smluvních stran smlouvy o koupi zboží v režimu CISG je čl. 8 této Úmluvy. Podle pravidel a zásad čl. 8 Úmluvy je interpretována jak smlouva jako celek a jednotlivá ustanovení již uzavřené smlouvy, tak také veškeré právně relevantní jednání smluvních stran. Za takové právně relevantní jedná lze považovat jednání, kterým je smlouva vypovězena, nebo jednání, které vede k prodloužení lhůty ke splnění

¹⁸⁴ NOVÝ, Zdeněk. *Dobrá víra jako princip smluvního práva v mezinárodním obchodu*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2012, xviii, 207 s. s. 124-125. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-807-4003-769.

¹⁸⁵ KELLER, Bertram. *Reading the CISG in Favor of the Contract: "Favor Contractus"*. [Http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/keller1.pdf](http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/keller1.pdf) [online]. 2008 [cit. 2015-02-17].

¹⁸⁶ Matter governed-but-not-settled by the CISG.

¹⁸⁷ LOOKOFSKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 38-42. ISBN 87-574-1514-5.

¹⁸⁸ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 133-144. ISBN 01-995-6897-9.

povinností prodávajícím ve smyslu čl. 47 Úmluvy. Interpretaci podle čl. 8 Úmluvy podléhají i ustanovení smlouvy o volbě rozhodného práva, rozhodčí doložky, ustanovení vedoucí ke zrušení smlouvy, jednostranná prohlášení o odstoupení od smlouvy ve smyslu čl. 26 Úmluvy, a také ustanovení vedoucí k dohodě o zániku smlouvy. Čl. 8 spolu s čl. 6 a 11 Úmluvy definuje obecné principy celé CISG. Hlavním cílem čl. 8 je sjednocení významu smluvních ustanovení, kterým každá ze smluvních stran může rozumět rozdílně, a uvést do souladu úmysl smluvních stran s jeho samotným vyjádřením v kupní smlouvě. Druhotnou funkcí čl. 8 odst. 2 je vyplňování mezer smlouvy tam, kde jsou práva a povinnosti stanoveny jen obecně a neurčitě. Vyplňování interních mezer smluv výkladem je žádoucí především tam, kde by jinak úmysl smluvních stran zůstal nenaplněn. Úmysl smluvních stran tvoří rovněž hranici takového druhu výkladu. Čl. 8 Úmluvy však není jediným výkladovým rámcem pro výklad smluv o koupi zboží v režimu Úmluvy. Při výkladu těchto smluv je totiž nutné zohlednit i velké množství soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů, které rovněž aplikují další výkladové principy, jako např. *contra proferentem*¹⁸⁹ a *favor negotii*¹⁹⁰, které jsou obecně přijaté a čl. 8 Úmluvy doplňují. Čl. 9 Úmluvy stanoví, že „strany jsou vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly.“ Z tohoto ustanovení vyplývá, že zvyklosti a praxe smluvních stran jsou přednější pro výklad ustanovení smlouvy, a přihlíží se k nim přednostně před výkladovými pravidly čl. 8 Úmluvy, který je také v odst. 3 zmiňuje.¹⁹¹ Toto pravidlo je součástí autonomie vůle stran, která jistě zahrnuje i vzájemné zvyklosti a smluvní praxi. Zvyklosti a praxe smluvních stran pak vychází z jejich

¹⁸⁹ Tento princip je definován i v § 577 Občanského zákoníku (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník): „Připouští-li použitý výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo výrazu použil jako první.“ V kontextu výkladu smluv v režimu CISG se pak jedná o odpovědnost strany za dvojznačné ustanovení, které do smlouvy přidala. Toto pravidlo nabývá na významu v případě, že ustanovení nebo prohlášení jedné strany je nejasné a nesrozumitelné i přes výzvu druhé smluvní strany. Na důležitosti nabývá toto pravidlo především při interpretaci standardizovaných všeobecných obchodních podmínek, které mohou být součástí kupní smlouvy. Pravidlo *contra proferentem* se však neaplikuje v případech, kdy je možné úmysl obou stran rozeznat a určit, význam ustanovení ale musí být patrný.

¹⁹⁰ Do českého jazyka je tato právní zásada přeložena jako v pochybnostech pro platnost. Tato zásada je postavena na předpokladu, že obě strany mají zájem na uzavření platné smlouvy. Zásada se pro kupní smlouvy v režimu CISG projevuje ve třech aspektech. Prvním aspektem je, že interpretací smlouvy by se nemělo dojít k závěru, že smlouva je nevymahatelná. Druhým aspektem této zásady je obrana proti absurdním interpretačním závěrům při výkladu smluvních ustanovení. A třetím aspektem zásady *favor negotii* je předpoklad, že každé ustanovení smlouvy, na kterém se smluvní strany dohodly, má svůj účel.

¹⁹¹ LOOKOFKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. s. 42-44. ISBN 87-574-1514-5.

předchozích právních vztahů a z opakovaného plnění na základě konkrétního aktuálního právního vztahu. Čl. 9 odst. 2 dále stanoví, že „na smlouvu nebo na její uzavírání má být použita zvyklost, kterou obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována.“ Na konkrétní smluvní vztah, pokud to strany nevyločí, nejsou aplikovány pouze zvyklosti a praxe jimi vzájemně vytvořená, ale i zvyklosti, které obě strany smlouvy znají, a které jsou obvykle při koupi zboží v mezinárodním obchodu dodržovány. Výchozím bodem pro interpretaci smlouvy je ale vždy formulace jednotlivých ustanovení.

Čl. 8 odst. 1 stanoví, že „pro účely této Úmluvy prohlášení nebo jiné chování strany se vykládají podle jejího úmyslu, jestliže druhé straně byl tento úmysl znám nebo jí nemohl být neznám.“ Úmysl stran a známost tohoto úmyslu druhou smluvní stranou by měl být následně soudy a rozhodčími soudy zjišťován na základě zkoumání celého procesu vyjednávání stran a ve světle zvyklostí a praxe, která byla mezi smluvními stranami ustavena. Možnost znát úmysl druhé smluvní strany není hodnocena objektivně jako možná znalost osoby znát úmysl. Znalost úmyslu druhé strany (standard of care) musí být vždy hodnocena subjektivně s ohledem na možnosti konkrétních smluvních stran v jednotlivých případech. Okamžik, ke kterému se vztahuje hodnocení znalosti úmyslu druhé smluvní strany, je rozporný. Může se jednat jak o okamžik, kdy je jednání strany vyjadřující její úmysl učiněno, nebo také o okamžik, kdy toto jednání nabude platnosti. Čl. 8 odst. 2 Úmluvy, který říká: „nepoužije-li se ustanovení předchozího odstavce, vykládají se prohlášení nebo jiné chování strany podle významu, který by jim přiřadila za týchž okolností rozumná osoba v totéž postavení jako druhá strana“ obsahuje, i přes své umístění v tomto článku, stěžejní interpretační zásadu v Úmluvě. Jedná se o výklad ustanovení kupní smlouvy podle toho, jak by jim porozuměla rozumná osoba v pozici druhé strany za totožných okolností. Rozumná osoba je pouze hypotetický koncept a jedná se tedy o objektivní hodnocení možnosti chápání smluvních ustanovení. Toto objektivní kritérium je ochranou legitimního očekávání druhé smluvní strany. Soudy a rozhodčí soudy interpretují smlouvy o koupi zboží podle stejného pravidla, protože tím zamezí možnosti subjektivní a nepřesné interpretace, která by mohla nastat ve snaze vyložit ustanovení smlouvy na základě vlastního úsudku o úmyslu smluvních stran. Čl. 8 odst. 3 však dále stanoví, že „při určování úmyslu strany

nebo významu, který by prohlášení nebo chování přikládala rozumná osoba, vezme se náležitý zřetel na všechny rozhodné okolnosti případu, včetně jednání o smlouvě, praxe, kterou strany mezi sebou zavedly, zvyklostí a následného chování stran.“ Třetí odstavec tedy blíže specifikuje, jak má být koncept rozumné osoby individualizován při aplikaci na konkrétní případy.

Výklad smluv podle čl. 8 by měl probíhat vždy s ohledem na účel celé smlouvy, tedy v případě smlouvy o koupi zboží by měl být důraz kladen na práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího, dodání zboží, přechod vlastnictví a zaplacení kupní ceny. Všechna ustanovení kupní smlouvy by neměla být interpretována jednotlivě, ale v kontextu smlouvy jako celku. Pokud strany neurčí jinak, jednotlivá ustanovení smlouvy mají, bez ohledu na pořadí, stejnou právní sílu. Dále platí, že přednost před všeobecnými podmínkami mají podmínky, na kterých se strany dohodou, a speciální ustanovení smlouvy mají přednost před obecnými ustanoveními. Vyšší důraz je rovněž kladen na definiční ustanovení a předmluvu smlouvy. Při výkladu smlouvy je nutné přihlížet i k vyjednávání stran a okolnostem vzniku smlouvy, ze kterých lze často interpretací vyčíst úmysl obou smluvních stran, který ve smlouvě nemusí být vždy přesně nebo explicitně vyjádřen. Ze zkoumání vyjednávací fáze uzavírání kupní smlouvy je také možné dovodit přesný okamžik přechodu vlastnictví zboží, který může být vázán na splnění povinností kupujícím. Je však nutné podotknout, že pravidlo obsažené v čl. 8 odst. 3 Úmluvy je dispozitivní, a nebrání tak smluvní stranám zahrnout do smlouvy klauzuli úplnosti (merger clause), která stanoví, že strany jsou vázány pouze ustanovením smlouvy, která je kompletní a úplná. Každá taková klauzule pak musí být interpretována v souvislosti se smlouvou jako celkem. Dále je možné výkladem dovodit, že i některé implicitní jednání stran je v souladu s Úmluvou. Jedná se především o přijetí návrhu druhé smluvní strany pouhým přijetím zboží za změněných smluvních podmínek. Strana nemusí výslovně souhlasit s novými podmínkami, např. vyšší kupní cenou při opakovaném dodání zboží, ale zaplacením této nové kupní ceny je na základě jejich vzájemných zvyklostí zřejmé, že k přijetí nové kupní ceny došlo.

Mezinárodní obchod probíhá mezi různými kulturami. Smlouva může být vyhotovena ve více jazykových verzích pro obě smluvní strany. V takovém případě je výklad právních pojmů závislý na definici právního řádu země, kde má smluvní strana sídlo. Vhodnější je však dohoda na společném jazyku, ve kterém je smlouva sjednávána a nakonec také uzavřena. I přesto mohou být texty smluv

poznamenány jazykovou bariérou mezi smluvními stranami, které jsou nuceny uzavřít smlouvu v jiném než mateřském jazyce. Z čl. 8 vyplývá, že přednostně by měly být všechna ustanovení a pojmy smlouvy vykládány a chápány podle společného úmyslu stran. V případě rozporu je pak slovům a slovním spojením přisuzován obvyklý význam, který vychází z předchozí praxe, judikatury a výkladu v daném právním systému podle zvoleného jazyka. Při výkladu právních pojmů je možné přihlídnout i k ustáleným definicím, které poskytují např. INCOTERMS 2010, pokud tyto obsahují obvyklý význam rozporných pojmů. Speciální postavení v mezinárodním obchodě má anglický jazyk, který se považuje svým způsobem za jazyk mezinárodní obchodu, který obvykle subjekty ovládají, a proto bývá pro svou univerzalitu nejčastěji voleným jazykem pro kupní smlouvu.

Čl. 8 Úmluvy má ještě jeden účel, a tím je začlenění všeobecných obchodních podmínek do smlouvy o koupi zboží v režimu CISG. Začlenění všeobecných podmínek do smlouvy podléhá výslovnému souhlasu smluvních stran. Rozpornou otázkou zůstává, zda je nutné, aby byly všeobecné podmínky odeslány druhé straně, nebo zda stačí, aby byly zmíněny v samotné smlouvě jako její závazná součást. K této otázce se v roce 2001 vyjádřil německý nejvyšší soud, který ve sporu mezi německým prodávajícím (žalovaný) a španělským kupujícím (žalobce) konstatoval, že všeobecné smluvní podmínky jsou závaznou součástí smlouvy až v případě, že se s nimi má možnost kupující seznámit a je také seznámen s tím, že se jemu předložené všeobecné podmínky součástí smlouvy stávají. Všeobecné obchodní podmínky by tedy měly být kupujícímu předloženy spolu s návrhem smlouvy (ofertou).¹⁹² Jinak však již dříve rozhodl belgický soud, který ve sporu mezi belgickým kupujícím (žalobce) a švýcarským prodávajícím (žalovaný) konstatoval, že tučně zvýrazněný odkaz ve smlouvě na všeobecné obchodní podmínky je dostatečný, a tyto obchodní podmínky tak jsou součástí smlouvy. Soud svou argumentaci založil právě na čl. 8 odst. 1 a 3 Úmluvy, že se zřetelem ke všem okolnostem měl kupující možnost všeobecné podmínky znát, podmínky mu tedy nemohly být neznámé. A podle následující odstavce platí, že by i rozumná osoba podmínky znala a řídila by se jimi.¹⁹³ Na všeobecné obchodní

¹⁹² Germany 31 October 2001 Supreme Court (Machinery case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2001 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cases/011031g1.html>

¹⁹³ Belgium 19 September 1995 Tribunal Commercial de Nivelles (S.A. Gantry v. Research Consulting Marketing). *UNILEX* [online]. 1995 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=231>

podmínky by mělo být odkázáno obvykle ve fázi vyjednávání a nejpozději potom ve fázi uzavření smlouvy. Všeobecné smluvní podmínky musí být sepsány v jazyce, kterému druhá smluvní strana rozumí. Obvykle jsou tedy smluvní podmínky sepsány ve stejném jazyce jako smlouva. Podmínky, kterým druhá strana nemůže rozumět, pro ni nejsou závazné. V každém případě se všeobecné smluvní podmínky stávají pro druhou stranu smlouvy závaznými v případě, že s nimi výslovně souhlasí. Všeobecné obchodní podmínky jsou ustálená pravidla, která však mohou obsahovat tzv. překvapivá ustanovení¹⁹⁴, tedy ustanovení, se kterými druhá strana nepočítá, protože se od ustanovení ustálených odchyľují. V případě, že všeobecné podmínky obsahují překvapivá ustanovení, nebudou celé všeobecné podmínky brány za součást smlouvy na základě čl. 8 odst. 1 Úmluvy, protože se předpokládá, že druhá smluvní strana nemohla s takovou změnou počítat, a proto nemohla znění pozměněných všeobecných podmínek znát. Nelze je zahrnout ani na základě čl. 8 odst. 3, protože ani rozumná osoba, s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, nemohla být s všeobecnými podmínkami s překvapivými ustanoveními srozuměna. Toto obecné pravidlo se nevztahuje na všeobecné obchodní podmínky, na kterých se strany před uzavřením kupní smlouvy dohodly a se kterými souhlasily, protože u nich se předpokládá, že vyjadřují úmysl obou smluvních stran. Takto smluvené obchodní podmínky mohou být individualizovány a mohou tudíž obsahovat vše, co si strany vzájemně dojednávají.¹⁹⁵

8 Uzavírání kupní smlouvy

Vzniku kupní smlouvy s mezinárodním prvkem je věnována část II Úmluvy. Tato část je složena z jedenácti článků, které se postupně věnují nabídce, jejímu přijetí a následně dalším souvisejícím pravidlům. Úprava vzniku smlouvy obsažená v Úmluvě není úplná a obsahuje jen nejzákladnější mantinely a pravidla pro smluvní strany, na kterých se státy vytvářející text Úmluvy dokázaly shodnout. Vyloučené otázky se pak řídí rozhodným právem podle norem kolizních, a otázky neupravené spadající do rozsahu CISG jsou řešeny s pomocí

¹⁹⁴ Překvapivá ustanovení jsou definována jako ustanovení obsažená ve všeobecných obchodních podmínkách, se kterými, vzhledem k jejich jazykovému a obsahovému charakteru, nemohla druhá smluvní strana rozumně počítat. Druhá smluvní strana tedy nemohla předpokládat, že budou taková nestandardní ustanovení součástí všeobecných podmínek.

¹⁹⁵ SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. s 145-181. ISBN 01-995-6897-9.

interpretačního čl. 7 Úmluvy. Ustanovení části II Úmluvy, stejně jako ustanovení CISG jako celku, je nutné vnímat v jejich vzájemné provázanosti s přihlédnutím k obecné zásadě dobré víry, mezinárodního charakteru a zásadě jednotné aplikace Úmluvy.¹⁹⁶

8.1 Nabídka

Základní jednání stran, která Úmluva upravuje v této části, jsou nabídka a její přijetí. Nabídku lze definovat jako jednostranné právní jednání „představující návrh na uzavření smlouvy vycházející z popudu prodávajícího nebo kupujícího (objednávka).“ Přijetí lze pak definovat jako jednostranné právní jednání učiněné „v reakci na nabídku či objednávku“¹⁹⁷ Nabídka musí podle Úmluvy kumulativně splňovat několik náležitostí. První obligatorní náležitostí nabídky je personální určitost. Návrh na uzavření smlouvy musí být tedy podle čl. 14 odst. 1 určen jedné nebo několika určitým osobám. Čl. 14 odst. 2 Úmluvy stanoví, že „návrh, který není určen jedné nebo několika určitým osobám, se pokládá pouze za výzvu k podávání nabídek, ledaže osoba činící návrh jasně uvede opak.“ Další obligatorní náležitostí nabídky, vycházející z čl. 14 odst. 1 Úmluvy, je její obsahová určitost. Obsahová určitost spočívá především v označení druhu a množství zboží, které má být předmětem kupní smlouvy. Množství zboží nemusí být vyjádřeno výslovně v měřitelných jednotkách, k naplnění této náležitosti dostačuje popis metody, která k určení množství daného zboží vede. Další podstatnou náležitostí nabídky je projev vůle navrhovatele, kterým má být vázán v případě přijetí. Vůle být vázán musí být vyjádřena jasně a nerozporně. V případě nejasností, zda byla vůle být vázán vyjádřena, má být dané ustanovení v nabídce interpretováno podle čl. 8 odst. 1 Úmluvy. Další náležitostí nabídky je kupní cena zboží. Kupní cena může být stanovena výslovně přímo v nabídce, nebo může být její výše stanovena v jiném dokumentu, na který je v nabídce odkazováno. Alternativním a stále přijatelným stanovením kupní ceny je také pouhé uvedení způsobu jejího určení. Toto konstatoval i soud v USA, který rozhodoval spor mezi prodávajícím z Austrálie a kupujícím z USA. V soudním rozhodnutí se uvádí, že email adresovaný T. Junodovi, zástupci firmy Centrisys (kupující), obsahoval veškeré náležitosti nabídky, protože obsahoval nabídku odhadnuté ceny zboží (sales

¹⁹⁶ DIMATTEO, Larry A. *Critical Issues in the Formation of Contracts Under the CISG*. [online]. 2011 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/dimatteo6.html>

¹⁹⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 289-291. ISBN 978-807-3575-625.

quote¹⁹⁸), ve které byla dostatečně určité specifikována cena a množství předmětného zboží, kterým byla v tomto případě odstředivka s označením STS200. Email s nabídkou dále obsahoval další oddělené přílohy včetně všeobecných obchodních podmínek, které byly podle soudu rovněž součástí této nabídky.¹⁹⁹ Pokud se strany v souladu s čl. 6 Úmluvy dohodly na vyloučení použití druhé věty čl. 14 odst. 1 a nedohodly se tak na kupní ceně ani na způsobu jejího určení, má se podle čl. 55 Úmluvy zato, že strany „nepřímo určily kupní cenu odpovídající kupní ceně, která se všeobecně účtovala v době uzavírání smlouvy za takové zboží za srovnatelných okolností v příslušném obchodním odvětví.“ Určení kupní ceny je důležité především pro velké společnosti, které mohou být vázány svými obchodními plány, ve kterých s danou kupní cenou počítají. Je rovněž pochopitelné, že i rozvojovým zemí záleží na přesném určení kupní ceny, protože vágní ustanovení o ceně určené na základě tržních principů pro ně znamená velkou nejistotu vzhledem ke stupni rozvoje jejich tržního hospodářství.²⁰⁰ Tyto tři základní náležitosti jsou minimálními požadavky, které musí každá nabídka splňovat. V případě, že nabídka tyto požadavky nespĺňuje, nemůžte sloužit jako právně relevantní základ budoucí kupní smlouvy.

Další charakteristikou nabídky je její časové vymezení. Čl. 15 odst. 1 Úmluvy stanoví, že „nabídka působí od doby, kdy dojde osobě, které je určena.“ Časový okamžik, kdy nabídka dojde určené osobě je specifikována v čl. 24 Úmluvy. Zde se stanoví, že nabídka je doručena v okamžiku, kdy je určené osobě sdělena ústně. V případě, že je nabídka doručována, je za okamžik dojití nabídky považováno doručení do vlastních rukou, do místa podnikání dané osoby, doručení na její poštovní adresu a v případě, že osoba nemá místo podnikání nebo poštovní adresu, považuje se nabídka za dojitou v okamžiku jejího doručení do místa bydliště určené osoby.

Takto učiněnou závaznou²⁰¹ nabídku je možné zrušit. Navrhovatel je svou nabídkou vázán podle ustanovení čl. 18 odst. 2 Úmluvy po rozumnou dobu „s

¹⁹⁸ Sales quote lze přeložit jako odhad ceny, který dává prodávajícímu možnost upravit finální cenu v závislosti na konkrétních podmínkách dané transakce, které se mohou v čase měnit. Odhad ceny je vypočítán na základě znalostí požadavků kupujícího v kontextu všech faktorů, které mohou na výslednou cenu působit.

¹⁹⁹ United States 21 January 2010 Federal District Court [California] (Golden Valley Grape Juice and Wine, LLC v. Centrisys Corporation et al.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2010 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/100121u1.html>

²⁰⁰ SCHLECHTRIEM, Peter. *Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. [online]. 2000 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem-14.html>

²⁰¹ Nabídka je závazná, pokud si navrhovatel v ofertě nevyhradí její nezávaznost.

přihlédnutím k okolnostem obchodu, včetně rychlosti sdělovacích prostředků, které navrhovatel použil.“ Tento článek dále stanoví, že „ústní nabídka musí být přijata ihned, ledaže z okolností vyplývá něco jiného.“ I přes jeho neodvolatelnost je možné návrh za určitých podmínek zrušit. Podmínky pro zrušení nabídky jsou dány v čl. 15 odst. 2 Úmluvy, který stanoví, že nabídku „lze zrušit, dojde-li zrušení osobě, které je nabídka určena, dříve nebo současně s nabídkou.“ Takovýmto zrušením dochází formálně k zániku nabídky. Nabídka může být podle čl. 16 Úmluvy odvolána. Podmínkou odvolání je, že dojde osobě, která zvažuje danou nabídku, dříve, než tato osoba odešle její přijetí. Čl. 16 odst. 2 vyjmenovává případy, ve kterých nemůže k odvolání nabídky dojít. Nabídka nemůže být odvolána, jestliže obsahuje lhůtu pro přijetí nebo je jiným způsobem neodvolatelná. Nabídku nelze odvolat ani v případě, kdy se určená osoba mohla důvodně spoléhat na její neodvolatelnost a na základě toho i jednala.²⁰²

8.2 Přijetí

„Přijetím je každý projev vůle nebo tomuto projevu ekvivalentní jednání či nečinnost, s nimiž Úmluva spojuje příslušné účinky.“²⁰³ Jak již tato definice naznačuje, přijetí může mít tedy různé podoby. Čl. 18 odst. 1 Úmluvy stanoví, že „prohlášení učiněné osobou, které byla nabídka určena, nebo její jiné jednání naznačující její souhlas s nabídkou, je přijetím. Mlčení nebo nečinnost samy o sobě nejsou přijetím.“ Prvním způsobem přijetí nabídky je tedy prohlášení. Prohlášení může být učiněno výslovně, nebo jednáním, které je za prohlášení považováno, např. podpis formuláře. Čl. 18 odst. 3 Úmluvy dále stanoví, že pokud mezi smluvními stranami existuje taková zvyklost, je za přijetí považováno i odeslání zboží nebo zaplacení jeho kupní ceny. Další okolnosti, které jsou považovány za přijetí, vyplývají individuálně z obchodních vztahů mezi stranami, které si vytváří specifické obchodní praktiky a zvyklosti. Přijetí nemusí být uskutečněno stejnými komunikačními prostředky, kterými byla komunikována nabídka. Pozdní přijetí je regulováno čl. 21 Úmluvy, který stanoví, že i pozdní přijetí je považováno za přijetí v případě, že je o tom přijímající osoba navrhovatelem bez odkladu ústně vyrozuměna. Tímto je tedy chráněna vůle smluvních stran uzavřít smlouvu rychle a bez nadbytečných formálních překážek. Stejný smysl má i následující ustanovení tohoto článku, které za přijetí považuje i

²⁰² ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 292-295. ISBN 978-807-3575-625.

²⁰³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 295. ISBN 978-807-3575-625.

pozdní přijetí, které je způsobeno nějaký zdržením technického charakteru při doručování této informace.

Přijetí nabídky je možné vzít zpět v souladu s čl. 22 Úmluvy „jestliže zpětvzetí dojde navrhovateli před okamžikem nebo v okamžiku, kdyby nastaly účinky přijetí.“ V případě, že k zpětvzetí přijetí nedojde, je smlouva o koupi zboží v režimu CISG podle čl. 23 „uzavřena okamžikem, kdy se přijetí nabídky stane účinným podle ustanovení Úmluvy.“

Přijetí nabídky může být učiněno beze změn ve znění nabídky, nebo s učiněním určitých změn v nabídce. V případě, že strana v nabídce při přijetí učiní nějaké změny, jedná se o tzv. modifikované přijetí. Čl. 19 Úmluvy stanoví, že „odpověď na nabídku, která se jeví přijetím, avšak obsahuje dodatky, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a je protinabídkou.“ Dodatky, omezení a jiné změny však musí podstatně měnit podmínky nabídky. Pokud se tímto jednáním podmínky nabídky podstatně nemění, je taková odpověď za přijetí považována. O přijetí by se nejednalo jen v případě, že by proti změnám byla navrhovatelem vznesena námitka. Za podstatné změny nabídky jsou podle čl. 19 odst. 3 považovány především odchylky a dodatky týkající se „kupní ceny, placení, jakosti a množství zboží, místa doby dodání, rozsahu odpovědnosti jedné strany vůči druhé straně nebo řešení sporů.“ Výčet v podstatných změnách nabídky je pouze demonstrativní a může tedy na základě využití analogie obsahovat i jiné zásahy, které nabídku výrazným způsobem mění.²⁰⁴ Toto konstatoval i francouzský soud, který v roce 2008 rozhodoval spor mezi prodávajícím z Itálie a kupujícím z Francie. Francouzská společnost si od italské společnosti objednala v několika objednávkách podšívky, které měly být následně zapracovány do plavek, které vyráběla. Podšívky však byly nekvalitní, a tak francouzská společnost objednávku zrušila a zažalovala italskou společnost na náhradu škody. Soud musel ve sporu nejprve hodnotit, zda jsou smlouvy mezi těmito dvěma společnostmi v režimu CISG a zda jsou platné. Soud došel k závěru, že dvě ze tří smluv mezi kupujícím a prodávajícím jsou skutečně platné, ale rovněž konstatoval, že v případě třetí smlouvy došlo ze strany prodávajícího k navýšení ceny, což soud označil za protinabídku, tedy nikoliv za přijetí nabídky s výhradou, a došel k závěru, že tato smlouva nebyla platně uzavřena, protože při přijetí objednávky změnil prodávající její podstatnou náležitost, kterou cena zboží

²⁰⁴ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 295-298. ISBN 978-807-3575-625.

podle čl. 19 Úmluvy bezpochyby je.²⁰⁵ Definicí přijetí se zabýval v roce 1992 i soud v Maďarsku, který rozhodoval spor mezi prodávajícím z USA a kupujícím z Maďarska. Předmětem sporu byla kupní smlouva, kterou mezi sebou uzavřela letecká společnost Malev a výrobce leteckých motorů Pratt & Whitney. Soud došel k závěru, že nabídka i její přijetí bylo v souladu s CISG, a proto je kupní smlouva mezi těmito společnostmi platná. Soud podpořil své rozhodnutí odkazem na oznámení, které Malev adresoval společnosti Pratt & Whitney, a kterým přijal nabídku, když napsal, že si vybral motor PW4000 pro svou letku nových letadel.²⁰⁶

8.3 Obchodní podmínky

Součástí smlouvy o koupi zboží se na základě odkazu mohou stát i obchodní podmínky. Podle Úmluvy jsou obchodní podmínky do smlouvy platně včleněny za předpokladu, že se s nimi může druhá smluvní strana seznámit. Obchodní podmínky mohou být do smlouvy včleněny v rámci nabídky a jejího přijetí, kdy jsou příjemci nabídky prezentovány spolu se smlouvou, která obsahuje tzv. včleňovací doložku, ve které se konstatuje, že obchodní podmínky jsou nedílnou součástí této smlouvy. V souvislosti se obchodními podmínkami mezi stranami často probíhá tzv. bitva forem (battle of forms), která spočívá ve vzájemném přeposílání vždy pozměněných smluvních podmínek mezi stranami, které si podmínky upravují tak, aby pro ně byly výhodnější a příznivější. U obchodních podmínek, stejně jako u samotných smluv, platí, že změna jejich podstatných náležitostí konstituuje protinabídku a nejedná se tedy o přijetí. Nejasnou interpretaci ustanovení podstatných náležitostí je možné eliminovat začleněním tzv. vylučovací doložky, která stanoví, že strana nabídky musí s každou změnou v obchodních podmínkách výslovně souhlasit.²⁰⁷ V případě sporu znění obchodních podmínek pak soudy aplikují dva druhy pravidel. Prvním pravidlem je tzv. last-shot, které stanoví, že součástí smlouvy je poslední znění obchodních podmínek, na kterém se strany před uzavřením smlouvy dohodly. Druhé pravidlo, které řeší rozpor smluvních podmínek, se nazývá knock-out, a

²⁰⁵ France 27 May 2008 Court of Appeals Rennes (Brassiere cups case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080527f1.html>

²⁰⁶ Hungary 10 January 1992 Metropolitan Court (Pratt & Whitney v. Malev). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1992 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/920110h1.html>

²⁰⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 299-302. ISBN 978-807-3575-625.

dbá více na právní jistotu stran. Při aplikaci tohoto pravidla na rozřešení platných obchodních podmínek soud vyřadí všechna rozporná ustanovení v obchodních podmínkách, které si smluvní strany vzájemně předložily, a v platnosti ponechá pouze ustanovení, ve kterých se obchodní podmínky obou stran shodují.²⁰⁸

8.4 Podstatné náležitosti kupní smlouvy

Každá kupní smlouva uzavíraná v režimu CISG musí obsahovat minimální náležitosti. Ve smlouvě musí být označeny smluvní strany, tedy prodávající a kupující. Smluvní strany jsou ve smlouvě označeny názvem, sídlem a fyzické osoby jménem a adresou. Fakultativně je možné, aby obě smluvní strany uvedly i další údaje, které celou transakci urychlí a usnadní. Mezi takové údaje patří např. bankovní spojení, email nebo telefonní spojení. Další obligatorní náležitostí smlouvy je vyjádření vůle stran smlouvu uzavřít. Smlouva je hodnocena podle svého obsahu, ale může být označena názvem, který má spolu s preambulí interpretační funkci. Dalším obligatorním prvkem smlouvy je její předmět, kterým je u smluv v režimu CISG zboží. Zboží lze definovat přímo ve smlouvě, nebo je ve smlouvě možné pouze odkázat na dokument, ve kterém je zboží detailně popsáno. Zboží je charakterizováno svou jakostí, množstvím a dalšími specifiky. Popis zboží nemusí obsahovat popis jeho vybavení, příslušenství a barvu, takže například automobil může být charakterizován pouze označením modelu.²⁰⁹ Další obligatorní náležitostí je určení kupní ceny zboží a s ní související platební a dodací podmínky. Smlouva může rovněž obsahovat ustanovení o reklamaci a ustanovení o nárocích z odpovědnosti za vady. Mezi další fakultativní náležitosti kupní smlouvy v režimu CISG patří režimové, procesní a jazykové doložky a interpretační klauzule.²¹⁰

9 Koupě zboží v režimu Úmluvy

Koupě zboží upravuje část III Úmluvy, která spolu s částí II tvoří hmotněprávní jádro celé Úmluvy, které reguluje koupě zboží s mezinárodním prvkem tam, kde se CISG aplikuje.

²⁰⁸ FEJÖS, Andrea. *Battle of Forms under the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG): A Uniform Solution?*. [online]. 2009 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/fejoss2.html>

²⁰⁹ VURAL, Belkıs. *Formation of Contract According to the CISG*. [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ankarabaru.org.tr/siteiler/AnkaraBarReview/tekmakale/2013-1/5.pdf>

²¹⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 302-306. ISBN 978-807-3575-625.

9.1 Práva a povinnosti smluvních stran

Práva a povinnosti smluvních stran smlouvy v režimu CISG se řídí kombinací několika norem z několika zdrojů. Základním pramenem, ze kterého stranám plynou práva a povinnosti, je samotná kupní smlouva. Strany se dále řídí mezinárodními obchodními zvyklostmi, praktikami a Úmluvou. V otázkách, které Úmluva neupravuje výslovně, v otázkách vyloučených a v otázkách mimo působnost Úmluvy se pak práva a povinnosti stran řídí národním právem.

Práva a povinnosti prodávajícího jsou upraveny v kapitole II části III Úmluvy. Čl. 30 obsahuje tři základní povinnosti prodávajícího, který je povinen dodat zboží, předat jakékoliv doklady, které se k němu vztahují a převést vlastnické právo ke zboží. Další specifické povinnosti mohou pro prodávajícího vyplývat ze samotné smlouvy, ve které se smluvní strany mohou, na základě zásady autonomie vůle, dohodnout na dalších doplňkových službách souvisejících se zbožím jako je např. instalace nebo instruktáž. Povinnost dodat zboží je charakterizována v tzv. dodací podmínce, ve které je určena doba a místo dodání, způsob převzetí a kontroly, značení a pojištění zboží a další záležitosti související s koupí daného zboží. „Obecně platí zásada, že prodávající nese náklady spojené s předáním, kupující potom s převzetím.“²¹¹ Otázky přepravy a dodání zboží jsou obvykle upraveny odkazem na propracované a standardizované dodací podmínky INCOTERMS.²¹² Dodání zboží může být rovněž upraveno v samotné kupní smlouvě, případně obchodními termíny či odkazem na obchodní praktiky a zvyklosti stran. Místo dodání je definováno jako „místo, kde má prodávající zboží připravit pro převzetí kupujícím či jím pověřenou osobou, anebo kam má zboží dopravit.“²¹³ Místo dodání může být specifikováno přímo ve smlouvě, nebo může vyplývat např. z INCOTERMS nebo ze zvyklostí stran podle čl. 9 odst. 2 Úmluvy. Přepravu zboží může podle čl. 31 Úmluvy zajišťovat prodávající, nebo může být kupujícímu umožněno nakládat se zbožím na určitém místě nebo přímo v místě podnikání prodávajícího. Podle doby dodání se obchody dělí na dodací, promptní a fixní. U dodacích obchodů je lhůta pro dodání zboží určena přibližně. Doba může být určena také přesně, tedy jako přesný okamžik, kdy má být zboží dodáno. U promptního obchodu je zboží obvykle dodáváno ihned, tedy do sedmi dnů a u fixních obchodů je den dodání pevně stanoven. Soud ve Švýcarsku v roce

²¹¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 308. ISBN 978-807-3575-625.

²¹² Příloha č. 1

²¹³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 309. ISBN 978-807-3575-625.

2007 konstatoval, že v případě, že je doba dodání ve smlouvě stanovena fixním termínem, může kupující, při nesplnění tohoto termínu prodávajícím, prohlásit smlouvu za zrušenou bez toho, aby musel dát prodávajícímu další přiměřenou lhůtu ke splnění jeho povinností. Kupující může v takovém případě zrušit smlouvu i v případě, že prodávající zboží již odeslal.²¹⁴ Čl. 33 dále stanoví, že prodávající je povinen dodat zboží v den určený či určitelný ze smlouvy, nebo kdykoliv během lhůty určené ve smlouvě či určitelné podle smlouvy, nebo v době přiměřené době po uzavření smlouvy. Soud v USA konstatoval, že definice přiměřené doby záleží na tom, co lze považovat za přijatelné obchodní jednání ve vztahu k okolnostem daného případu. V daném případě se jednalo o doručení mechanické lopaty prodávajícímu z USA kupujícímu z Mexika, která byla zakoupena v červnu 2008, ale v květnu 2009 ještě nebyla doručena. Soud došel k závěru, že tato doba je přiměřená okolnostem daného případu, protože renovace dané lopaty obvykle trvá až 180 dní a kupující navíc oznámil prodávajícímu, že lopatu nepotřebuje okamžitě díky domnělému nedostatku vytěžitelného uhlí ve svých koncesích.²¹⁵ Předmět dodání, tedy zboží, musí být podle čl. 35 Úmluvy dodáno v množství, jakosti a provedení, jež určuje smlouva. Proávající musí zboží rovněž zabalit nebo opatřit tak, jak určuje smlouva. Podle čl. 35 odst. 2 se zboží musí hodit pro účely, pro něž se používá zpravidla zboží téhož provedení, hodí se pro zvláštní účel, na kterém se strany dohodly, má vlastnosti zboží, které měla předložená předloha nebo vzorek a je zároveň uloženo pro přepravu a je zabaleno obvyklým nebo přiměřeným způsobem. V uvedených případech prodávající neodpovídá za vady zboží, o kterých kupující v době uzavření smlouvy věděl nebo nemohl nevědět. Další povinností prodávajícího je předat kupujícímu doklady, které se ke zboží vztahují. Mezi doklady patří doklady vztahující se přímo ke zboží a také doklady vztahující se k jeho dodávce. Všechny doklady musí být bezvadné a musí být předány ve stanovenou dobu. Třetí základní povinností prodávající je povinnost převést vlastnické právo. Čl. 4 však stanoví, že Úmluva se nedotýká „účinku, který může mít smlouva na vlastnické právo.“ Proto se problematika přechodu vlastnického práva obvykle řídí normami národního práva. Přechodu vlastnického práva ke zboží se věnuje i čl. 41 Úmluvy,

²¹⁴ Switzerland 25 June 2007 Commercial Court Zürich (Printed materials case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/070625s1.html>

²¹⁵ United States 6 July 2010 District Court [Colorado] (Alpha Prime Development Corporation, Plaintiff, v. Holland Loader). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2010 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/100706u1.html>

který stanoví, že „prodávající musí dodat zboží, které není omezeno žádným právem nebo nárokem třetí osoby, ledaže kupující souhlasil s převzetím zboží s takovým omezením nebo nárokem.“ Omezením nebo nárokem je např. výhrada vlastnického práva²¹⁶ nebo omezení vycházející z veřejného práva jako např. clo a jiné poplatky. Čl. 42 Úmluvy dále stanoví, že „prodávající musí dodat zboží, které není omezeno žádným právem nebo nárokem třetí osoby založeném na průmyslovém nebo jiném duševním vlastnictví, o němž v době uzavření smlouvy věděl nebo nemohl nevědět.“ Duševní vlastnictví je definováno v čl. 2 Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví.²¹⁷ Zboží nesmí být podle čl. 42 Úmluvy zatíženo právem duševního nebo průmyslového vlastnictví třetí osoby podle práva státu, kde bude znovu prodáno, nebo podle práva státu, kde má kupující místo svého podnikání. Prodávající není odpovědný za prodej zboží omezeného právem nebo nárokem třetí osoby založeném na průmyslovém nebo jiném duševním vlastnictví v případě, že v okamžiku uzavření smlouvy kupující o takovém zatížení zboží věděl, nebo nemohl nevědět. Izraelský soud v roce 1993 ve sporu mezi prodávajícím z Belgie a kupujícím z Izraele konstatoval, že prodávající v takovém případě není odpovědný za zatížené zboží i přesto, že věděl, že dané zboží porušuje ochrannou známku. V tomto případě kupující přímo nařídil prodávajícímu, aby na boty umístil značku, jež byla ochrannou známkou Levi's Jeans. Zboží bylo následně zabaveno celní správou USA. Soud došel k závěru, že prodávající není za zatížení zboží odpovědný, protože kupující sám vyžádal zboží takto označit, a proto není pochyb o tom, že o zatížení zboží ochrannou známkou věděl.²¹⁸

Povinnosti kupujícího jsou zakotveny v kapitole III části III Úmluvy. Čl. 53 stanoví, že „kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku v souladu se smlouvou a touto Úmluvou.“ Zaplatit kupní cenu neznamena pouze

²¹⁶ Výhrada vlastnického práva je v české právní úpravě definována v § 2132 občanského zákoníku: „Vyhradí-li si prodávající k věci vlastnické právo, má se za to, že se kupující stane vlastníkem teprve úplným zaplacením kupní ceny. Nebezpečí škody na věci však na kupujícího přechází již jejím převzetím.“

²¹⁷ Podle čl. 2 (viii) Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví se duševním vlastnictvím rozumí práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání, k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti, k vědeckým objevům, k průmyslovým vzorům a modelům, k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním a obchodním názvům, na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.

²¹⁸ Israel 22 August 1993 Supreme Court (Eximin v. Textile and Footwear). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1993 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930822i5.html>

zaplatit prodávajícímu za zboží smluvenou částku, ale podle čl. 54 Úmluvy tato povinnost zahrnuje i učinění všech opatření a zajištění všech formalit, které s danou transakcí souvisejí a jsou nezbytné pro její uskutečnění. Povinnosti spojené se zaplacením kupní ceny pro kupujícího vyplývají z kupní smlouvy a z právních předpisů. Ustanovení o měně, místě a času provedení platby jsou ve smlouvě upraveny v tzv. platební podmínce. Subsidiární pravidla o zaplacení kupní ceny a provedení platby jsou stanovena i v čl. 57 Úmluvy. Částka může být zaplacená předem (akontace), při dodávce, nebo po určité době po realizaci dodávky. Podpůrně čl. 58 Úmluvy stanoví, že „není-li kupující povinen zaplatit kupní cenu v jiné určité době, je povinen ji zaplatit, když prodávající v souladu se smlouvou a touto Úmluvou umožní kupujícímu nakládat se zbožím nebo s doklady, na základě kterých může kupující nakládat se zbožím.“ Platba může být provedena různými prostředky. Mezi nejčastější prostředky v mezinárodním obchodu patří hotovostní platby, hladké platby, dokumentární akreditiv a dokumentární inkaso. Povinnost převzetí zboží spočívá ve spolupráci kupujícího s prodávajícím a v samotném fyzickém převzetí předmětného zboží. Kupující nemusí podle čl. 52 Úmluvy zboží převzít v případě, že je dodáno před stanovenou dobou.²¹⁹ Kupujícímu je podle čl. 52 Úmluvy dále umožněno odmítnout přebytečné množství zboží. Tímto ustanovením se zabýval v roce 1999 i soud v Kanadě, který rozhodoval spor mezi prodávajícím z Itálie a kupujícím z Kanady. Kupující mimo jiné namítal, že Italský výrobce obrazových rámců dodal nadbytečné množství zboží. Soud však tuto námitku odmítl. V tomto dílčím závěru podpořil soud své rozhodnutí odkazem na dlouhodobou praxi stran, které vzájemně obchodovaly i v minulosti a ústně se domluvily na tom, že tolerance pro odchylku v množství zboží je 10%. Z tohoto judikátu tedy vyplývá, že i povinnosti prodávajícího a kupujícího jsou primárně založeny smlouvou a jejich vzájemnou obchodní praxí, Úmluva se pak použije subsidiárně.²²⁰

9.2 Vady zboží

„Vada představuje nesoulad mezi dohodnutým či jinak určeným plněním a plněním poskytnutým.“²²¹ Směrodatným ustanovení pro určení, zda je zboží

²¹⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 324-328. ISBN 978-807-3575-625.

²²⁰ Canada 31 August 1999 Ontario Superior Court of Justice (La San Giuseppe v. Forti Moulding Ltd.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1999 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990831c4.html>

²²¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 328. ISBN 978-807-3575-625.

vadné, je čl. 35 Úmluvy. Tento článek zavazuje prodávajícího dodat zboží v dohodnuté jakosti a provedení. Zboží musí být rovněž zabaleno nebo opatřeno podle platné kupní smlouvy. Vady lze rozdělit na vady právní a vady faktické, které se lze dále rozdělit na vady zjevné a skryté, a dále na vady kvalitativní a kvantitativní. Rozhodným okamžikem pro určení, zda je zboží vadné, je podle čl. 36 Úmluvy okamžik přechodu nebezpečí na kupujícího. Kontrola zboží a zjištění možných vad je povinností kupujícího. Kontrola může být provedena samotným kupujícím, nebo za spolupůsobení prodávajícího. Zboží může na základě dohody smluvních stran zkontrolovat i třetí strana, která se kontrolní činností zabývá. Čl. 38 odst. 1 Úmluvy dále určí, že „kupující musí prohlédnout zboží nebo zařídit jeho prohlídku v době podle okolností co nejkratší.“ Doba pro kontrolu zboží není tedy pevně stanovena a její délka se odvíjí vždy od okolností a povahy dané transakce. Po kontrole musí být při zjištění vady učiněno oznámení vady. Podle čl. 39 Úmluvy musí kupující existenci vad oznámit prodávajícímu v přiměřené době poté, co vady zjistil nebo měl zjistit. K výkladu přiměřené doby se v roce 2005 vyjádřil soud v Belgii, který ve sporu mezi prodávajícím z Nizozemska a kupujícím z Belgie konstatoval, že přiměřená doba je krátký časový úsek, tedy jeden měsíc po objevení vady je již obecně považován za nepřiměřeně dlouhý k stížnosti na vady zboží. Belgický soud dále judikoval, že stížnost na vady musí být přesná a konkrétní.²²² Objektivní lhůta pro oznámení vad je vymezena v čl. 39 odst. 2 Úmluvy, který stanoví, že kupující musí oznámit prodávajícímu vady nejpozději do dvou let ode dne faktického předání zboží. Čl. 40 Úmluvy brání kupujícího ve vztahu k vadám, o kterých prodávající věděl, tento článek totiž stanoví, že „prodávající se nemůže dovolávat ustanovení článků 38 a 39, jsou-li vady zboží důsledkem skutečností, o kterých prodávající věděl nebo o kterých nemohl nevědět a které nesdělil kupujícímu.“ Je tedy povinností prodávajícího oznámit kupujícímu vady zboží, o kterých věděl. Ve prospěch kupujícího je i čl. 44, podle kterého se může kupující domáhat snížení kupní ceny nebo náhrady škody v případě, že neučinil požadované oznámení o vadách z omluvitelných důvodů. K výkladu pojmu omluvitelných důvodů se v roce 2007 vyjádřil soud v Německu, který ve sporu mezi prodávajícím z Itálie a kupujícím z Německa konstatoval, že čl. 44 Úmluvy musí být interpretován restriktivně, protože

²²² Belgium 20 September 2005 Commercial Court Hasselt (J.M. Smithuis Pre Pain v. Bakkershuis). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2005 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050920b1.html>

vyjadřuje výjimku z obecného pravidla. Omluvitelným důvodem pro neoznámení zjištěných vad zboží může být skutečnost, že vady jsou nepatrné a tolerovatelné v kontextu zásady poctivého obchodního styku. V konkrétním případě nebyl tedy kupující povinen oznámit prodávajícímu zjištění o nevhodném zabalení zboží, protože to bylo provedeno standardním způsobem. Pojem omluvitelný důvod musí být vykládán obecně s přihlédnutím k okolnostem a spravedlnosti (equity).²²³ Vytýkání právních vad je upraveno čl. 43 Úmluvy a je obdobné jako úprava oznamování vad faktických.²²⁴

9.3 Následky porušení smlouvy

Smlouva může být porušena prodávajícím nebo kupujícím. Úmluva rozlišuje podstatné a nepodstatné porušení smlouvy. Pokud si strany na základě zásady autonomie vůle neurčí, co je podstatným porušením smlouvy, stanoví čl. 25 Úmluvy, že „porušení smlouvy jednou ze stran je podstatné, jestliže způsobuje takovou újmu druhé straně, že ji ve značné míře zbavuje toho, co tato strana je oprávněna očekávat podle smlouvy, ledaže strana porušující smlouvu nepředvídala takové důsledky a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvídala za týchž okolností.“ Pro porušení smlouvy musí být porušeno závazné pravidlo, v důsledku tohoto porušení musí nastat druhé smluvní straně újma a důsledky porušení musí být pro druhou stranu předem předvídatelné. K výkladu podstatného porušení smlouvy se v roce 2007 vyjádřil soud ve Švýcarsku, který rozhodoval spor mezi prodávajícím z Francie a kupujícím ze Švýcarska. Švýcarský kupující se domáhal odstoupení od kupní smlouvy také podle čl. 25 Úmluvy, protože prodávající z Francie mu dodal GSM moduly, které vytvářely ozvěnu, a chyběla u nich možnost regulace hlasitosti. Švýcarský soud ale konstatoval, že pouhá nemožnost opravit takovouto vadu zboží není podstatným porušením kupní smlouvy, protože tyto GSM moduly jsou při snížení kupní ceny stále použitelné k zabudování do jednodušších zařízení bez možnosti regulace hlasitosti.²²⁵

²²³ Germany 17 January 2007 Appellate Court Saarbrücken (Marble panel case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/070117g1.html>

²²⁴ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 328-342. ISBN 978-807-3575-625.

²²⁵ Switzerland 30 August 2007 District Court Zug (GSM modules case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/070830s1.html>

V případě porušení kupní smlouvy prodávajícím může kupující požadovat plnění, odstoupení od smlouvy nebo snížení kupní ceny. Kupující má také nárok na náhradu škody. Kupující může na základě Úmluvy vyžadovat dodatečné plnění v případech, kde dlužník neplnil včas. Výměnu zboží může kupující vyžadovat v případě, že mu bylo dodáno vadné zboží, které řádně a včas reklamoval. Pokud je to možné a přiměřené, může vadné zboží prodávající pouze opravit. Odstoupení od smlouvy může kupující realizovat na základě čl. 49 Úmluvy, který taxativně stanoví důvody, které dávají kupujícímu možnost odstoupení od smlouvy. Důvody pro odstoupení od smlouvy jsou stanoveny obecně jako nesplnění některých smluvních povinností nebo porušení smlouvy podstatným způsobem a nedodání zboží v dodatečně lhůtě. Kupující může od smlouvy odstoupit ihned v případě podstatného porušení smlouvy, nebo po marném uplynutí dodatečně stanovené lhůty v případě nedodání zboží. Účinky odstoupení od kupní smlouvy jsou upraveny v čl. 81 a násl. Úmluvy, které stanoví, že „odstoupení od smlouvy způsobuje zánik povinností stran podle smlouvy s výjimkou vzniklého nároku na náhradu škody. Odstoupení se nedotýká ustanovení smlouvy ohledně řešení sporů nebo jiných ustanovení smlouvy upravujících práva a povinnosti stran při odstoupení od smlouvy.“ Podle čl. 84 musí kupující nahradit prodávajícímu všechnen prospěch, který kupující získal ze zboží nebo z jeho části. Kupující se může, v případě porušení smlouvy prodávajícím, domáhat snížení kupní ceny. Snížení kupní ceny je uplatňováno v případech, kdy je kupujícímu dodáno stále použitelné, ale nekvalitní zboží v horší jakosti a kvalitě. Míra snížení kupní ceny musí být stanovena vždy v kontextu okolností daného případu a rozsahu porušení smlouvy. Nároky prodávajícího vyplývají z ustanovení čl. 62 Úmluvy, který stanoví, že „prodávající může požadovat, aby kupující zaplatil kupní cenu, převzal dodávku nebo splnil jiné své povinnosti, ledaže prodávající uplatnil nárok z porušení smlouvy, jež je neslučitelný s takovým požadavkem.“ Prodávající může rovněž odstoupit od smlouvy, pokud je porušení ze strany kupujícího podstatné, nebo pokud v dodatečně lhůtě podle čl. 63 nesplnil kupující své povinnosti. Další významné právo prodávajícího vychází z čl. 65 Úmluvy, který ponechává možnost prodávajícímu specifikovat předmětné zboží na základě znalosti potřeb kupujícího v případě, že ten neurčí vlastnosti zboží ve smluvené nebo přiměřené lhůtě. Prodávající však musí nejprve zaslat kupujícímu výzvu ke specifikaci, a následně po provedení vlastní specifikaci musí kupujícího s touto specifikací seznámit a musí stanovit přiměřenou dobu pro reakci na tuto specifikaci.

Výše náhrady škody za porušení povinností vyplývajících ze smlouvy je upravena v čl. 74 až 77 Úmluvy. Náhrada škody je podle Úmluvy závislá na objektivní odpovědnosti za porušení povinnosti. Objektivní odpovědnost není absolutní, protože podle Úmluvy dochází pouze k náhradě předvídatelní škody. Předvídatelnost je hodnocena subjektivně a také v kontextu s čl. 74 Úmluvy, tedy s přihlédnutím ke skutečnostem, o nich strana porušující smlouvu věděla, nebo měla vědět. Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že strana porušující smlouvu nemusí nutně vědět o možných důsledcích. Pro nárok na náhradu škody stačí prokázat, že strana mohla o důsledcích jako rozumná osoba vědět. Možnost předvídatelnosti je tedy hodnocena v závislosti na možných znalostech smluvní strany.²²⁶ Škoda je nahrazována v penězích a její výše je součtem vzniklé ztráty a ušlého zisku. Důkazní břemeno při náhradě škody má věřitel, který musí prokázat porušení závazku, a v příčinné souvislosti s tím také vznik škody. Náhrada škody v návaznosti na odstoupení od smlouvy je upravena v čl. 75 a 76 Úmluvy. V případě koupě náhradního zboží, respektive prodeje zboží, které bylo předmětem kupní smlouvy, „může strana uplatňující náhradu škody požadovat úhradu rozdílu mezi kupní cenou stanovenou ve smlouvě a cenou dohodnutou v náhradním obchodě.“ Podle čl. 77 Úmluvy musí strana uplatňující porušení smlouvy učinit opatření vedoucí ke zmenšení ztráty v souvislosti s porušením smlouvy. V případě zanedbání této povinnosti může být straně o tuto částku snížen nárok na náhradu škody. Vyloučení odpovědnosti je upraveno v čl. 79 a 80 Úmluvy. Odpovědnost strany porušující svou smluvní povinnost je vyloučena v případě, „že bylo způsobeno překážkou, která nezávisela na její vůli a ohledně které nebylo možno rozumně očekávat, že by s ní strana počítala v době uzavření smlouvy, nebo že by tuto překážku nebo její důsledky odvrátila nebo překonala.“ Rozumným očekáváním takové překážky se v roce 2005 zabýval i soud v Belgii ve sporu mezi prodávajícím z Francie a kupujícím z Belgie. Belgický soud konstatoval, že dlužník je odpovědný, když v době uzavření smlouvy mohl rozumně očekávat okolnosti, které povedou k porušení smlouvy, i když by byly mimo jeho kontrolu.²²⁷ Problematika porušení smlouvy působení vyšší moci (force majeure) je Úmluvou upravena jen částečně, a je proto vhodné a žádoucí, aby strany do

²²⁶ SAIDOV, Djakhongir. *Chapter 5. Foreseeability of Damages*. [online]. 2008 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov5.html#ii>

²²⁷ Belgium 25 January 2005 Commercial Court Tongeren (Scaform International BV & Orion Metal BVBA v. Exma CPI SA). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2005 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050125b1.html>

smlouvy vložily doložku, která odpovědnost za škodu způsobenou vyšší mocí upravuje.²²⁸ Čl. 80 Úmluvy stanoví, že „strana nemůže uplatňovat nároky z nesplnění povinností druhou stranou v rozsahu, v kterém bylo způsobeno jednáním nebo opomenutím první strany.“

Smluvní strany se mohou, na základě autonomie vůle, ve smlouvě dohodnout na částce, kterou musí druhá strana zaplatit v případě porušení svých smluvních povinností. Takové ujednání má obvykle sankční a odhadní povahu. Prvním nástrojem je penále (smluvní pokuta). Penále je smluvená částka, které je placena smluvní stranou v případě, že porušila povinnosti vyplývající ze smlouvy. Druhým nástrojem je paušalizovaná náhrada škody, jejímž hlavním významem je odhad možné budoucí škody. V případě že taková škoda nastane v důsledku porušení smlouvy, musí být tato částka smluvní stranou, která porušila smluvní povinnosti, uhrazena.

Důsledkem pozdního plnění peněžitého závazku jsou úroky z prodlení. Úroky jsou peněžní částkou, která je nezávislá na náhradě škody. Obecná úprava úroků z prodlení se nachází v čl. 78 Úmluvy, který stanoví, že „jestliže se strana opozdí s placením kupní ceny nebo jiné peněžité částky, má druhá strana nárok na úroky z prodlení, aniž by byly dotčeny jakékoli nároky na náhradu škody podle článku 74.“ Výše úroků není přímo v Úmluvě upravena, a proto je žádoucí, aby se strany ve smlouvě na výši úrokové sazby dohodly. Výše úroků může rovněž vycházet z mezinárodních zvyklostí nebo z obchodní praxe smluvních stran. Subsidiárně se výše úroku stanoví na základě ustanovení národního práva.²²⁹ V roce 2009 rozhodčí soud v Srbsku, který rozhodoval spor mezi prodávajícím ze Srbska a kupujícím ze Slovenska, využil k určení úrokové sazby Eurolibor²³⁰, což je denní referenční sazba publikována Evropskou bankovní federací (EBF), jejíž výše se odvíjí od průměru úrokových sazeb, za které banky eurozóny nabízejí nezajištěné finanční prostředky ostatní bankám na mezibankovním trhu.²³¹ K

²²⁸ V praxi je využíváno vzorové doložky Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC Force Majeure Clause, označována také jako ICC Hardship Clause).

²²⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 343-376. ISBN 978-807-3575-625.

²³⁰ Euro Interbank Offered Rate

²³¹ What is Euribor?. *Euribor-rates.eu* [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://www.euribor-rates.eu/what-is-euribor.asp>

přikročení k tomuto kroku vedla rozhodčí soud skutečnost, že v daném případě byl i celý nárok požadovaný v eurech.²³²

9.4 Přejednost nebezpečí

V různých fázích období mezi uzavřením kupní smlouvy a splnění povinností z ní vyplývajících, tedy u prodávajícího, při přepravě, nebo u kupujícího, může dojít k poškození či zničení zboží. Odpovědnost za zboží má ten, kdo nese nebezpečí, které může přecházet z prodávajícího na kupujícího v okamžiku uzavření smlouvy, v okamžiku přechodu vlastnického práva, nebo v okamžiku dodání zboží. Přechod nebezpečí je definována jako „moment, kdy riziko náhodné zkázy či zničení zboží přechází z prodávajícího na kupujícího.“²³³ Mezinárodní právo obchodu klade velký důraz na přesnou definici přechodu nebezpečí, protože nebezpečí poškození či zničení zboží je, vzhledem k vzdálenostem přepravy a omezeným možnostem rychlé nápravy, velmi vysoké. Přechod nebezpečí v závislosti na zaplacení kupní ceny upravuje čl. 66 Úmluvy, který stanoví, že „ztráta nebo poškození zboží, k nimž došlo po přechodu nebezpečí na kupujícího, nezbavují kupujícího povinnosti zaplatit kupní cenu, ledaže ztráta nebo poškození byly způsobeny jednáním nebo opomenutím prodávajícího.“ Otázkou povinnosti zaplatit kupní cenu i za poškozené zboží v závislosti na přechodu nebezpečí se zabýval v roce 1995 i soud v Argentině ve sporu mezi prodávajícím z Německa a kupujícím z Argentiny. Předmětem kupní smlouvy byly houby, které byly přepravovány lodí, a působením hmyzu došlo k jejich znehodnocení během přepravy z Hongkongu do Argentiny. Soud došel k závěru, že na základě čl. 66 Úmluvy je kupující povinen zaplatit kupní cenu i za poškozené zboží, protože k poškození zboží došlo až po přechodu nebezpečí na kupujícího a zboží nebylo poškozeno jednáním nebo opomenutím prodávajícího.²³⁴

Čl. 67 až 69 upravují okamžik, ke kterému dochází k přechodu nebezpečí. Nejčastěji jsou však používána pravidla INCOTERMS.²³⁵ Ustanovení Úmluvy se použijí v případě, že samotná kupní smlouva okamžik přechodu nebezpečí

²³² Serbia 16 March 2009 Foreign Trade Court of Arbitration attached to the Serbian Chamber of Commerce (Paper production lines case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090316sb.html>

²³³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 377. ISBN 978-807-3575-625.

²³⁴ Argentina 31 October 1995 Appellate Court (Bedial v. Müggensburg). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1995 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/951031a1.html#cx>

²³⁵ Příloha č. 1

neupravuje. Kupní smlouva může zahrnovat přepravu zboží. Pokud prodávající není povinen dodat zboží na určité místo, přechází nebezpečí poškození či zničení zboží na prodávající v okamžiku, kdy je zboží předáno prvnímu dopravci. V případě, kdy je prodávající povinen dodat zboží na určité místo, je okamžik dodání okamžikem přechodu nebezpečí. Pokud je zboží prodáno v průběhu přepravy, přechází riziko na kupujícího v okamžiku uzavření smlouvy. Pokud je zboží předáváno v místě podnikání prodávajícího, tak riziko přechází na kupujícího v okamžiku převzetí zboží. Pokud je zboží předáváno v jiném místě, přechází riziko v okamžiku splnění dodávky a vyrozumění kupujícího, že může se zbožím nakládat.²³⁶ K otázce přechodu nebezpečí podle čl. 69 odst. 2 se v roce 1998 vyjádřil i soud v Německu, který rozhodoval spor mezi prodávajícím z Rakouska a kupujícím z Německa. Předmětem kupní smlouvy stran byl nábytek, který měl být dodán prodávajícím do skladu v Maďarsku. Po uskladnění nábytku byly kupujícímu doručeny faktury, na jejichž základě si mohl zboží po částech objednávat. Po doručení několika faktur začal za prodávajícího jednat jeho zástupce (žalobce), s čímž kupující písemně souhlasil. Kupujícímu však nábytek nebyl doručen, protože firma vlastníci sklad zkrachovala a nábytek se ztratil. Zboží kupujícímu nebylo dodáno, a proto tedy nezaplatil kupní cenu. Soud konstatoval, že kupující nebyl povinen kupní cenu zaplatit, protože nebyly naplněny podmínky čl. 69 odst. 2 Úmluvy pro přechod nebezpečí, podle kterých musí nastat okamžik, v němž měla být dodávka splněna a kupujícímu musí být umožněno se zbožím nakládat. V tomto případě však bylo zboží dodáváno až na základě poptávky, která nebyla učiněna, a prodávající rovněž neumožnil kupujícímu se zbožím nakládat. K přechodu nebezpečí za ztrátu zboží tedy nedošlo a kupující není povinen zaplatit kupní cenu.²³⁷

9.5 Ohrožené plnění smlouvy

Plnění je podle čl. 71 Úmluvy ohrožené, když se stane zřejmým, že druhá strana nesplní podstatnou část svých povinností. V takovém případě nabízí Úmluva druhé smluvní straně na vzniklou situaci reagovat a preventivně ji tak chrání před možnými negativními důsledky, které by z nesplnění smluvních povinností mohly nastat. Podle čl. 71 může smluvní strana pozastavit plnění svých povinností. Ohrožení se musí stát zřejmé až po uzavření smlouvy a musí

²³⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 375-385. ISBN 978-807-3575-625.

²³⁷ Germany 23 June 1998 Appellate Court Hamm (Furniture case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1998 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980623g1.html>

zasáhnout podstatnou část povinností. Ohrožení spočívá ve vážném nedostatku způsobilosti, nedostatku úvěruschopnosti, nebo vyplývá z chování při přípravě plnění nebo samotném plnění smlouvy. Čl. 72 Úmluvy nabízí stranám možnost odstoupit od smlouvy v případě, že je zřejmé již před dobou plnění, že druhá strana smlouvu podstatně poruší. K podstatnému porušení smlouvy podle čl. 72 Úmluvy se v roce 2009 vyjádřil soud v USA ve sporu mezi prodávajícím z Jižní Koreje a kupujícím z USA. Proávající odstoupil od smlouvy potom, co kupující nemohl nebo nechtěl zaplatit kupní cenu. Kupní cena měla být zaplacená ve třech splátkách do 11. ledna 2008, ale do konce ledna 2008 nebyla uhrazena. Kupující rovněž nedokázal prodávajícího ujistit, že kupní cenu zaplatí. Bylo tedy zřejmé, že kupující bude i nadále porušovat své smluvní povinnosti. Soud došel k závěru, že výše zmíněné důvody jsou dostačující pro odůvodnění odstoupení od smlouvy podle čl. 72 Úmluvy.²³⁸ Čl. 73 Úmluvy dále obdobně upravuje i odstoupení od smlouvy ohledně jejího dílčího plnění v případě, že nejsou splněny povinnosti, které se ho týkají.

9.6 Zachování zboží

Problematika zachování zboží je upravena v čl. 85 až 88 Úmluvy. Čl. 85 stanoví, že „je-li kupující v prodlení s převzetím dodávky zboží nebo v případech, kdy zaplacení kupní ceny a dodání zboží se má uskutečnit současně a kupující je v prodlení s placením kupní ceny, prodávající má zboží u sebe nebo může jinak s ním nakládat, musí prodávající učinit opatření přiměřená okolnostem případu k zachování zboží. Proávající je oprávněn zboží zadržovat, dokud mu kupující neuhradí přiměřené náklady.“ Čl. 86 naopak zakotvuje povinnost kupujícího, který obdržel zboží a zamýšlí uplatnit právo jej odmítnout, aby učinil přiměřená opatření k jeho zachování. Kupující i prodávající mohou, podle čl. 87 Úmluvy, uložit zboží ve skladišti třetí osoby na účet druhé strany. Náklady za uskladnění musí být přiměřené.

9.7 Promlčení

Promlčení není upraveno přímo ve Vídeňské úmluvě, ale v Úmluvě o promlčení při mezinárodní koupi zboží.²³⁹ Úmluva o promlčení je s CISG harmonizována a aplikuje se tedy na stejné smluvní vztahy. I přesto je Úmluva o

²³⁸ United States 29 May 2009 Federal District Court [New York] (Doolim Corp. v. R Doll, LLC, et al.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090529u1.html>

²³⁹ Předpis č. 123/1988 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě o promlčení při mezinárodní koupi zboží

promlčení autonomním dokumentem mezinárodního práva. Úmluva o promlčení stanoví čtyřletou promlčecí dobu, která začíná běžet dnem, kdy vzniká právo na žalobu v právním řízení. V závislosti na běhu právního řízení se promlčecí doba prodlužuje, ale promlčení skončí nejpozději 10 let po době, kdy lhůta začala běžet. Čl. 25 odst. 1 stanoví, že „právo nemůže být přiznáno nebo uznáno v jakémkoli právním řízení, jež bylo zahájeno po ukončení promlčecí lhůty.“ Strana se však musí účinku uplynutí promlčecí doby dovolat.²⁴⁰

²⁴⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. s. 386-393. ISBN 978-807-3575-625.

10 Závěr

Tato diplomová práce ve třech částech postupně charakterizuje Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Úmluva je velmi významným nástrojem mezinárodního práva soukromého, která v rámci svého aplikačního rozsahu a v míře v jaké byla státy celého světa ratifikována, komplexně upravuje mezinárodní kupní smlouvu, jejímž předmětem je zboží.

První část této práce byla věnována charakteristice prostředí, ve kterém Úmluva působí. Cílem první části bylo objasnit místo Úmluvy v historickém kontextu mezinárodního práva soukromého, což je velice dynamické právní odvětví, které je v moderním globalizovaném světě nuceno pružně reagovat na změny. Úmluva je, zdá se, velice účinnou a povedenou reakcí na stále se zvyšující objem zboží, které mezi sebou státy celého světa směňují. Tuto směnu je nutné efektivně regulovat jasnými pravidly, které obchod organizují, ale nestojí mu v cestě. Toto je, zcela jistě, i cílem Úmluvy, přímé normy mezinárodního práva vytvořené Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo UNCITRAL.

Přes výhody a nadějně perspektivy skýtá Úmluva stále mnoho nedostatků, které vyplývají především z jejího mezinárodního charakteru. Při tvorbě Úmluvy se státy snažily najít průsečík jejich národních právních řádů, na kterých by Úmluva stála. Je však patrné, že průsečík právních řádů všech států, které se na tvorbě Úmluvy podílely, je velmi malý, a proto Úmluva obsahuje mnoho kompromisních řešení, která naneštěstí působí proti cíli celé unifikace, tedy proti jednotné aplikaci a mezinárodnímu charakteru tohoto dokumentu.

Druhá část práce je věnována právě částem Úmluvy, jež jsou nejzákladnější a zároveň nejproblematictější, tedy ratifikaci, aplikaci a interpretaci. Mnoho smluvních stran vylučuje aplikaci Úmluvy na jejich smluvní vztah právě z důvodu nejasností v její aplikaci a především v interpretaci. Strach smluvních stran z možných problémů při její interpretaci je oprávněný, protože Úmluva obsahuje velké množství mnohoznačných pojmů a rovněž neexistuje žádná instituce, která by judikaturou výklad těchto pojmů závazně sjednocovala. Z analýzy soudních rozhodnutí dostupných v databázi soudních rozhodnutí týkajících se CISG vyplývá, že jednotlivé státy se k výkladu právních pojmů staví často nejednotně, což snižuje právní jistotu stran a celkové důvěru v efektivitu Úmluvy. Na druhé straně je nutné zmínit, že i přes tyto nedostatky je Úmluva velice úspěšným dokumentem mezinárodního práva soukromého a je hojně aplikována ve všech smluvních státech. Mezi největší výhody aplikace Úmluvy

patří její obecnost a všeobecná srozumitelnost, která velkou měrou přispívá k rovnému postavení smluvních stran, které mají srovnatelnou znalost svých práv a povinností.

Třetí část této práce shrnuje hmotněprávní jádro Úmluvy, které upravuje práva a povinnosti smluvních stran ve všech fázích jejich obchodních transakcí při mezinárodní koupi zboží. Hmotněprávní části Úmluvy byl v této práci věnován menší prostor, než by si tato velmi rozsáhlá problematika zasloužila. Úmluva totiž poměrně podrobně a komplexně reguluje většinu aspektů mezinárodní koupě zboží. Ucelenost patří mezi největší přednosti celé hmotněprávní části Úmluvy, která je velice přehledně organizována a všechna její ustanovení na sebe logicky navazují.

Cílem, který procházel celou touto prací, bylo zjistit, zda je pro smluvní strany vhodné, aby Úmluvu na své smluvní vztahy aplikovaly, nebo aby aplikaci Úmluvy vyloučily. Je možné konstatovat, že tuto otázku je nutné zodpovědět vždy na základě znalosti okolností dané transakce, a proto je velice těžké odpovědět jednoznačně ve prospěch či neprospěch Úmluvy. I přes výše zmíněné nedostatky se zdá, že Úmluva je velice vhodným a časem již poměrně důkladně prověřeným dokumentem, ke kterému se váže již rozsáhlá judikatura, a proto se smluvní strany aplikující Úmluvu nemusí obávat překvapivých rozhodnutí sporů, které by vznikaly ze smluv v režimu CISG. Zdá se, že výhody svědčící pro její aplikaci postupně převládají nad nevýhodami, které Úmluvu provázely především v počátcích, kdy ještě neexistovala žádná soudní praxe a celý dokument se v zásadě praxí teprve formoval. Nyní je již Úmluva obecně přijímaným a svébytným dokumentem mezinárodního práva obchodu, a proto je zřejmé, že strach z neznámého bude postupně vytěsněn pragmatickým smýšlením smluvních stran, které Úmluvu pro regulaci svého smluvního vztahu rádi využijí, protože jim nabídne právní jistotu, rovnost a přehledná ustanovení o většině jejich práv a povinností.

Cizojazyčné resumé

This thesis is focused on comprehensive analysis of the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods. The first part of the thesis is placing the CISG in the context of private international law. The second part is focused primarily on Convention's ratification, application and interpretation and the third part is analyzing the core of the whole Convention, which is substantive law part.

The Convention is a directly applicable norm of private international law created by UNCITRAL in 1980, and its main goal is to serve as a uniform document regulating the international sale of goods. Nevertheless, states can decide not to apply the Convention on their agreement by inserting an explicit clause stating its exclusion. Based on this possibility, the objective of this thesis was to determine, whether it is wise for the parties to a contract to apply the Convention, or to rather exclude its application and regulate the transaction solely by a domestic law.

On the basis of the analysis of case law, and legal writings related to the Convention, it can be concluded that there is no general and definitive answer to the above stated question, because there are many advantages as well as disadvantages concerning the application of the Convention. Therefore, parties to a sales contract must always consider all circumstances and decide individually on the application of the Convention on their mutual contract.

Seznam použité literatury

Knižní literatura - česká

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 549 s. ISBN 978-807-3575-625.

ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 4. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 476 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3803-483.

ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 3. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 473 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-816.

KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 407 s. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3801-083.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda, Klára DRLIČKOVÁ, Tereza KYSELOVSKÁ a Jiří VALDHANS. *Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne?*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. Spisy Právnícké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 418. s. ISBN 978-802-1059-566.

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 34-064-0177-5.

KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 1. vyd., 2002. Dobrá Voda: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2002, 782 s. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7320-1.

SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo: systém a instituce*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 350 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3803-346.

NOVÝ, Zdeněk. *Dobrá víra jako princip smluvního práva v mezinárodním obchodu*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2012, xviii, 207 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-807-4003-769.

GRINC, Jaroslav. *Právo pro politology*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 147 s. ISBN 978-802-4729-213.

Akademický slovník cizích slov I.díl A-K. 1. vyd. Praha: Academia, 1995, 445 s. ISBN 80-200-0523-4.

Knižní literatura - cizojazyčná

LOOKOFSKY, Joseph M a Herbert BERNSTEIN. *Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods*. 3rd (worldwide) ed. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central, and South America by Aspen Publishers, c2008, xii, 243 s. ISBN 87-574-1514-5.

SCHWENZER, Ingeborg H a Peter SCHLECHTRIEM. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, xcvi, 1480 s. ISBN 01-995-6897-9.

ELCIN, Mert. *The Applicable Law to International Commercial Contracts and the Status of Lex Mercatoria: With a Special Emphasis on Choice of Law Rules in the Euro*. Vrije Universiteit Brussel: Dissertation.Com, 2010, 90 s. ISBN 978-1599423036.

Internetové články

DOLEČEK, Marek. Mezinárodní právo soukromé: Mezinárodní prvek, druhy norem a postavení mezinárodního práva soukromého. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mezinarodni-pravo-soukrome-ppbi-50788.html#!&chapter=2>

RADOŠOVSKÝ, Petr. Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - Lex mercatoria – část I. In: *Epravo.cz* [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodne-pravo-v-zavazkovych-vztazich-z-mezinarodniho-obchodu-lex-mercatoria-cast-i-22524.html#_ftn3

KOSTKA, Vladimír. *Mezinárodní investiční spory před obecnými soudy?*. Buletin-advokacie.cz [online]. 2013 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/mezinarodni-investicni-spory-pred-obecnymi-soudy>

KLONSKY, Joanna. *Mercosur: South America's Fractious Trade Bloc*. *Council on Foreign Relations* [online]. 2012 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.cfr.org/trade/mercosur-south-americas-fractious-trade-bloc/p12762>

SANDS, Philippe, Pierre KLEIN a D BOWETT. *Bowett's law of international institutions*. 5th ed. London: Sweet, 2001, xxxv, 610 s. s. 252-253. ISBN 04-215-3690-X.

DIEDRICH, Frank. *Maintaining Uniformity in International Uniform Law Via Autonomous Interpretation: Software Contracts and the CISG*. [online]. 1996 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/Diedrich.html>

BAZINAS, S. V. *Uniformity in the Interpretation and the Application of the CISG: The Role of CLOUT and the Digest*. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bazinas.html>

GREEN, Sarah a Djakhongir SAIDOV. *Software as Goods*. [online]. 2007 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/green-saidov.html#40>

KELLER, Bertram. *Reading the CISG in Favor of the Contract: "Favor Contractus"*. <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/keller1.pdf> [online]. 2008 [cit. 2015-02-17].

DIMATTEO, Larry A. *Critical Issues in the Formation of Contracts Under the CISG*. [online]. 2011 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/dimatteo6.html>

SCHLECHTRIEM, Peter. *Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. [online]. 2000 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem-14.html>

FEJÖS, Andrea. *Battle of Forms under the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG): A Uniform Solution?*. [online]. 2009 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/fejos2.html>

VURAL, Belkıs. *Formation of Contract According to the CISG*. [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ankarabaru.org.tr/siteler/AnkaraBarReview/tekmakale/2013-1/5.pdf>

SAIDOV, Djakhongir. *Chapter 5. Foreseeability of Damages*. [online]. 2008 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov5.html#ii>

Ostatní internetové zdroje

Membership. *UNIDROIT* [online]. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.unidroit.org/about-unidroit/membership>

History and Overview. *UNIDROIT* [online]. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.unidroit.org/about-unidroit/overview>

O OSN. *Informační centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/o-osn/>

UN at Glance. *United Nations* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/aboutun/index.shtml>

Main Bodies. *United Nations* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/mainbodies/>

About UNCTAD. *United Nations Conference on Trade and Development* [online]. 2013 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://unctad.org/en/Pages/AboutUs.aspx>

Our Mission. *Organization of the Petroleum Exporting Countries* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://www.opec.org/opec_web/en/about_us/23.htm

Mission: inclusive and sustainable industrial development. *United Nations Industrial Development Organization* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.unido.org/mission.html>

Overview: What we do. *United Nations Development Programme* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/ourwork/overview.html>

The history of the European Union. *European Union: How the EU works* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_en.htm

The Council of Europe in Brief. *Council of Europe: Who we are* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.coe.int/en/web/about-us/who-we-are>

The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD): Our mission. *OECD: About the OECD* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/>

What We Do. *The European Bank for Reconstruction and Development* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.ebrd.com/what-we-do.html>

Central American Common Market (CACM). *Encyclopædia Britannica* [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/102239/Central-American-Common-Market-CACM>

What are our objectives?. *Comunidad Andina* [online]. 2009 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.comunidadandina.org/ingles/who.htm>

CARICOM System. *Caribbean Community Secretariat* [online]. 2010 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.caricomlaw.org/Resources/CARICOMSystem.aspx>

Overview: AIMS AND PURPOSES. *Association of Southeast Asian Nations* [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.asean.org/asean/about-asean>

About SAARC: Areas of Cooperation. *South Asian Association for Regional Cooperation* [online]. 2009 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: http://www.saarc-sec.org/areaofcooperation/cat-detail.php?cat_id=45

Written and published by World Trade Organization. *Understanding the WTO*. 5th ed. Geneva: WTO, 2011. ISBN 978-928-7037-480.

Specializované agentury: Skupina Světové banky. *Informační Centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=120>

Mezinárodní spolupráce: Skupina Světové banky. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2013 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/skupina-svetove-banky-11654>

About the IMF: Overview. *International Monetary Fund* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/about/overview.htm>

The merchants of peace. *International Chamber of Commerce: About ICC* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.iccwbo.org/about-icc/history/>

Members. *International Chamber of Commerce: About ICC* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.iccwbo.org/worldwide-membership/members/members/>

Governance. *International Chamber of Commerce: About ICC* [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.iccwbo.org/about-icc/governance/>

A Guide to UNCITRAL: Basic facts about the United Nations Commission on International Trade Law. In: *UNCITRAL: About UNCITRAL* [online]. Vídeň, 2013 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/general/12-57491-Guide-to-UNCITRAL-e.pdf>

Status: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980). *United Nations Commission on International Trade Law* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html

Exhibit 5. U.S. Trade in Goods. *United States Census Bureau* [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.census.gov/foreign-trade/Press-Release/current_press_release/exh5.pdf

United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Procedural History. FLECHTNER, Harry. *Audiovisual Library of International Law* [online]. 2013 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://legal.un.org/avl/pdf/ha/ccisg/ccisg_ph_e.pdf

What is Euribor?. *Euribor-rates.eu* [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://www.euribor-rates.eu/what-is-euribor.asp>

Právní předpisy

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (160/1991 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí)

Vídeňská úmluva o smluvním právu (15/1988 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí)

Úmluva o promlčení při mezinárodní koupi zboží (123/1988 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí)

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

Judikatura

Société Pablak Ticaret Limited Sirketi v Norsolor S.A. (1984) [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: http://www.newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=notice_display&id=118&seule=1

ICC Arbitration Case No. 7585 of 1992 (Foamed board machinery). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1992 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/927585i1.html>

United States 3 September 2008 Federal District Court [Illinois] (CNA Int'l, Inc. v. Guangdong Kelon Electronical Holdings et al.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080903u1.html>

Switzerland 23 May 2006 Higher Cantonal Court Valais (Suits case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2006 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/060523s1.html>

Germany 26 August 1994 Appellate Court Köln (Market study case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1994 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940826g1.html>

Denmark 19 October 2007 District Court Copenhagen (Pony case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/071019d1.html>

Netherlands 2 April 2008 District Court Middleburg (Sailing yacht case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080402n1.html>

Belgium 14 November 2008 Appellate Court Ghent (Volmari Werner v. Isocab NV). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/081114b1.html>

Serbia 28 January 2009 Foreign Trade Court of Arbitration attached to the Serbian Chamber of Commerce (Medicaments case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090128sb.html>

Chile 22 September 2008 Supreme Court (Jorge Plaza Oviedo v. Sociedad Agricola Sacor Limitada). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080922ch.html>

France 3 November 2009 Supreme Court (Société Anthon GmbH & Co. v. SA Tonnellerie Ludonnais). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/091103f1.html>

Netherlands 25 February 2009 District Court Rotterdam (Fresh-Life International B.V. v. Cobana Fruchtring GmbH & Co., KG). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090225n1.html>

Germany 26 September 2012 Supreme Court (Clay case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2012 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/120926g1.html>

Germany 17 September 1993 Appellate Court Koblenz (Computer chip case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1993 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930917g1.html>

Germany 31 October 2001 Supreme Court (Machinery case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2001 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cases/011031g1.html>

Belgium 19 September 1995 Tribunal Commercial de Nivelles (S.A. Gantry v. Research Consulting Marketing). *UNILEX* [online]. 1995 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=231>

United States 21 January 2010 Federal District Court [California] (Golden Valley Grape Juice and Wine, LLC v. Centrisys Corporation et al.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2010 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/100121u1.html>

France 27 May 2008 Court of Appeals Rennes (Brassiere cups case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2008 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080527f1.html>

Hungary 10 January 1992 Metropolitan Court (Pratt & Whitney v. Malev). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1992 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/920110h1.html>

Switzerland 25 June 2007 Commercial Court Zürich (Printed materials case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/070625s1.html>

United States 6 July 2010 District Court [Colorado] (Alpha Prime Development Corporation, Plaintiff, v. Holland Loader). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2010 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/100706u1.html>

Israel 22 August 1993 Supreme Court (Eximin v. Textile and Footwear). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1993 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930822i5.html>

Canada 31 August 1999 Ontario Superior Court of Justice (La San Giuseppe v. Forti Moulding Ltd.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1999 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990831c4.html>

Belgium 20 September 2005 Commercial Court Hasselt (J.M. Smithuis Pre Pain v. Bakkershuis). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2005 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050920b1.html>

Germany 17 January 2007 Appellate Court Saarbrücken (Marble panel case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/070117g1.html>

Switzerland 30 August 2007 District Court Zug (GMS modules case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2007 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/070830s1.html>

Belgium 25 January 2005 Commercial Court Tongeren (Scaform International BV & Orion Metal BVBA v. Exma CPI SA). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2005 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050125b1.html>

Serbia 16 March 2009 Foreign Trade Court of Arbitration attached to the Serbian Chamber of Commerce (Paper production lines case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090316sb.html>

Argentina 31 October 1995 Appellate Court (Bedial v. Muggenburg). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1995 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/951031a1.html#cx>

Germany 23 June 1998 Appellate Court Hamm (Furniture case). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 1998 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980623g1.html>

United States 29 May 2009 Federal District Court [New York] (Doolim Corp. v. R Doll, LLC, et al.). *CISG CASE PRESENTATION* [online]. 2009 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090529u1.html>

Příloha č. 1

Doložky INCOTERMS 2010

Název	Zkratka	Český název	Definice
EX WORKS	EXW	Ze závodu	Ze závodu znamená, že prodávající splní dodání, jakmile dá zboží k dispozici kupujícímu v objektu prodávajícího, anebo v jiném místě (např. závod, továrna, skladiště apod.). Prodávající není povinen nakládat zboží na přistavený přijímací dopravní prostředek ani není povinen odbavit zboží pro vývoz, pokud takové odbavení přichází v úvahu. EXW představuje minimální povinnost pro prodávajícího a k použití tohoto pravidla by mělo docházet jen po patřičném zvážení.
FREE CARRIER	FCA	Vyplaceně dopravci	Vyplaceně dopravci znamená, že prodávající dodává zboží dopravci nebo jiné osobě jmenované kupujícím v objektu prodávajícího nebo v jiném jmenovaném místě. Stranám se doporučuje co nejpřesněji specifikovat bod ve jmenovaném místě dodání, neboť v tomto bodě přechází riziko z prodávajícího na kupujícího. Pravidlo FCA požaduje, pokud to přichází v úvahu, aby prodávající celně odbavil zboží pro vývoz. Prodávající však nemá žádnou povinnost, pokud jde o celní odbavení zboží v dovozu anebo pokud jde o úhradu dovozního cla anebo provést jakékoliv celní formalities v dovozu.
CARRIAGE PAID TO	CPT	Přeprava placena do	Přeprava placena do znamená, že prodávající dodává zboží dopravci anebo jiné osobě jmenované prodávajícím ve sjednaném místě (pokud takovéto místo je dohodnuto mezi stranami) a prodávající je povinen sjednat přepravu a hradit náklady spojené s přepravou zboží do jmenovaného místa určení. Toto pravidlo má dva kritické body, neboť riziko a náklady přecházejí v rozdílných místech. CPT požaduje, aby prodávající celně odbavil zboží pro vývoz, pokud to přichází v úvahu, avšak prodávající není povinen celně odbavit zboží pro dovoz a hradit dovozní clo anebo provést jakékoliv celní formalities v dovozu.
CARRIAGE AND INSURANCE PAID TO	CIP	Přeprava a pojištění placeny do	Přeprava a pojištění placeny do znamená, že prodávající dodá zboží dopravci nebo jiné osobě jmenované prodávajícím ve sjednaném místě (pokud je takovéto místo dohodnuto mezi stranami) a prodávající je povinen sjednat přepravu a nést náklady spojené s dodáním zboží do jmenovaného místa určení. Prodávající je rovněž povinen sjednat pojištění kryjící riziko kupujícího za ztrátu nebo poškození zboží během přepravy. Toto pravidlo má dva kritické body, neboť riziko a náklady přecházejí v rozdílných místech. CIP požaduje, aby prodávající celně odbavil zboží pro vývoz, pokud to přichází v úvahu, avšak prodávající není povinen celně odbavit zboží pro dovoz a hradit dovozní clo anebo provést jakékoliv celní formalities v dovozu.

DELIVERED AT TERMINAL	DAT	S dodáním do překladiště	S dodáním do překladiště znamená, že prodávající splní dodání, jakmile je zboží vyloženo z příchozího dopravního prostředku a dáno k dispozici kupujícímu ve jmenovaném překladišti ve jmenovaném přístavu nebo v místě určení. Označení "překladiště" zahrnuje jakékoliv místo kryté nebo nekryté jako např. nábřeží, skladiště, kontejnerové depo nebo silniční, železniční nebo letecké překladiště. Proávající je povinen nést veškeré riziko spojené s dodáním zboží a jeho vykládkou v překladišti ve jmenovaném přístavu nebo místě určení. DAT požaduje, aby prodávající celně odbavil zboží pro vývoz, pokud to přichází v úvahu.
DELIVERY AT PLACE	DAP	S dodáním v místě určení	S dodáním v místě určení znamená, že prodávající splní dodání, jakmile je zboží dáno k dispozici kupujícímu na příchozím dopravním prostředku připravené k vykládce v místě určení. Proávající nese veškerá rizika spojená s dodáním zboží do jmenovaného místa. DAP pravidlo vyžaduje, aby prodávající proclil zboží ve vývozu, pokud to přichází v úvahu. Avšak prodávající nemá žádnou povinnost proclít zboží v dovozu a hradit jakékoliv poplatky a provést celní odbavení v dovozu.
DELIVERED DUTY PAID	DDP	S dodáním clo placeno	S dodáním clo placeno znamená, že prodávající splní dodání, jakmile dá zboží k dispozici kupujícímu, celně odbavené pro dovoz na příchozím dopravním prostředku připravené k vykládce ve sjednaném místě určení. Proávající nese veškeré náklady a riziko spojené s dodáním zboží do tohoto místa a má povinnost celně odbavit zboží nejen pro vývoz, ale i pro dovoz a uhradit clo jak pro vývoz, tak i dovoz včetně provedení příslušných celních odbavení. Pravidlo DDP představuje maximální povinnosti pro prodávajícího.
FREE ALONGSIDE SHIP	FAS	Vyplaceně k boku lodi	Vyplaceně k boku lodi znamená, že prodávající splní svou povinnost dodání, když dodá zboží k boku lodi (tj. na nábřeží nebo odlehčovacím člunem) jmenované kupujícím v ujednaném přístavu nalodění. Riziko za ztrátu a poškození zboží přechází dodáním zboží k boku lodi a kupující od tohoto okamžiku nese veškeré náklady. FAS pravidlo vyžaduje, aby prodávající celně odbavil zboží pro vývoz, pokud to přichází v úvahu. Proávající však nemá žádnou povinnost odbavit zboží v dovozu nebo hradit jakékoliv dovozní clo nebo provést jakékoliv dovozní celní formality.
FREE ON BOARD	FOB	Vyplaceně loď	Vyplaceně loď znamená povinnost prodávajícího dodat zboží na palubu lodi jmenované kupujícím ve sjednaném přístavu nalodění nebo obstatat zboží takto dodané. Riziko za ztrátu nebo poškození zboží přechází na kupujícího, jakmile je zboží dodáno na palubu lodi a kupující nese veškeré náklady od tohoto okamžiku. Pravidlo FOB požaduje, tam kde to přichází v úvahu, aby prodávající celně odbavil zboží ve vývozu. Proávající však není povinen celně odbavit zboží v dovozu nebo hradit jakékoliv dovozní clo nebo provést jakékoliv celní formalitv dovozu.

COST AND FREIGHT	CFR	Náklady a přepravné	Náklady a přepravné znamená, že prodávající splní svou povinnost dodání naložením zboží na palubu lodi nebo obstaráním zboží takto dodaného. Přejed rizika za ztrátu anebo poškození zboží přechází na kupujícího dodáním zboží na palubu lodi. Proávající je povinen sjednat přepravní smlouvu a zaplatit náklady a přepravné nutné pro dodání zboží do jmenovaného přístavu určení. Toto pravidlo má dva kritické body, neboť riziko a náklady přecházejí na kupujícího v rozdílných místech. Pravidlo CFR požaduje, aby prodávající celně odbavil zboží pro vývoz, pokud to přichází v úvahu. Proávající však nemá žádnou povinnost odbavit zboží pro dovozu nebo platit jakékoliv dovozní clo nebo provést jakékoliv celní formality v dovozu.
COST INSURANCE AND FREIGHT	CIF	Náklady, pojištění a přepravné	Náklady, pojištění a přepravné znamená, že prodávající dodá zboží na palubu lodi nebo obstará zboží takto dodané. Riziko za ztráty anebo poškození zboží přechází na kupujícího, jakmile je zboží dodáno na palubu lodi. Proávající je povinen sjednat přepravní smlouvu a hradit náklady a přepravné potřebné k dodání zboží do sjednaného přístavu určení. Proávající je rovněž povinen sjednat pojištění kryjící riziko kupujícího za ztrátu nebo poškození zboží během přepravy. Toto pravidlo má dva kritické body, neboť riziko a náklady přecházejí na kupujícího v rozdílných místech. Tam, kde to přichází v úvahu, je povinností prodávajícího odbavit zboží pro vývoz. Proávající však nemá žádnou povinnost odbavovat zboží pro dovoz nebo hradit dovozní clo a náklady spojené celním odbavením v dovozu.

Incoterms 2010. *Incoterms 2010 by International Chamber of Commerce (ICC)* [online]. 2011 [cit. 2015-02-03].

Dostupné z: <https://sites.google.com/site/iccincoterms2010/incoterms-2010>